

Mastergradsoppgave

Espen Bruun

Unge og friluftsliv

En kvantitativ studie av motiver blant unge for å delta på DNT BaseCamp

Høgskolen i Telemark

Fakultet for allmennvitenskapelige fag

Mastergradsavhandling i
idretts- og friluftslivsfag 2012

Espen Bruun

Unge og friluftsliv

En kvantitativ studie av motiver blant unge for å delta på
DNT BaseCamp

Høgskolen i Telemark

Fakultet for allmennvitenskaplige fag

Institutt for idretts- og friluftslivsfag

Hallvard Eikas plass

3800 Bø

<http://www.hit.no>

Denne avhandlingen representerer 60 studiepoeng

© 2012 Espen Bruun

Trykket ved Høgskolens kopisenter i Bø

Omslagsfoto: © Espen Bruun 2012

Sammendrag

Denne oppgaven handler om hvorfor unge velger å reise på BaseCamp. Jeg var interessert i å finne ut hva det var som motiverte den enkelte deltageren for å reise på nettopp BaseCamp og om den enkeltes deltageren sin bakgrunn har hatt noe å si. Her benyttet jeg meg av kvantitativ metode for å undersøke dette. Jeg var selv på to BaseCamper for å dele ut og samle inn spørreskjemaer i tillegg til at jeg også sendte ut skjemaer til de jeg ikke fikk besøkt selv. I nevnte spørreskjema la jeg vekt på å kartlegge motivfaktorer for å reise på BaseCamp, oppslutning omkring friluftsliv i løpet av det siste året, friluftsliv i oppveksten og hva slags sosial bakgrunn deltagerne hadde.

En viktig del av undersøkelsen min gikk på motivasjon for å reise på BaseCamp. Her tok jeg utgangspunkt i REP-skalaen og formulerte 25 spørsmål som omhandlet ulike motivfaktorer for å reise på BaseCamp. Her benyttet jeg meg av SPSS for å analysere de resultatene jeg fikk inn. Jeg benyttet meg av teoriene til Giddens og Bourdieu når det gjaldt å forklare de funnene jeg gjorde på et teoretisk nivå. Jeg har også knyttet de funnene jeg gjorde opp i mot andre, lignende undersøkelser og funn fra Statistisk Sentralbyrå.

Jeg gjorde flere interessante funn og et av hovedfunnene gjelder motivasjon for å delta på BaseCamp. Hovedgrunnene for å reise på BaseCamp viste seg å være ”kontemplasjon” og ”sosialt samvær”. Noe overraskende var motiver som ”Natur” og ”Fart og spenning” ikke gjeldene når det gjaldt grunner til å reise på BaseCamp. Et annet viktig funn var at det ikke var de store forskjellene når det gjaldt oppslutningen fra ulike sosiale lag. Selv om det var flest deltagere som kom fra middelklassen, kom en nesten like stor andel fra arbeiderklassen. Jeg fant også at det i første rekke er de sosiale aktivitetene ved BaseCamp som teller mest og deretter de enkelte aktivitetene. I tillegg viste det seg at deltagerne på BaseCamp er generelt mer aktive enn befolkningen sett under ett.

Forord

Og der var plutselig et helt år gått og det siste punktumet satt, ikke bare i denne oppgaven, men også for sju års utdanning. Det føles ikke lenge siden at jeg satt og skrev ned punkter som kunne være interessante å fordype seg i og nå er disse punktene blitt denne masteroppgaven. Dette har vært en spennende, lærerik og ikke minst en krevende prosess som jeg neppe hadde klart på egenhånd og det er derfor en del som bør takkes.

Aller først vil jeg få takke min veileder, Tommy Langseth, for gode tilbakemeldinger, nyttige tips og konstruktiv kritikk der det har trengtes. Jeg vil også få takke Alf Odden for god hjelp ved utforming av spørreskjema og hjelp til statistikken. Denne oppgaven hadde heller ikke vært gjennomførbar uten god hjelp fra DNT ved Marie Brøvig Andersen som var behjelpelig med å plukke ut aktuelle BaseCamper. Her skal også Kjell Magne Storesund (DNT ung Haugesund), Knut Einar Nordhagen (DNT ung Hedemarken), Guro Øvsthus (DNT ung Bergen) og Dag Olav Brekken (DNT ung Oslo) ha en stor takk for hjelp med utdeling og innsamling av spørreskjemaer.

Jeg vil også rette en stor takk til mamma for å være behjelpelig med korrekturlesing og gode innspill i innspurten på oppgaveskrivingen. Til slutt vil jeg rette en stor takk til min kjære samboer som har vært en god støtte under hele prosessen og en pådriver når motivasjonen ikke har vært på topp.

Espen Bruun

Elverum, 2012

Innhold

Sammendrag	3
Forord	4
1.0 Innledning, innhold og strukturering.....	8
1.1 Innledning.....	8
1.2 Begrepsavklaring.....	9
1.3 Problemstilling	10
1.4 Strukturering av oppgaven	11
2.0 Utviklingen av friluftsliv og tidligere forskning	14
2.1 Bygdas og byens friluftsliv	14
2.2 Det tradisjonelle friluftslivet	15
2.3 Forandringer i friluftslivet.....	16
2.4 Oppslutning blant ungdom	17
3.0 Teori	19
3.1 Modernitetsteori og strukturteori.....	20
3.2 Anthony Giddens.....	21
3.2.1 Det reflekterende individ.....	21
3.2.2 Moderniteten	22
3.3 Pierre Bourdieu	25
3.3.1 Det sosiale rom og felt	26
3.3.2 Kapital	27
3.3.3 Klasse	28
3.3.4 Habitus	29
3.4. Giddens eller Bourdieu – individualitet eller habitus?.....	30
4.0 Metode.....	33
4.1 Kvalitativt eller kvantitativt	33
4.2 Spørreskjema.....	35

4.2.1 BaseCamp.....	36
4.2.2 Mening med friluftsliv (REP-skala).....	37
4.2.3 Friluftsliv i oppveksten.....	38
4.2.4 Bakgrunnsopplysninger.....	39
4.3 Analyser	41
4.4 Mulige feilkilder.....	41
5.0 BaseCamp.....	46
5.1 Er på BaseCamp med	46
5.2 Hørt om BaseCamp	47
5.3 Teller mest på BaseCamp.....	48
5.4 Hvorfor BaseCamp.....	50
5.4.1 Motivspørsmål.....	50
5.4.2 Motivfaktorer	52
6.0 Deltagelse i friluftsliv	56
6.1 Prosentvis deltagelse i friluftsliv	56
6.2 Deltagelse i friluftsliv fordelt på bosted.....	61
6.3 Deltagelse i friluftsliv fordelt på alder	67
6.4 Deltagelse i friluftsliv fordelt på kjønn	73
7.0 Oppvekst.....	79
7.1 Mest på tur med.....	79
7.2 Friluftsliv i oppveksten.....	90
7.3 Foreldres bakgrunn.....	92
8.0 Drøfting	97
8.1 BaseCamp som arene for sosialisering.....	97
8.2 Deltagerne sin bakgrunn, både friluftslivmessig og sosialt.....	102
9.0 Konklusjon	106
9.1 Hvorfor velge BaseCamp?	106

Hvilke motiver har unge for å reise på BC?.....	106
9.2 Friluftsliv i løpet av det siste året	107
9.3 Friluftsliv i løpet av oppveksten.....	107
9.4 Sosial bakgrunn	108
9.5 Oppsummering	109
Kilder.....	111
Vedlegg 1 – REP-skala spørsmål	116
Vedlegg 2 Spørreskjema	117

1.0 Innledning, innhold og strukturering

1.1 Innledning

I løpet av de siste 20-30 årene har det norske friluftslivet gjennomgått drastiske endringer, både når det gjelder oppslutning omkring ulike aktiviteter og når det gjelder tilbudet av aktiviteter og omfanget av nye moderne aktiviteter. Samtidig som de unge har en stadig lavere oppslutning omkring de tradisjonelle aktivitetene utgjør de unge 1/3 av deltagerne innenfor moderne aktiviteter. Midt oppe i alt dette øker ungdomsorganisasjonen til Den Norske Turistforening (DNT) sine medlemstall jevnt og trutt. Jeg er derfor nysgjerrig på hva DNT har gjort for å få til dette.

Den Norske Turistforening ble stiftet i 1868 av Thomas Heftye som et tilbud til borgerskapet og det friluftslivet de bedrev under den industrielle revolusjon (Lyngø og Schiøtz, 1993). DNT har således lenge vært en høyborg for friluftslivet og da ikke minst friluftslivet til mellomlagene i samfunnet. I dag er DNT landets desidert største friluftslivorganisasjon med over 240 000 medlemmer fordelt på 57 lokale foreninger rundt omkring i landet. I tillegg til hovedorganisasjonen har DNT også en egen organisasjon for de mellom 13 og 29 år, DNT Ung. Denne organisasjonen ble stiftet i 1988 med et ønske om å få mer fokus på ungdom og et tilbud rettet direkte opp i mot ungdom. Ved utgangen av 2011 var det nærmere 30 000 medlemmer av DNT Ung, noe som gjør den til den desidert største friluftslivorganisasjonen for ungdom. Et av tiltakene DNT Ung fikk gjennomført er det som nå er kjent under navnet BaseCamp (BC).

BaseCamp ble arrangert for første gang i 1999 med ca 130 deltakere (Rogn, 2010).

Grunnlaget for å arrangere nettopp BC var at DNT Ung fryktet for at de skulle bli assosiert kun med de tradisjonelle friluftslivaktivitetene og at de gjennom BC kunne tilby sine medlemmer muligheter til å prøve seg på nye og mer utfordrende og spennende aktiviteter som toppturer, brevandring og grottetur. De to første årene BC ble arrangert var det et nasjonalt arrangement og alle som meldte seg på fikk plass. Da BC viste seg å treffe et marked og ble populært valgte man å gå bort i fra et nasjonalt arrangement og heller la de ulike lokalforeningene overta arrangøransvaret (Rogn, 2010). Siden 2008 har over 3000 barn

og unge deltatt på over 100 forskjellige BaseCamper rundt omkring i landet. Dette er tydelig blitt et populært tilbud blant ungdommen.

Kort forklart er BC et opplegg der deltagerne kommer til en telt-/ lavvoleir og hvor det i løpet av en uke blir arrangert ulike aktiviteter, avhengig av hvor i landet man er og når på året det er. Det arrangeres BC i nærheten av hav hvor man har fokus på vann- og sjøaktiviteter som f.eks. kajakkpadling, havfiske, seiling og lignende. Det er også BC i fjellheimen hvor man har fokus på toppturer, breturer, klatring og lignende. Det arrangeres BaseCamp både sommer og vinter, og vinterstid vil man ha fokus på vinteraktiviteter som for eksempel snøkiting. Som nevnt er BC i all hovedsak for ungdom i alderen 13 – 30 år. Det er som regel en nedre og en øvre aldersgrense på de ulike BaseCampene slik at det ikke skal bli de store aldersforskjellene. Eneste unntaket her er det som heter LandsBaseCamp hvor aldersgrensen er mellom 19 og 30 år. I tillegg arrangeres det også BC for familier hos enkelte lokallag.

Som Odden (2008) påpeker i sin doktorgradavhandling er det i all hovedsak unge som søker seg til nye og moderne aktiviteter. Således kan BC sees på som en reaksjon til dette da de her nesten ikke tilbyr vanlige, tradisjonelle friluftslivaktiviteter, men har et større fokus på moderne og mer spenningsfylte aktiviteter. Dette gjorde meg interessert i å finne ut om det var nettopp disse aktivitetene som gjorde at unge i alderen 13-30 år valgte å bruke en uke på BC eller om det var andre motiver og kvaliteter rundt BC som de fant mer attraktive. jeg så derfor på denne masteroppgaven som en fin mulighet til å undersøke dette fenomenet BaseCamp nærmere og finne ut akkurat hva ved en BaseCamp som virker så forlokkende på ungdommen.

1.2 Begrepsavklaring

Da oppgaven min blant annet handler om de unges oppslutning omkring ulike former for friluftslivaktiviteter kommer jeg også til å bruke begreper som tradisjonelt og moderne friluftsliv. Jeg vil derfor avklare disse to begrepene nå slik at det blir lettere for leserne å forstå hva jeg har lagt i disse to begrepene senere i oppgaven.

Med tradisjonelt friluftsliv har jeg her valgt å følge den definisjonen som Odden (2008) har benyttet seg av. Tradisjonelt friluftsliv kan således forstås som de friluftslivaktivitetene som var godt etablert og en del av handlingsmønsteret før 1970. Dette er da snakk om aktiviteter som skitur, fottur, sopp-/bærplukking, jakt og fiske. Det som kjennertegner det tradisjonelle friluftslivet er at det i all hovedsak består av forholdsvis enkle aktiviteter og målet med disse aktivitetene er i stor grad mosjon, kontemplasjon, naturopplevelser og sosialt samvær (Odden, 2008).

Moderne friluftsliv er derimot preget av aktiviteter som kjennetegnes ved at de i stor grad er fartsfylte. Felles for disse aktivitetene er de i stor grad har dukket opp i løpet av de siste 15 – 20 årene. Dette kan være aktiviteter som frikjøring, brattkjøring, kiting, terrengsykling o.l. Her må derfor moderne friluftsliv forstås som aktiviteter som er forholdsvis nye, men moderne friluftsliv inneholder også en litt annen nyanse. Aktiviteter som fjellklatring og elvepadling er aktiviteter som har eksistert i lange tider, men blir allikevel oppfattet som moderne. Grunnen til dette er at de inneholder kjennetegn som peker i retning av ungdom, fart, spenning, risiko, individuell mestring og bruk av spesialutstyr (Odden, 2008).

1.3 Problemstilling

Jeg var interessert i å finne ut av hva det var ved nettopp BaseCamp som gjorde at unge valgte å tilbringe en hel uke her. Fenomenet BaseCamp har sakte men sikkert økt i omfang siden den første ble arrangert i 1999. Jeg var også interessert i å finne ut hvilke motiver deltagerne på BC hadde for å delta og hvilke kvaliteter til tilegnet BC. Her hadde jeg en teori som gikk på at BC tilbød aktiviteter som deltagerne kanskje ikke hadde mulighet til å delta på ellers og disse da ble avgjørende for valget av BC. Ut ifra dette ble min første problemstilling:

1. Hvilke motiver har de unge for å reise på BC?

I tillegg til å undersøke hva slags motiv deltagerne hadde for å dra på BC var jeg også interessert i å se på hva slags bakgrunn de hadde, både når det gjaldt friluftsliv, men også sosial bakgrunn og klassetilhørighet. Når det gjaldt friluftsliv var jeg interessert i både å finne

ut hvor aktive de var i løpet av oppveksten og hvor mye de hadde bedrevet friluftsliv i løpet av det siste året. Når det gjaldt klassetilhørighet fant jeg også dette spennende da jo DNT ofte blir oppfattet som friluftslivorganisasjonen for mellomlagene og ikke for alle. Min andre problemstilling ble derfor:

2. Hvilken betydning har den enkeltes bakgrunn for å delta på BC?

Mine to problemstillinger gjør at jeg kan se nærmere på fenomenet BC ved hjelp av to ulike innfallsvinkler. Dette kan bidra til å gi en bedre forklaring om nettopp BC. Mens den første problemstillingen min går konkret på BC og de egenskapene som BC rommer går den andre problemstillingen min mer på deltagerne og hva som kjennetegner disse. For å kunne gjøre mitt arbeid mer konkret, delte jeg også opp disse to problemstillingene i mer håndterlige hypoteser. Jeg ønsker også i løpet av oppgaven å få besvart disse:

- *Hvilke aktiviteter ved BC er det som er viktigs for deltagerne?*
- *Hvilke motiver har deltagerne for å velge å dra på BC?*
- *Hvor aktive har deltagerne ved BC vært i løpet av det siste året sammenlignet med resten av befolkningen?*
- *Hva slags og hvor mye friluftsliv bedrev deltagerne i løpet av oppveksten?*
- *Hvem bedrev de friluftsliv sammen med i løpet av oppveksten?*
- *Hva slags sosial bakgrunn har deltagerne på BC?*

1.4 Strukturering av oppgaven

Jeg har i denne oppgaven valgt et forholdsvis tradisjonelt oppsett hvor det først kommer en teoridel, deretter en metodedel, så en presentasjon av resultatene mine og til slutt en drøfting av de funnene jeg har gjort. Jeg har riktignok gjort en liten vri da jeg har delt opp resultatene i tre kapitler. Jeg har også drøftet de konkrete funnene i hvert kapittel slik at jeg i drøftingen til slutt har prøvd å se litt mer overordnet på de funnene jeg har gjort.

Kapittel 1

Her begrunner jeg temaet mitt for oppgaven og jeg presenterer også mine problemstillinger. Jeg vil her også komme med en begrepsavklaring når det gjelder friluftsliv

Kapittel 2

Her vil jeg kort presentere utviklingen av det norske friluftslivet og også presentere litt tidligere forskning da dette er med på å danne grunnlaget for oppgaven min.

Kapittel 3

I dette kapittelet vil jeg presenter den teorien og de teoretikerne jeg har valgt meg ut og som danner det teoretiske grunnlaget for oppgaven min. Mer konkret vil jeg her komme inn på Anthony Giddens og Pierre Bourdieu og deres teorier. For Giddens er dette snakk om modernismen, senmodernismen og hans strukturasjonsteori mens det for Bourdieu er snakk om sosiale felt og posisjoner, kapital og habitus.

Kapittel 4

Her vil jeg begrunne mitt valg av metode og komme inn på de avveininger jeg måtte gjøre når det gjaldt valg av metode. Jeg vil også komme inn på oppbyggingen av mitt spørreskjema og de vurderingene jeg måtte gjøre underveis.

Kapittel 5

Her vil jeg presentere de funnene jeg gjorde når det gjaldt hvilke aktiviteter deltagerne på BC rangerte som viktige. Her vil jeg også komme inn på de meningene som deltagerne på BC tilegger stor viktighet.

Kapittel 6

Her vil komme inn på og presentere de funnene som gjelder deltagelse i ulike friluftslivaktiviteter i løpet av det siste året fordelt på bosted, kjønn og alder.

Kapittel 7

Jeg vil her presentere de funnene jeg gjorde når det gjaldt hva slags friluftsliv deltagerne hadde bedrevet i løpet av oppveksten, både hvor mye og med hvem de hadde bedrevet de ulike aktivitetene med. Jeg vil her også komme inn på den sosiale bakgrunnen til deltagerne.

Kapittel 8

Her vil jeg drøfte de funnene jeg gjorde opp imot den relevante teorien som jeg har presentert i kapittel 3 og prøve å finne trekk fra både Giddens og Bourdieu som kan være med å på forklare de resultatene jeg har fått.

Kapittel 9

I det siste kapittelet vil jeg oppsummere de funnene jeg gjorde og også prøve å besvare de problemstillingene jeg hadde.

2.0 Utviklingen av friluftsliv og tidligere forskning

Ungdom er en aldersgruppe det er gjort mye forskning på. De blir gjerne kalt en seismograf når det gjelder endringer innenfor vårt eget samfunn da det er denne aldersgruppen som kjappest reagerer på endringer. På samme måte begynner det også å bli stadig mer forskning på friluftslivområdet og det begynner også å bli en del forskning på friluftsliv og unge. Da jeg i min oppgave kommer til å berøre ulike former for friluftsliv, friluftsliv i oppveksten, oppslutning rundt ulike friluftslivaktiviteter fordelt på alder, kjønn og bosted samt den sosiale bakgrunnens betydning for friluftsliv blir det da naturlig for min del å presentere litt av den forskning som er gjort omkring friluftsliv tidligere og da med et hovedfokus på det som vil være relevant for min oppgave. Jeg vil da komme inn på det som benevnes som ”bygdas” og ”byens” friluftsliv (Breivik, 1978), det tradisjonelle og det moderne friluftsliv og også det som har med oppslutning rundt ulike aktiviteter.

2.1 Bygdas og byens friluftsliv

Før jeg skal komme inn på det som er gjort av forskning med betydning for min oppgave, vil jeg først gå kort igjennom historien og utviklingen av det norske friluftslivet og hvordan dette tidligere var delt opp og foregikk. Fra ganske tidlig av har naturen og høsting av det naturen har å by vært viktig for det norske folk. Tidlige hellerisninger fra Østlandet viser at jakt har vært i fokus mens lignende hellerisninger fra kystnære strøk viser at det her har vært fiske som har vært det sentrale. I tillegg til jakt og fiske har også sanking av både bær og sopp vært viktige aktiviteter for at man skulle klare seg gjennom vinteren, i likhet med vedhogst for å sikre varmekilden. Dette preget også bygdene omkring 1700- og 1800-tallet da det friluftslivet som ble bedrevet kan omtales som et ”nyttig friluftsliv”, at de så det som en nødvendighet å ferdes i naturen for å sikre mattilgangen og generelt sørge for at man overlevde (Breivik, 1978). De som da bodde på bygdene ble ofte sett på som noe enklere mennesker siden de da var så avhengig av å bruke kroppen og ikke minst så avhengige av naturen for å overleve.

I krass motsetning til disse bygdemenneskene så finner man de menneskene som var bosatt i byen og nøt godt av det byene hadde å tilby. Når den industrielle revolusjonen kom for fullt på slutten av 1700-tallet dukket også borgerskapet opp i Norge. Dette var de som ble rike i en fei og som fikk sin rikdom gjennom den industrien som vokste fram i Norge på det

tidspunktet. Det var ikke bare i Norge at dette borgerskapet vokste frem, men også i store deler av Europa vokste det fram et borgerskap. Problemet for disse var at de ikke hadde noen egen identitet da de jo hadde tilegnet seg rikdommen nylig og ikke arvet den. Samtidig som at borgerskapet vokste frem kom romantikken inn. Dette bidro til at borgerskapet fra blant annet England søkte til Norge og den norske naturen og i den sammenheng fikk de norske bøndene en høy status da de jo både hadde eiendom og levde i pakt med naturen (Breivik, 1978). Det var også med engelskmennene at aktiviteter som fluefiske, og da med såkalt "catch-and-release" ble introdusert for nordmenn. Problemet her i Norge var at det norske borgerskapet ikke klarte å leve opp til den forestillingen om at nordmenn var naturmennesker så disse ble også nødt til å søke bort fra byene og inn i naturen. Som nevnt i innledningen så førte dette til at DNT ble stiftet i 1868, og den dag i dag så ser man spor etter dette borgerskapet blant DNT sine medlemmer.

2.2 Det tradisjonelle friluftslivet

Etter hvert som industrien fikk et større fotfeste og flere av de som tidligere var bosatt på bygda nå søkte inn til byene for å jobbe og tjene penger til livets opphold begynte det også å dannes en del skiller innenfor friluftslivet. Mens borgerskapet søkte til fjellet og hyttelivet fordi de jo hadde mulighet, tid og ikke minst råd til dette brukte den nye klassen, arbeiderklassen, friluftslivet som en rekreasjonsaktivitet for å koble av fra det stressende bylivet. Derfor ble friluftsliv i nærmiljøet det nye friluftslivet for arbeiderklassen da de ikke hadde mulighet til å ferdes på fjellet med mindre de gikk eller syklet dit. Av de aktivitetene arbeiderklassen ofte bedrev var bærplukking en av aktivitetene med god oppslutning, i tillegg til aktiviteter som fotturer i skogen, sykkelstur, overnattingsturer på hytte og bading utendørs.

Noe av de samme tendensene var også til stede under krigen, med høy oppslutning rundt høstingsaktivitetene sopp-/ bærplukking og fiske da dette bidro til mer mat i husholdningen og kan således sees på som en form for "nyttefriluftsliv". I tillegg bidro friluftslivet til en mulighet for å kunne "glemme" den pågående krigen. I denne sammenhengen skal man heller ikke glemme "gutta på skauen" som jo kunne holde på sånn som de gjorde da de jo hadde mye erfaring med å ferdes i naturen. I etterkrigstiden var det bygging av landet som sto på dagsplanen og også her hadde friluftslivet en stor betydning når det gjaldt å definere det

norske. Det er også i denne perioden at vi får den første friluftslivloven, nærmere bestemt i 1957.

På 60- og 70-tallet opplever det tradisjonelle friluftslivet sin storhetstid og deltagelse i ulike friluftslivaktiviteter vokser og når sitt toppunkt rundt 1985. Her var også friluftsliv en stor del av hverdagslivet og en viktig del av oppdragelsen til barna. Mange var ute på søndagsturer, både sommer som vinter, og skigåing sto sterkt i denne perioden. Også andre aktiviteter som jakt, fiske, sopp-/bærplukking og ro-/padleturer når sine toppunkt i løpet av denne perioden. Dette er også i denne perioden at nye og mer moderne aktiviteter så vidt begynner å se dagens lys. I løpet av 1980-årene begynner også alpinanleggene så smått å dukke opp.

2.3 Forandringer i friluftslivet

Fra midten av 1980-tallet og utover begynner det å skje store endringer i friluftslivet. For det første begynte oppslutningen rundt de forskjellige tradisjonelle aktivitetene å stagnere og til en viss grad å gå nedover samtidig som nye, moderne aktiviteter gjør sitt inntog og endrer aktivitetsmønstrene i befolkningen (Odden, 2008). De tradisjonelle friluftslivaktivitetene opprettholder til en viss grad sin oppslutning, men dette skyldes i stor grad at eldre og kvinner blir mer delaktige i friluftslivet. Når det derimot gjelder ungdom begynte disse på slutten av 80-årene å bli mindre delaktige i det tradisjonelle friluftslivet. De søkte heller til nye moderne friluftslivaktiviteter, men også andre fritids aktiviteter (ibid).

I løpet av de siste 20 årene har det kommet stadig flere friluftslivaktiviteter som kan kategoriseres som moderne aktiviteter (Odden, 2008). I tillegg til aktiviteter som sykling og bruk av alpinanlegg, som jo har vært bedrevet av store deler av befolkning har også mer krevende aktiviteter som frikjøring, toppturer, fjellklatring, terrengsykling og elvepadling gjort sine inntog i det norske friluftslivet (Skogen, 1999b). Felles for disse aktivitetene er at de stiller store krav til både utøver og utstyr. Dette er også aktiviteter som krever en større spesialisering fra aktørens side. Disse aktivitetene bidrar til at spennet innenfor det norske friluftslivet blir større og at man får et mye bredere tilbud når det gjelder friluftslivaktiviteter.

For selv om disse nye aktivitetene hver for seg kan oppleves som små og snevre, bidrar de samlet sett til at ca 1/3 av norsk ungdom er deltagende i friluftslivet.

2.4 Oppslutning blant ungdom

Som nevnt over skjedde det en endring i friluftslivet fra omtrent 1970 og utover. Dette gjaldt blant annet for ungdommens oppslutning omkring ulike friluftslivaktiviteter. Det har også skjedd andre endringer innenfor friluftslivet når det gjelder blant annet oppslutning blant kvinner, oppslutningen blant eldre, forskjeller mellom by og bygd og forskjeller nå det gjelder utdanning, men da fokuset i min oppgave er på ungdom velger jeg her å ha fokus på nettopp dette (Odden, 2008).

I tillegg til at man ser en klar tendens til at ungdommen (16- 24 år) siden omtrent 1970 stadig har hatt en lavere deltagelse innenfor ulike friluftslivaktiviteter ser man også at de eldre (55- 74 år) har hatt en kraftig oppgang når det gjelder deltagelse. De eldre har også gått forbi ungdommen i en del aktiviteter der i blant både skitur og fottur. Dette er også et brudd med den utviklingen som har vært i løpet av de siste hundre årene hvor jo nettopp ungdommen har vært mest aktiv i de fleste friluftslivaktivitetene. Lignende resultater fant også Strandbu og Øia (2004) i deres undersøkelse, "*Ung i Norge*", som tok for seg aktivitetsnivået til ungdom mellom 13 og 19 år. Også her fant man en tendens på at ungdom har en minkende oppslutning omkring tradisjonelle friluftslivaktiviteter. Som jeg nevnte over er det ikke bare nedgang når det gjelder ungdom og friluftsliv. Tall fra 2007 viser tross alt at 31 % av ungdommen deltok i en eller annen form for friluftslivaktivitet og dette skyldes i stor grad inntoget av nye og mer moderne aktiviteter som for eksempel frikjøring, brattkjøring, elvepadling og lignende (Øia og Strandbu, 2004).

Hvorfor denne utviklingen av ungdommens oppslutning omkring friluftslivet er som den er, finnes det mange mulige forklaringer på. En av disse grunnene kan skyldes den utviklingen samfunnet har gjennomgått i løpet av de siste 30-40 årene. Teknologien har gjort massive framskritt, og dette har også hatt innvirkning på fritidstilbudet til ungdommen. Der hvor de unge tidligere ikke hadde så mye annet tilbud enn å være ute har det i de siste årene blitt mer

og mer vanlig med såkalte skjermaktiviteter, enten det dreier seg om TV eller bruk av PC. Tall fra Vaage (2007) viser at den gjennomsnittlige skjermaktiviteten hos unge har doblet seg fra rundt 2 t i 1994 til over 4 timer i 2006. Dette stemmer også godt overens med tall fra Folkehelseinstituttet (2007) som påpeker at dagens ungdom er stadig mer inaktive. Dette vil igjen føre til dårlige form, men også mer overvekt blant unge og man begynner å se tegnene på dette så vidt i dagens samfunn.

I tillegg til de teknologiske nyvinningene som har skjedd samfunnet har også den gjennomsnittlige økonomien blitt betydelig bedre samtidig som levekostnadene har gått nedover. Dette har igjen ført til at forbrukerne har hatt mer til overs som kan brukes på fritiden og på hobbyer og tall fra SSB viser også at nordmenn brukte 9 ganger så mye på fritids- og detaljstyr i 2007 som i 1970. Dette i kombinasjon med at utstyret generelt har blitt bedre, men også nye aktiviteter som jo krever dyrere og mer spesialisert utstyr, har nok også bidratt til de unges oppslutning omkring friluftslivaktiviteter. En annen faktor er det som Tordsson (2003) i sin doktorgradsavhandling omtaler som *medieskapt virkelighet*. Dette går kort fortalt ut på at mediene og ulike reklamebyråer er med på å skape en mening og en symbolverdi på enkelte aktiviteter samtidig som de er med på å markedsføre disse aktivitetene som nye og trendy. Medienes makt over de unge i kombinasjon med kvaliteten på og kravet om dagens utstyr er således med på å få ungdommen bort fra de tradisjonelle aktivitetene og inn i de nye og mer moderne (Tordsson, 2003). Mye av det samme fant også Horgen (2009) da han undersøkte hvordan media fremstiller friluftsliv. Her fant han at det ble en større bredde i aktiviteter som ble presentert og at det også var et mye større fokus på de enkelte aktivitetene (Horgen, 2009).

3.0 Teori

I tillegg til å presentere og drøfte de konkrete funnene jeg har gjort ved hjelp av mitt feltarbeid hører det også til denne oppgaven å knytte disse funnene opp i mot samfunnsvitenskapelige teorier og drøfte de funnene i lys av disse teoriene. Som teoretikere har jeg valgt å benytte meg av Anthony Giddens og Pierre Bourdieu da disse to representerer to ganske forskjellige syn. Giddens representerer strukturasjonsteorien, som er en av flere teorier som hører inn under moderniteten, mens Bourdieu representerer et strukturperspektiv (Aakvaag, 2008a). Spesielt Giddens er interessant i denne sammenheng da han representerer moderniteten. Når friluftsliv som fenomen skjøt fart og fikk økt popularitet i denne perioden så kan dette være med å belyse nettopp dette. I tillegg har BaseCamp blitt til i løpet av 90-tallet, det som Giddens omtaler som senmoderniteten, og kan således sees på som et resultat av nettopp dette. Grunnen til at jeg i tillegg har valgt å ta med Bourdieu i denne sammenhengen er at jeg ved hjelp av Bourdieu sine teorier om samfunnets oppbygging og struktur, kan være med å belyse en eventuell viktighet av sosial bakgrunn og klasses tilhørighet (Aakvaag, 2008a).

Både Bourdieu og Giddens jobbet med og lagde sine teorier på omtrent samme tid, i løpet av 1970- og 80-tallet og begge to ville gjerne viske ut skillet mellom det som omtales som aktørfokuserte og strukturfokuserte teorier om samfunnet. Dette kan også omtales som subjektivismen og objektivismen, og det var disse to teoriene som var rådende når både Giddens og Bourdieu jobbet med sine teorier. Til tross for at begge to gjerne vil gjøre noe med dette skillet mellom disse to teoriene, har de allikevel blitt plassert på hver sin side. Giddens er knyttet opp i mot subjektivismen mens Bourdieu er knyttet opp i mot objektivismen. Aakvaag (2008a:129) skriver følgende når det gjelder subjektivismen og objektivismen:

”Subjektivismen hevder ifølge Giddens at sosiologien må ta utgangspunkt i aktørene og den mening de tillegger sine handlinger idet de på en fri og selvstendig måte konstruerer den sosiale verden ”nedenfra og opp”. Objektivismen på sin side er av den oppfatning at sosiologien heller bør ta utgangspunkt i en overindividuell objektiv sosial struktur som eksisterer relativt uavhengig av aktørene, for deretter å studere hvordan denne strukturen styrer aktørenes handlinger.”

3.1 Modernitetsteori og strukturteori

Da jeg skulle velge meg et teoretisk grunnlag som jeg skulle skrive oppgaven rundt, ble det for min del ganske naturlig å velge modernitetsteorien. Grunne til dette er at den dreier seg mye om ungdom og hvorfor ungdom gjør som de gjør. Krange og Øia (2007:19) skriver

”Ungdom er ingen ensartet gruppe. Oppvekst skjer under ulike forhold, under ulike materielle vilkår og under innflytelse av ulike kulturelle impulser. Dette er forhold som forandrer seg gjennom historien, og som dessuten varierer mellom steder, sosiale klasser, kjønn og ut fra etnisitet. På tvers av slike skillelinjer er ungdom også uensartet når det gjelder de personlige eller individuelle ressursene de møter ungdomstida med.”

Dette er helt sentralt i min oppgave da jeg nettopp skal se på hva det er som gjør at ungdom med ulik bakgrunn velger BaseCamp. Det er flere forfattere som beskriver nettopp moderniteten og den sosiale prosessen hvor unge blir voksne. Forfattere som Lyotard og Baudrillard omtaler dette fenomenet som *postmoderne*, Lash kaller dette for *refleksiv modernisering*, Giddens omtaler dette som *høymoderne* og *senmoderne*, Beck kaller dette for *risikosamfunn* mens Bauman kaller dette for *flytende modernitet* (Krange og Øia, 2007). Det som kan være forvirrende her er at flere ulike forfatterne som Anthony Giddens, Ulrich Beck og Zygmunt Bauman beskriver samme prosess med ulike ord og begreper.

Jeg har allikevel valgt å benytte meg av Giddens og hans begreper, *høymoderne* og *senmoderne*. Disse skal jeg se nærmere på i dette kapittelet. Giddens mener i tillegg at når vi nå befinner oss i senmoderniteten er det opp til hver enkelt aktør å ta sine egne reflekterte og frie valg og ikke lar seg styre av samfunnets struktur og den sosiale arven (Grette, 2009).

I motsetning til Giddens så baserer Bourdieu sin teori seg på at sosial posisjon går i arv og at vi derfor baserer alle våre valg på bakgrunn av nettopp dette. Aakvaag (2008b) omtaler det Bourdieu har kalt vertikal differensiering og som han er en stor tilhenger av. Dette dreier seg om at i samfunnet eksisterer en form for hierarki og at ulike sosiale grupper har ulike posisjoner og at det er forskjeller når det gjelder tilgang på ulike former for ressurser.

Grunnen til at jeg har valgt å ta med Bourdieu, er at han skriver mye om sosial arv, habitus, og dette kan da være med å påvirke ungdom ved at foreldrenes holdning i forhold til friluftslivet føres videre til deres egne barn.

3.2 Anthony Giddens

Giddens mener at det som er med på å påvirke de valgene vi gjør er den tiden vi lever i og ikke avhengig av de samfunnssystemene som er rundt oss, det han kalte for det reflekterende individ. Det er mange som har tolket teoriene til Giddens. Jeg vil gå inn på noen av de sentrale punktene ved Giddens teorier ved hjelp av Krange & Øia (2005), Nygaard (2005), Aakvaag (2008), Fauske (1998a og b) og også til en viss grad Giddens eget forfatterskap.

3.2.1 Det reflekterende individ

Bakgrunnen for Giddens teorier var at han stilte seg kritisk til de oppfatningene som var omkring relasjonene mellom aktører og strukturer i samfunnet (Fauske, 1998a). Det han da valgte å gjøre var å konstruere en ny teori som omgikk både subjektivismen og objektivismen ved å omtale både aktør og struktur som aspekter ved en sosial praksis (ibid). Denne teorien kalte han for strukturasjonsteorien. Strukturasjonsteorien bygger på tre hovedbegrep: *struktur*, *system* og *strukturens dualitet*. Struktur kan her tolkes som: *”koder, eller ordnende prinsipper, som ligger til grunn for de konkrete manifestasjonene som kan observeres”*. System kan således forstås som: *”mønstre av sosiale relasjoner som reproduseres gjennom sosial praksis”*. Kort forklart så tilsier dette at struktur er et sett med regler som de ulike aktørene gjør sine handlinger ut ifra og som således er med på å strukturere de sosiale systemene (ibid). Det siste sentrale begrepet her er *strukturens dualitet* og dette kan forstås som:

”den avgjørende gjentakelsen av det sosiale liv slik det konstitueres gjennom den sosiale praksis: strukturen er både et medium for resultat av reproduksjonen av ulike praksiser. Strukturen utgjør en del av definisjonen [...] de sosiale praksiser og ’eksiterer’ samtidig som en del av deres egen dannelsesprosess” (Nygaard, 2005:139).

Identitet er også viktig for Giddens når det gjelder analysering av individualiteten i det senmoderne samfunnet og også det han omtaler som selvidentitet. Selvidentitet kan sees i sammenheng med de spørsmålene man stiller seg selv angående egen eksistens (Fauske, 1998b). disse eksistensielle spørsmålene dreier seg om egen og andres eksistens og her skisserer Giddens fire spørsmål (Fauske, 1998b). Disse fire spørsmålene går på barnet som må ”finne” svaret på om egen eksistens i forhold til omverden, om eksistensen til andre mennesker, om menneskelivets relasjon til den ytre verden og, til slutt, om selvidentitet, som kan forstås som den reflektsive bevisstheten om selvet (Fauske, 1998b).

3.2.2 Moderniteten

Giddens bruker modernitet til å beskrive livsformer som oppsto på 1600-tallet. Det som var særegent for disse livsformene var at refleksiviteten fikk en spesiell betydning (Fauske, 1998a). Som Fauske (1998a: 76) skriver:

”Det rutiniserte sosiale liv er ikke lenger begrunnet i tradisjonen, og sosiale praksiser blir til stadighet undersøkt og revidert ut fra ny informasjon og kunnskap. Moderniteten preges således av at ny informasjon kontinuerlig bidrar til å rekonstituere sosiale praksiser”.

Denne refleksiviteten, mener Giddens, har medført at det har skjedd radikale endringer ved moderniteten og dette kjennetegnes ved noen trekk:

1. *oppløsning av evolusjonismen (dvs. troen på at utviklingen er kontinuerlig og fremadskridende)*
2. *bortfall av historisk teleologi (dvs. troen på historiens mål)*
3. *erkjennelse av en gjennomgående og konstitutiv refleksivitet*
4. *oppsmuldring av Vestens privilegerte posisjon (Fauske, 1998a: 77)*

Giddens sier at det moderne samfunnet kan kjennetegnes ved tre grunntrekk nemlig *time-space-separation* (atskillelse av tid og rom), *disembedding mechanisms* (utleiring) og *reflexivity* (refleksivitet), (Aakvaag, 2008a; Krange, 2007; Giddens, 1997) og disse skal jeg nå prøve å komme litt nærmere inn på.

3.2.2.1 Atskillelse av tid og rom

Først har man begrepet atskillelsen av tid og rom. Dette begrepet innebærer at man kort fortalt har fått en utvikling og standardisering av både hvordan man måler tid, med klokker og standardiserte kalendere, og hvordan man måler rom, med moderne kartmåling (Aakvaag, 2008a) . I det tradisjonelle samfunnet har alltid *hvor* vært forbundet med *når* og dette har helt fram til standardiseringen av tid vært et begrept som var upresist og skiftende samtidig som det var knyttet opp mot lokale hendelser (Gytz Olesen og Møller Pedersen, 2000). Da klokka ble funnet opp, kunne denne uttrykke en ensartet dimensjon av ”tom” tid og dette gjorde at man kunne kvantifisere den på en slik måte at den tillot en presis angivelse av ”soner” på dagen (Giddens, 1997). Etter hvert så fikk man også standardiseringen av tid over ulike regioner som gjorde at man fikk en tid innenfor samme stat. I tillegg til ”tom tid” bruker Giddens også begrepet ”tomt rom” (Gytz Olesen og Møller Pedersen, 2000). For som Giddens (1997) skriver ”utvikling av ”tomt rom” kan forstås som *rommets* atskillelse fra *stedet*” der *sted* kan forstås ved hjelp av ideen om lokalitet, som har med de fysiske, geografiske plasserte rammer for samfunnsmessig aktivitet. Dette førte til at man i det moderne samfunn ikke lenger var avhengig av nærværet til andre for å ha relasjoner eller å kommunisere med nevnte aktører fordi man nå har tilgang til telefoni, internett og e-post (Fauske, 1998a).

3.2.2.2 Utleiring

Med utleiring mener Giddens (1997: 24) ”... sosiale relasjoner ”løftes” ut av lokale interaksjonssammenhenger og rekonstrueres på tvers av uendelige spenn av tid og rom.” Aakvaag (2008a) eksemplifiserer dette på en enkel måte ved å ta utgangspunkt i bonden som går fra å produsere for det lokale til det nasjonale markedet og deretter fra det nasjonale til det globale markedet. Giddens mener også at det er to mekanismer som er svært sentrale når det gjelder denne type utvikling av samfunnsinstitusjoner, nemlig *symbolske tegn* og *ekspertsystemer* (Gytz Olesen og Møller Pedersen, 2000)

Symbolske tegn

Giddens (1997: 24) definerer *symbolske tegn* som

”... utvekslingsmedier som kan ”sendes videre” uten hensyn til de spesielle kjennetegn ved de individer eller grupper som håndterer dem på et bestemt tidspunkt.”

Det vanligste eksempelet på *symbolske tegn* er penger siden dette er noe som standardiserer og gjør det mulig å utveksle varer både lokalt, nasjonalt og globalt (Aakvaag, 2008a). Det er dette som gjør at de bidrar til utleiring siden penger er upersonlig og standardisert og dette gjør dem i stand til å binde sammen individer uavhengig av tid og rom (Gytz Olesen og Møller Pedersen, 2000).

Ekspertsystemer

Den andre mekanismen som Giddens skriver om er *ekspertsystemer*. Med ekspertsystemer så mener Giddens (1997: 27)

”... systemer av teknisk art eller faglig ekspertise som organiserer store områder av det materielle og sosiale miljøet vi lever i i dag. De fleste lekfolk konsulterer ”profesjonelle” – advokater, arkitekter leger, osv. – bare periodisk og uregelmessig. Men de systemene hvor ekspertenes viten er integrert, påvirker mange aspekter av det vi gjør på en kontinuerlig måte.”

Siden et viktig trekk ved moderniteten er at det hele tiden vil bli lagt nye områder under vitenskapens kunnskapsfelt vil dette bidra til at det vil bli stadig flere abstrakte kunnskapssystemer etter hvert som moderniteten brer seg utover (Krange og Øia, 2007). For som Aakvaag (2008a) skriver ”Ekspertsystemene bidrar til utleiring ved at de standardiserer (”avkontekstualiserer”) sosiale praksiser.”

3.2.2.3. Refleksivitet

Det siste begrepet Giddens bruker er refleksivitet. Det kan forstås som at det moderne samfunnet hele tiden vil få store mengder ny kunnskap om sine praksiser og institusjoner og at de deretter undersøkes og reorganiseres i lys av denne nye kunnskapen (Aakvaag, 2008a). Giddens (1997: 33) skriver at:

”I én grunnleggende forstand kjennetegner refleksivitet all menneskelig handling. Alle mennesker holder regelmessig kontakten med grunnene til det de gjør som en integrert del av det de gjør”.

Dette er dog ikke den refleksiviteten som man kan finne igjen i moderniteten, men det er denne som danner utgangspunktet for den. I de tradisjonelle kulturene er det stor fokus på tradisjoner og å holde disse i ære. Dette er en måte å integrere refleksivitet inn i fellesskapets måte å organisere tid og rom på (Giddens, 1997). Dette er derimot endret i det nye, moderne samfunnet der man bruker refleksivitet til å stille spørsmål ved det aller meste, sånn som vaner, verdier, moral og tro (Gytz Olesen og Møller Pedersen, 2000). For som Giddens (1997: 35) også skriver:

”Det moderne samfunnslivs refleksivitet består i at sosiale praksiser konstant undersøkes og omformes i lys av innkommende informasjon om de samme praksiser, og følgelig endrer sin karakter på grunnleggende vis.”

3.3 Pierre Bourdieu

I tillegg til Giddens har jeg også valgt å ta med Bourdieu. Han har skrevet mye om blant annet valg og sosial reproduksjon. Det som kjennetegner Bourdieu og hans forskning er at han baserer sine teorier på store og omfattende empiriske undersøkelser av samfunnet. Han har også et omfattende forfatterskap. I blant annet ”Distinksjonen” (1995) skriver han om nettopp dette som har med valg og sosial reproduksjon (Bourdieu, 1995). Det er også flere forfattere som har skrevet om Bourdieu og tolket hans teorier. Her har jeg valgt å ta utgangspunkt i Aakvaag (2008a), Nygaard (1995), Rogg (1998) og Solli (1998). I tillegg har jeg brukt et par sitater fra Fogh Jensen (2006) og Gytz Olesen (2000). Jeg vil her komme inn på de sentrale begrepene innenfor hans teori og kun holde meg til det som er relevant for min problemstilling. Jeg vil derfor kort prøve å redegjøre om habitus, sosiale rom, sosiale felt og klasse. Problemet med disse begrepene er at de er relasjonelle og at de således er sterkt knyttet om i mot hverandre og at man må se disse i sammenheng for å kunne forstå disse på best mulig måte. Bourdieu forklarer denne sammenhengen med en praksisformel: ”(kapital + habitus) + felt = praksis” (Bourdieu, 1984). Bourdieu poengterer også at begrepene felt, habitus og kapital er begreper basert på empiri og at disse således kun gir mening når man bruker de i spesifikke analyser (Rogg, 1998).

3.3.1 Det sosiale rom og felt

Når Bourdieu omtaler samfunn framstiller han det som et stort rom som inneholder flere, ulike dimensjoner. Aakvaag (2008a: 150) beskriver dette som: *"Verden fremtrer forskjellig avhengig av hvor man ser den fra. Universitetet ser annerledes ut for studenter enn for professorer"*. Bourdieu mener videre at det innefor det moderne samfunnet er ulike mekanismer som er på å forme dette samfunnet gjennom det Aakvaag (2008a) omtaler som klassestrukturen. Det er dette som former *det sosiale rom*.

Bourdieu omtaler det sosiale rom som en sammensetning av flere ulike sosiale felt. Aakvaag (2008a) har på bakgrunn av Bourdieu definert det sosiale rom slik: *"Det sosiale rom består av ulike objektive posisjoner som samfunnsmedlemmene kan inneha, avhengig av hvor mye og hvilke typer ressurser og kapital de besitter"*. Dette vil si at det som kjennetegner det sosiale rom er at det er et hierarki hvor enkelte posisjoner vil være over andre posisjoner via en relasjonell struktur. Dette betyr at disse posisjonene kun kan defineres ut ifra andre posisjoner eller som Aakvaag (2008a) skriver: *"Ting er hva de er i kraft av sin relasjon til andre ting. Noe er bare "høyt" i relasjon til noe som er "lavt"*. Her vil med andre ord kapital ha mye å si og ikke minst hvilken type kapital man besitter. Jeg vil komme nærmere inn på de ulike formene for kapital senere i dette kapitlet. Her er det den feltspesifikke kapitalen som er viktig da denne er med på å bestemme ens egen posisjon innefor et gitt felt.

Fogh Jensen (2006: 106) beskriver felt slik:

"I det sociale rum findes der forskellige undersystemer af relationer og positioner, hvor mere eller mindre specialiserende individer agerer i forhold til en fælles referanceramme. [...] Afgjørende for et felt er en fælles anerkendelse af, hvad der er vigtig."

Dette vil med andre si at et individ vil ubevisst bruke sin praktiske sans til å gjøre ulike valg i løpet av en dag ut i fra en gitt sosial og kulturell sammenheng (Gytz Olesen og Møller

Pedersen, 2000). I løpet av en normal hverdag vil hvert enkelt individ befinne seg innenfor flere felt, avhengig om individet er på jobb, hjemme med familie, studere/ går på skole, er med venner osv. Nygaard (1995) skriver at de ulike sosiale feltene består av ulike sett med handlingsmønstre som igjen har en indre logikk. Dette gjør at de ulike aktørene innenfor et gitt felt har en tro på nettopp dette feltet og hvor viktig disse handlingsmønstrene i nettopp dette feltet er (Nygaard, 1995). Eller som Gyts Olesen og Møller Pedersen (2000) skriver:

”Det sociale rum består i sin helhed af felter, dvs. som en struktur med en relativ egen logik, et netværk af objektive relationer mellem forskellige positioner”.

3.3.2 Kapital

Som nevnt over er kapital med på å bestemme posisjoner innenfor ulike felt og også innenfor det sosiale rom sett under et. Jeg vil her prøve å redegjøre for hva Bourdieu legger i begrepet kapital og hvordan han bruker dette begrepet i sin teori. Fogh Jensen (2006) skriver at Bourdieu benytter seg av ulike typer av kapital som blant annet økonomisk kapital (penger), sosial kapital (f.eks. nettverk), symbolsk kapital (f.eks. anerkjennelse), kulturell kapital (f.eks. musikalitet eller stort ordforråd) og politisk kapital (f.eks. funksjon i et gitt politisk parti). Også Aakvaag (2008a) omtaler disse kapitalformene, men han nevner riktignok kun tre av disse, nemlig den økonomiske, den kulturelle og den sosiale kapitalen og det er også disse tre formene jeg kort skal redegjøre for her.

Bourdieu skriver selv at det er den økonomiske kapitalen som er den viktigste fordi økonomisk kapital gir en økonomisk makt (Aakvaag, 2008a). Det å definere økonomisk kapital er forholdsvis enkelt da det i bunn og grunn går ut på hvor mye penger man, hvor mye verdier man sitter på og hvor mye verdier man kan frigjøre. Her vil de andre kapitalformene kunne være med å spille inn da det gjerne er en sammenheng mellom høy utdanning og høye lønninger i motsetning til de med lav eller ingen utdanning som da vil ha problemer med å skaffe seg høye posisjoner i det sosiale felt og således vil havne langt ned her og da få en betydelig lavere økonomisk kapital.

Den kulturelle kapitalen kan her forstås som både formell utdanning som for eksempel eksamenspapirer, men også som en egenskap til å forstå hvordan man skal opptre korrekt i ulike sammenhenger, kjennskap til intellektuelle koder, ”riktig” smak innenfor kunst og musikk (kjenne til ”riktige” kunstnere eller komponister samt like de ”riktige” maleriene eller den riktige type musikk) (Krange og Øia, 2007). Bourdieu mener at i bunn og grunn kjemper individer og grupper om mer kapital siden kapital gir makt i egenskap av å være en ressurs som kan brukes til oppnå fordeler (Aakvaag, 2008a). Det er ulike måter man kan tilegne seg kapital på og den blir også vurdert etter dette.

”Man kan erhverve kapital på to måder: Man kan arve den (det, der normalt går under navnet ’social arv’), eller man kan tillære sig den, f.eks. gennem skolesystemet. Imidlertid er det indbygget i det sociale rums dominansstruktur, at den arvede kapital, hvor man så at sige ha fået evnerne ind med modermælken, er finere end den erhvervede kapital”(Fogh Jensen og Svarre Hansen, 2006:104).

Den siste formen for kapital som Bourdieu omtaler er den sosiale kapitalen og den kan forstås som ”[...] anerkjennes av enkeltmennesker, sosiale grupper og institusjoner som verdifullt, aktverdig sannferdig osv. – med andre ord det som tilkjennes verdi ”(Kvarv, 2010). På den andre siden har man både den kulturelle og den økonomiske kapitalen som ”.. representerer ressurser som styrker individets konkurransemuligheter i kampen om samfunngoder” (Krange og Øia, 2007). Dette er også en kapitalform som gir makt da man kan benytte seg av det sosiale nettverket man eventuelt besitter for å tilegne seg ulike goder, enten det dreier seg om for eksempel jobb eller ved å påvirke samfunnet til ens egen vinning.

3.3.3 Klasse

Som nevnt over er det en sammenheng mellom det sosiale rom og kapital, fordi man ved å ha høy kapital, aller helst økonomisk kapital, gjerne også befinner seg høyt oppe i det sosiale rom. Det er dette som danner utgangspunktet for Bourdieu sin klasseseteori (Aakvaag, 2008a). De ulike klassene vil gjerne ha en relativt lik livsstil og eiendomsforhold innad i de forskjellige klassene og det er gjennom dette de enkelte klassene skiller seg fra de andre (Nygaard, 1995). Bourdieu omtaler tre ulike klasser, *den dominerende*, *middelklassen* og *den dominerte klassen* (Aakvaag, 2008a). Den dominerende klassen vil være den som befinner seg

øverst i det sosiale rom, middelklassen i midten og den dominerte klassen i bunn. I tillegg til denne måten å dele opp klassene på så blir også klassene delt opp innbyrdes med tanke på kapital. Her skiller det således mellom økonomisk og kulturell kapital. Prinsippet om klasser baserer seg i stor grad på konflikter mellom disse klassene og at de enkelte klassene således må kjempe for å beholde eller forbedre sin plass i det sosiale rom (Aakvaag, 2008a).

3.3.4 Habitus

De tre begrepene jeg har vært inne på tidligere, sosiale rom, sosiale felt, kapital og klasse er til slutt med på å definere ens egen habitus. Dette er et begrep det kan være vanskelig å forstå ordentlig, men Bourdieu (1995: 36) definerer dette i sitt eget forord til *Distinksjonen* som

”Til enhver klasse av posisjoner svarer det en type habitus (eller en type smak), som er blitt frambrakt av den sosiale betingelsen som knytter seg til de tilsvarende betingelsene. Og via de ulike formene for habitus og deres evner til å frambringe egenskaper svarer det en systematisk helhet av goder og egenskaper, som er forbundet med hverandre ved en stilmessig affinitet.”

Videre skriver Bourdieu (1995: 36) at

”Habitus er et forenende og genererende prinsipp som lar indre og relasjonelle kjennetegn ved en posisjon komme til uttrykk i form av en enhetlig livsstil, det vil si som et enhetlig sett av valg av personer, goder og virksomheter.”

Aakvaag (2008a) definerer habitus som ”et integrert system av varige og kroppsliggjorte *disposisjoner* som regulerer hvordan vi oppfatter, vurderer og handler i den fysiske og sosiale verden”. Sånn jeg forstår dette beskriver habitus en type livsstil og væremåte til et enkelt individ og hvordan dette individets habitus passer inn i en større, sosial gruppering. Dette individets habitus og tilhørighet i en gitt sosial gruppering vil skille det fra andre individer med en annen habitus og annen tilhørighet. Det er ikke bare livsstil og væremåte som dekkes av habitus. Habitus dekker også ulike måter å klassifisere ting på. Om de er gode eller onde, det fornemme og det vulgære (Bourdieu, 1995). Som Fogh Jensen (2006:93) skriver

”Social omgang – og hermed menes ikke kun oppdragelse – former individets karakter, så det passer til den gænge sociale omgang. Habitus kan i den forstand siges at være

en strukturert struktur. Strukturen strukturerer individets dispositioner til at handle på bestemte måder.”

Habitus vil her være med å forklare hvilken betydning den sosiale bakgrunnen til ungdommene har for valg av aktiviteter. Med habitus har jeg mulighet til å trekke inn foreldrenes utdanning og jobb som mulige forklaringer på hvilke aktiviteter ungdommen bedriver og hvorfor nettopp disse aktivitetene blir viktige for dem.

3.4. Giddens eller Bourdieu – individualitet eller habitus?

Når jeg skal prøve knytte Giddens, Bourdieu og deres ulike teorier opp i mot min problemstilling ser jeg at både Giddens og Bourdieu har en del som er relevant og noe som ikke er fullt så relevant for min oppgave. Jeg vil her prøve å knytte disse to teoriene opp mot min problemstilling og trekke inn det som da viser seg å være relevant.

For å begynne med Giddens så skriver han mye om det å skape seg sin egen identitet og at ungdom i det senmoderne samfunn skaper seg en identitet gjennom de reflekterte og frie valgene de gjør. Det som gjør Giddens så sentral for min oppgave er han skriver mye om det moderne og det senmoderne samfunnet og som jeg har nevnt tidligere er det også i denne perioden at friluftslivet virkelig har fått en oppsving. Giddens mener at det moderne samfunnet som tidsepoke tok til omtrent samtidig som den industrielle revolusjonen og det var omtrent da at det vi nå kaller det tradisjonelle friluftslivet kom inn (Aakvaag, 2008a). Som nevnt tidligere skriver Giddens om det han omtaler som atskillelse fra tid og rom og at dette gjorde at man kunne skille mellom ulike typer tid som igjen førte til at man fikk fritid (Giddens, 1997). Som jeg skrev om i kapittel 2 ble dette betegnet som byens friluftsliv og man brukte dette friluftslivet som en form for rekreasjon og for å komme seg bort fra den industrielle hverdagen.

Giddens skriver, som nevnt, mye om dette med å skape seg en egen identitet og ved å se på hvilke friluftslivaktiviteter som øker i popularitet ser man at dette er individuelle aktiviteter i motsetning til de mer tradisjonelle aktivitetene som har et større fokus på grunnleggende ferdigheter, samarbeidsevner og ikke minst det sosiale aspektet (Fauske, 1998b). Ser man på de aktivitetene som tilbys på BC er det til en viss grad nettopp individuelle aktiviteter som tilbys, selv om de her blir gjennomført gruppevis.

Når det gjelder Bourdieu vil en del av hans begreper når det gjelder hans teorier være sentrale for min del. Først og fremst gjelder dette det han omtaler som klassestruktur og de ulike klassene i et samfunn (Bourdieu, 1995). Grunnen til at nettopp klassestruktur er sentralt for min del er at jeg spurte etter en del bakgrunnsinformasjon om deltagerne ved BaseCamp. Blant disse var det også noe som gikk på yrkene til foreldrene. Disse yrkene ble så kategorisert i fem ulike kategorier, som nevnt i forrige kapittel. Her kan disse kategoriene (Høgere administrative stillinger, Teknisk-økonomisk mellomlag, Humanistisk-sosiale mellomlag, lavere funksjonærer + primærnæring og arbeidsyrker (Skogen, 1999a) plasseres i de tre klassene som Bourdieu bruker; den dominerende, middelklassen og den dominerte klassen (Aakvaag, 2008a). Grunnen til at dette er sentralt med tanke på min problemstilling er at det i andre, lignende undersøkelser har kommet fram til at det i stor grad er middelklassen (mellomlagene) som bedriver friluftsliv.

Giddens og Bourdieu betrakter samfunnet på hver sin måte og de har to forskjellige innfallsvinkler på den enkelte aktørs handlinger. Mens Giddens forklarer hvordan samfunnet er bygd opp ved hjelp av individets mulighet til det frie valg beskriver Bourdieu individets handlinger ved hjelp av de sosiale systemene som er rundt oss. I en artikkel av Gunnar Aakvaag, "Klasseanalyse på hell?"(2008b), drøfter han disse to ulike måtene å betrakte samfunnet på og belyser tre ulike standpunkt man kan ta når det gjelder disse to teoriene:

1. man kan forkaste ulikhetssosiologien
2. man kan forkaste individualiseringstesen
3. man kan forene de to perspektivene

Han oppsummerer denne diskusjonen følgende:

Diskusjonen hittil kan dermed tyde på at ulikhetssosiologien har rett i at sosial posisjon (klasse, kjønn og etnisitet) fortsatt former menneskers livssjanser og identitet i betydelig grad, men individualiseringsteorien synes å ha rett i at det norske samfunnet har forandret seg en god del de siste 30 årene, og at det tross alt er blitt mer åpent og kompleks. (Aakvaag, 2008b: 86).

I likhet med Aakvaag (2008b) har også jeg gått for det tredje alternativet og har valgt å kombinere både Giddens og Bourdieu når det gjelder å belyse de funnene jeg har gjort i min oppgave. Grunnen til dette er at jeg ved hjelp av disse to teoretikerne og deres teorier klarer å belyse de funnene jeg har gjort på en bedre måte enn om jeg kun skulle ha holdt meg til en av disse.

4.0 Metode

Som nevnt i innledningen ville jeg med denne oppgaven belyse hvorfor unge valgte å reise på BC og hvilke meninger til tilla BC. Jeg var også interessert i å finne ut mer om bakgrunnen til deltagerne, både når det gjaldt friluftsliv, men også når det gjaldt den sosiale bakgrunnen deres. I dette kapittelet vil jeg beskrive hva jeg har gjort for å kunne finne svar på mine problemstillinger. Jeg vil beskrive hvorfor jeg valgte spørreskjema som metode for datainnsamling, hvordan man lager et spørreskjema, hvilke analyser jeg har foretatt i etterkant og hvilke potensielle feilkilder man kan ha når man benytter seg av kvantitativ metode.

4.1 Kvalitativt eller kvantitativt

Når det kommer til valg av metode innenfor samfunnsvitenskapen kan man dele dette i to; kvalitativ og kvantitativ. I motsetning til naturvitenskapen hvor man er opptatt av det empiriske, det å måle spesifikke hendelser, egenskaper eller antall, vil man i samfunnsvitenskapen finne ut mer om mennesker og menneskers meninger og oppfatninger og hvorfor mennesker gjør som de gjør (Grønmo, 2011). Dette kan man, som nevnt over, gjøre ved å benytte enten kvalitativ metode, som kan være intervju av objekter eller observasjon av objekter, eller kvantitativ, som i all hovedsak er spørreskjemaer med faste spørsmål og oppgitte svaralternativ (Johannessen m. fl., 2010). Valg av metode vil derfor være avhengig av hva slags fenomen man skal undersøke og hvilke resultater man ønsker å oppnå.

Som nevnt i innledningen hadde jeg som problemstilling å finne ut av hvorfor ungdom velger å reise på BC. Her hadde jeg også noen underproblemstillinger som gikk på aktivitetsnivået til deltagerne på BC, hva de ønsket av oppholdet på BC, hva slags friluftsliv de hadde bedrevet i løpet av oppveksten og hvilken sosial bakgrunn de hadde. Når det gjaldt å undersøke disse problemstillingene hadde jeg flere avveininger jeg måtte ta. Dette gikk da på hvilken form for metode jeg skulle velge, om jeg skulle gå for en kvalitativ eller kvantitativ undersøkelse eller en kombinasjon av disse, såkalt metodetriangulering (Grønmo, 2011).

Når man skal bestemme seg for hva slags metode som passer for en oppgave bør man se på hva det er man er ute etter å finne ut fordi kvalitativ og kvantitativ metode brukes for å undersøke ulike fenomener (Dalland, 2012). De har begge sine fordeler og ulemper. Kvalitativ metode har den fordel at man her kan fordype seg innenfor det man undersøker, både ved hjelp av forskjellige typer intervjuer, men også ved ulike former for observasjon (Kvarv, 2010). Det som er bra med dette er at man vil kunne få en god innsikt og en god førstehåndsinformasjon om de fenomenene man ønsker å undersøke. Kvalitativ metode blir gjerne brukt når man ønsker å kartlegge meninger innenfor ulike områder. Ulempen med kvalitativ metode er at det er en tidkrevende metode og man klarer ikke å få det brede utvalget som man kan når man bruker kvantitativ metode (Johannessen m. fl., 2010).

Kvantitativ metode derimot er en metode som står mye nærmere naturvitenskapen i den forstand at man her samler inn større mengder med data som man senere kan analysere (Grønmo, 2011). Kvantitativ metode vil ta utgangspunkt i spørreskjema da man jo er interessert i å få inn så mange svar som mulig og et spørreskjema muliggjør dette ved at man kan få inn informasjon fra mange respondenter fra ulike sjikt i samfunnet, kjønn, alder og geografiske områder med en begrenset egeninnsats (ibid). Ulempen med kvantitativ metode er at man må standardisere svarene i størst mulig grad slik at de lar seg sammenligne. Derfor kan man risikere å ha spørsmål med svar respondenten ikke kjenner seg igjen i (Kvarv, 2010). En annen ulempe med kvantitativ metode er at man trenger betydelig flere respondenter enn det man gjør i kvalitativ metode og det kan derfor bli en mer omfattende prosess med kvantitativ metode (ibid).

I min oppgave er jeg ute etter å finne ut mer om deltakerne ved DNT sine BaseCamp rundt om i landet, hva de ønsker å få ut av oppholdet på BaseCamp, hvorfor de velger å reise på BaseCamp samt hva slags friluftsliv de har bedrevet tidligere. For min del da så ble det naturlig å gå for en kvantitativ metode siden jeg på denne måten kan få inn flest mulig svar fra en stor gruppe mennesker fordelt utover landet. Det hadde også gått an å benytte seg av kvalitativ metode her som f.eks. intervju av et utvalg av deltagerne, men av praktiske årsaker hadde jeg ikke fått til å dekke mer enn en BaseCamp. Det ville gitt meg et for snevert geografisk område å basere min undersøkelse på. Jeg vurderte også å intervju en eller flere

av lederne på BaseCampene for bedre å danne meg et bilde av deltagerne, men etter å ha sett hvor mye jobb det var med å lage et funksjonelt spørreskjema så slo jeg også dette fra meg.

4.2 Spørreskjema

Når man skal utforme et spørreskjema for å foreta en kvantitativ undersøkelse må man gjøre en del valg allerede før man har begynt med selve spørsmålene. Man må på forhånd ha bestemt seg for en problemstilling slik at man kan utforme spørsmålene på en slik måte at de kan gi svar på nettopp denne problemstillingen. Man er videre nødt til å bestemme hva slags utvalg det er man vil undersøke nærmere da dette vil ha en del å si for hvordan man formulerer både spørsmålene og svaralternativene slik at disse blir lettleste og forståelige for den ønskete målgruppen.

Når det kommer mer konkret til spørreskjemaet er det en del å passe på her og. Det er viktig å standardisere både spørsmålene, men også svarene slik at man i etterkant enkelt kan finne både likheter og variabler i de svarene man har fått inn (Dalland, 2012). Dette vil også gjøre det enklere å analysere dataene på et senere tidspunkt om det skulle være nødvendig. Å bruke spørreskjema er også en enkel måte å få inn mye data på relativt kort tid. Man kan derfor få inn betydelig mer data enn ved å bruke kvalitative intervjuer. Det som er viktig å passe på her er at spørreskjemaet er utformet slik at man får svar på det man ønsker ut ifra problemstillingen, men også at det er forståelig for den ønskede målgruppen man har (Johannessen m. fl., 2010). Her må man også passe på hvordan man strukturerer spørreskjemaet. Strukturering av spørreskjemaer går ut på om man har svaralternativer, prestrukturert spørreskjema, eller om man har åpne spørsmål som gir respondenten mulighet til å skrive ned sine egne svar (Grønmo, 2011). Fordelen med et prestrukturert spørreskjema er at det blir lett å fylle ut og ikke minst lett å registrere skjemaene når de kommer inn ferdig utfylte. Ulempen med å strukturere spørreskjemaene er at man kanskje ikke klarer å fange opp alt man er ute etter og at respondenten må tilpasse sine egne svar til svaralternativene. Derfor er det også en fare for at det ikke blir helt nøyaktige svar. Dette er i gjengjeld fordelen med åpne spørsmål for her kan respondentene svare akkurat som de selv ønsker. Det som da er utfordringen er å klare å formulere åpne spørsmål slik at de fungerer skikkelig. Problemet

med denne type spørsmål er at de blir vanskelige å kode i etterkant og gjør det vanskeligere å analysere de dataene man har samlet inn.

Som nevnt over er det mye man må ta stilling til når det gjelder utformingen av et spørreskjema og hvordan dette struktureres i forhold til de man har i sin målgruppe. Nesten like viktig er det å få delt ut og samlet inn tilstrekkelig med spørreskjemaer, slik at man får et godt og representativ datagrunnlag om det fenomenet man vil undersøke (Grønmo, 2011, Dalland, 2012). For min del var det her en del logistikk som måtte på plass da jeg jo måtte velge meg ut de BaseCampene som jeg ville undersøke og i tillegg hadde tilstrekkelig med deltagere. I utgangspunktet ønsket jeg også å få besøkt alle de aktuelle BaseCampene for å dele ut og samle inn spørreskjemaene selv, men av praktiske årsaker lot ikke dette seg gjennomføre. Det jeg valgte å gjøre i stede var at jeg besøkte to BaseCamper også sendte jeg ut spørreskjemaer med ferdig frankerte svarkonvolutter til lederne av de enkelte BaseCampene.

Selve spørreskjemaet mitt kan grovt deles opp i 4 kategorier; BaseCamp, mening med friluftsliv, friluftsliv i oppveksten og generelle bakgrunnsopplysninger. Under kommer jeg til å presentere litt mer om hver enkelt kategori, hvorfor jeg valgte å ta med disse og hva jeg ville få ut av disse spørsmålene. Under kategorien ”Mening med friluftsliv” vil jeg også skrive mer om Recreation Experience Preference-skalaen (REP-skalaen) og hva dette er for noe.

4.2.1 BaseCamp

Da jeg begynte å utforme spørreskjemaet mitt valgte jeg å gå rett på sak fra første spørsmål for deretter å samle inn bakgrunnsinformasjon. Erfaringsmessig stimulerer dette flere til faktisk å svare på de aktuelle spørsmålene (Grønmo, 2011). Jeg valgte derfor å begynne med et så enkelt spørsmål som hvem de var på BaseCamp sammen med og hvordan de hadde fått høre om BaseCamp. Når det gjelder hvem de var på BaseCamp med så spurte jeg om dette for å se hvem de kom sammen, om de kom sammen med familie, venner eller om de reiste alene slik at jeg seinere kunne bruke dette opp i mot Giddens teorier. Som nevnt, hadde jeg også med hvordan de hadde hørt om BaseCamp og dette var på bakgrunn av et ønske fra DNT for å

se hvordan promoteringen rundt BaseCamp fungerer. I tillegg kunne dette være med å gi en pekepinn på hvordan de hadde fått høre om BC og om det hadde en sammenheng med hvem de reiste på BC sammen med. Her har jeg i etterkant sett at jeg burde ha hatt med minimum to spørsmål fordi disse kunne ha vært med å forklare noen av resultatene mine ytterligere. Jeg burde her ha hatt med spørsmål om hvor vidt respondentene hadde deltatt på en BC tidligere og hvor vidt de eller noen i familien var medlem av DNT.

Jeg valgte så å spørre etter hva de ønsket ut av sitt opphold på BaseCamp, om det var spesifikke aktiviteter de var på utkikk etter eller om det var det mer sosiale rundt oppholdet som var viktig. Grunnen til at jeg tok med disse spørsmålene var for å se om det var selve aktivitetene som gjorde at de valgte nettopp BaseCamp som ferie, at de her fikk en mulighet til å prøve seg i nye aktiviteter eller forbedre ferdighetene sine innen for allerede kjente aktiviteter. Det andre alternativet var at de valgte BaseCamp som en sosial arena hvor de hadde muligheter til å bli kjent med både jevnaldrene og kjent med nye personer som hadde felles interesser og således mulig møte fremtidige turkamerater.

4.2.2 Mening med friluftsliv (REP-skala)

Jeg valgte videre å spørre mer konkret på hva de ønsket av oppholdet sitt og hvilken motivasjon de hadde for å reise på BaseCamp med bakgrunn i det som kalles REP-skalaen. Denne skalaen ble utviklet på slutten av 1960-tallet av Driver m.fl. for å kunne finne ut mer om hvilke fordeler det var med fritid og fritidsaktiviteter ved se på hvilke motiv den enkelte hadde for å velge en spesifikk fritidsaktivitet. I likhet med en annen metode som er brukt innenfor forskning på fritid, Paragraphs About Leisure (PAL), tar REP-skalaen utgangspunkt i det som beskrives som "unmet needs" (Driver m. fl., 1991). Dette er en hypotese som går ut på at folk gjennom fritidsaktiviteter fikk hjelp til å tilfredsstille de behov de måtte ha. Manfredo m.fl (1996) skriver at denne hypotesen går ut på at folk er på jakt etter å oppnå fysiske og psykiske mål og at de da bruker fritidsaktiviteter for å nå disse målene. Et eksempel på dette er en person, som gjennom sin arbeidshverdag, opplever mye stress på grunn av sitt daglige ansvar. Dette stresset vil være med på motivere denne personen til å velge for eksempel fisketur som en rekreasjonsaktivitet da dette er en aktivitet som vil hjelpe personen til å slappe av og stresse ned (Manfredo, 1996). Således kan man si at innenfor

denne hypotesen vil den gitte fritidsaktiviteten bidra med en samlet pakke med ulike psykologisk effekter. Dette er også med på å forklare hvorfor folk bedriver de ulike aktivitetene, hva de ønsker ut av aktivitetene og det gir en innsikt i hvordan ulike aktiviteter er med å gagne folk.

Rent konkret så består REP-skalaen av totalt 43 forskjellige skalaer som igjen hører inn under totalt 19 forskjellige domener, eller ”clusters” som de også blir omtalt som. Poenget med disse domenenene er at man kan samle de skalaene eller motivene som hører sammen i samme domene. Internasjonalt er dette en velprøvd metode når det kommer til å finne ut av motiver innenfor bl.a. friluftsliv. Også nasjonalt er dette en metode som har vært brukt av f.eks. Odden (2003) og Skår m.fl (2008). I mitt spørreskjema brukte jeg 25 spørsmål fra totalt 12 domener og her ble hvert spørsmål gradert fra 1 til 5 der 1 var ikke viktig og 5 var svært viktig. Disse spørsmålene har jeg utviklet på bakgrunn av lignende undersøkelser som Skår (2008), Jeppesen (2011), Aasetre (1994) og Odden (2003).

4.2.3 Friluftsliv i oppveksten

For å kunne danne meg et godt bilde av bakgrunnen til de ulike respondentene spurte jeg også etter hva slags friluftsliv de hadde bedrevet i oppveksten, hvem de hadde bedrevet ulike aktiviteter samme med og hvilke aktiviteter og eventuelt hvor mange ganger de hadde bedrevet disse i løpet av det siste året. Felles for disse spørsmålene var at jeg i størst mulig grad brukte de samme aktivitetene som mulige alternativer slik at jeg i etterkant skulle ha muligheten til å sammenligne disse. Her valgte jeg ut de vanligste friluftslivaktivitetene, både av det mer tradisjonelle salget, men også mer moderne aktiviteter. De aktivitetene jeg valgte ut her var: skitur, fottur fjell, fottur skog, topptur ski, kano/kajakk, jakt, fiske, sopp-/bærplukking, sykkel, ridetur, skøyter, alpinanlegg og klatring.

Jeg begynte med å spørre etter hva slags friluftsliv de hadde bedrevet i løpet av oppveksten samt i hvor stor grad de hadde holdt på med de ulike aktivitetene. Dette gjorde jeg for å kunne se om det var noen mønstre og sammenhenger mellom hva slags friluftsliv man hadde bedrevet som liten og hva man holdt på med etter hvert som man vokser til. Jeg var her også

interessert i å finne ut om det var det tradisjonelle friluftslivet, som f.eks. skitur, fottur og høstingsaktiviteter, eller det mer moderne friluftslivet, som f.eks. sykkeltur eller topptur, som var de viktigste aktivitetene.

Jeg fulgte opp med et spørsmål som gikk på hvem de hadde gjort de ulike aktivitetene med i løpet av oppveksten. Dette hadde jeg med for å se om det var noen mønstre når det gjaldt hvem man bedrev ulike aktiviteter med da det gjerne er sånn at man bedriver med tradisjonelle friluftslivaktiviteter med familie og mer moderne aktiviteter med enten venner eller skole/ organisasjoner. Her hadde jeg med seks ulike kategoriseringer av hvem man hadde gjort ulike aktiviteter sammen med. De var som følger: mor, far, annen slekt, skole, organisasjon og venner. Av aktiviteter hadde jeg med fottur, skitur, topptur, fisketur, jakt, bær/sopp, kano/ kajakk, alpinanlegg og klatring.

Det siste jeg spurte etter her var hva slags friluftsliv de hadde bedrevet i løpet av det siste året og omtrent hvor mange ganger de hadde bedrevet hver enkelt aktivitet. Det var flere grunner til at jeg spurte etter nettopp dette. Den ene var at jeg var interessert i å se hva slags aktiviteter de bedrev til vanlig kontra hva de ønsket å få ut av oppholdet sitt på BaseCamp for å se om det var noen likheter her. I tillegg ønsket jeg å danne meg et bilde av hvor aktive de på et generelt grunnlag var i løpet av et år.

4.2.4 Bakgrunnsopplysninger

Det siste jeg spurte etter var en litt mer generelle bakgrunnsinfo fra mine respondenter. Som nevnt over ble jeg rådet til å ta disse til slutt da disse gjerne ikke er så spennende å svare på til å begynne med.

Her begynte jeg med det rent grunnleggende, nemlig alder og kjønn. Dette var allikevel ganske sentralt da jeg senere kunne brukes nettopp disse spørsmålene til å fordele ulike aktiviteter både på aldersgrupper, men også på kjønn.

Jeg hadde deretter to spørsmål som gikk på bosted, et som gjaldt hvor de bodde, i hvilket fylke/ landsdel, og et som gjaldt om de bodde i en stor by, spredtbygd strøk eller noe midt i mellom. Dette gjorde jeg på bakgrunn av undersøkelser som viser at det er en stor forskjell på hva slags friluftsliv man bedriver avhengig av hvor man bor. Ved hjelp av disse spørsmålene kunne jeg også se på likheter og forskjeller mellom de som bor i storbyer, de som bor i spredtbygde strøk eller et sted midt i mellom.

Siden en viktig del av oppgaven min omhandler dette med sosial bakgrunn måtte jeg også ha med noen spørsmål som kunne gi en pekepinn på dette. En god måte å finne ut dette på er å se på utdanningsnivået til foreldrene til deltagerne, hva slags utdanning og eventuelt hvor lang utdanning de har. Problemet her er at de aller færreste vet akkurat hva dere foreldre har av utdanning så derfor spurte jeg etter hva slags jobb foreldrene har da de aller fleste har en viss formening om dette. Ulempen med dette spørsmålet var at jeg måtte tolke hvert enkelt yrke i etterkant og kategorisere disse så godt som mulig. Her kategoriserte jeg yrkene opp i grupperinger og disse tok utgangspunkt i de Skogen (1999a) beskriver i sin avhandling. I nevnte avhandling så beskriver Skogen 6 ulike yrkesgrupperinger, men av praktiske årsaker valgte jeg å slå sammen to av disse slik at jeg til slutt satt igjen med følgende fem grupperinger; Høgere administrative stillinger, Teknisk-økonomisk mellomfag, Humanistisk-sosiale mellomfag, lavere funksjonærer + primærnæring og arbeidsyrker (Skogen, 1999a).

I tillegg så spurte jeg etter antall bøker man hadde hjemme når man vokste opp da også dette kan være med å gi en pekepinn på hva slags sosial bakgrunn man har, men jeg valgte å utelukke dette spørsmålet fra mine resultater da jeg fikk få og unøyaktige svar. Grunnen til at antall bøker også brukes for å se på den sosiale bakgrunnen er at det er sterk sammenheng mellom antall bøker og sosial tilhørighet (Danielsen, 2005). Her er det gjerne de i mellomlagene og i høyere administrative stillinger som har desidert flest og de med mer vanlige arbeideryrker som har færrest. Jeg tok også med et spørsmål som gjaldt deltagerens egen utdanning, men da flesteparten av mine respondenter fremdeles var elever i enten grunnskolen eller i den videregående skole valgte jeg å utelukke dette spørsmålet fra de resultatene som jeg presenterer senere i oppgaven.

4.3 Analyser

For å gjennomføre mine analyser har jeg benyttet meg av SPSS (Statistical package for Social Science) og dette er et statistikkprogram som er mye benyttet når det kommer til dataanalyser innenfor blant annet idrettsvitenskap. I dette programmet har jeg kodet om spørreskjemaene mitt slik at de skulle bli mulig å analysere og sammenligne. SPSS er et omfattende statistikkprogram og jeg har kun benyttet meg av noen få muligheter. For å få ut alle dataene som går på den gjennomsnittlige oppslutning rundt f. eks de ulike aktivitetene på BC benyttet jeg meg av det som heter Frequencies. Her vil man kunne finne ut hvor ofte et fenomen forekommer eller man kan også finne gjennomsnittsverdien (Ntoumanis, 2001). For min del brukte jeg dette i all hovedsak når det gjaldt å under søke hvem deltagerne var på BC sammen med, hva som telte mest ved et opphold på BC, den prosentvise deltagelsen i friluftsliv, hva slags friluftsliv de hadde bedrevet i oppveksten og til slutt hva slags yrker foreldrene har. Jeg brukte også det som heter Crosstabs for å kunne sammenligne faktorer samt sette ulike faktorer opp i mot ulike variabler (ibid). På denne måten kunne jeg undersøke deltagelse i friluftsliv fordelt på kjønn, alder og også ulike bosted. Jeg benyttet meg også av crosstabs når jeg skulle se nærmere på hvem deltagerne på BC hadde bedrevet ulike aktiviteter mest sammen med.

Da jeg skulle analysere de resultatene som gjaldt REP-skalaen var dette en mer omfattende operasjon. Her måtte jeg først foreta en faktoranalyse med rotated varimax for å analysere de ulike motivspørsmålene opp i mot hverandre og finne ut hvordan de forholdt seg til hverandre (Ntoumanis, 2001). Disse ble da gruppert i 7 kategorier og jeg måtte finne ut hvilke motivspørsmål som hørte til i de ulike motivfaktorene. Etter å ha kategorisert de ulike spørsmålene i de representative gruppene så foretok jeg en reliabilitetsanalyse av disse med Cronbach's Alpha da denne er med på å måle sammenhengen mellom ulike kategorier innenfor en enkelt gruppe.

4.4 Mulige feilkilder

Når man skal se på mulige feilkilder innenfor samfunnsvitenskapelige metoder er det ikke til å komme unna dette som blir omtalt som datakvalitet og herunder reliabilitet og validitet. Kort forklart dreier dette seg om hvorvidt det datamaterialet man har samlet inn er relevant i

forhold til den eller de problemstillingen/-e som man jobber ut ifra. Grønmo (2011: 218) beskriver i den sammenheng fem ulike forutsetninger som på best mulig måte belyser problemstillingene og kvaliteten på datamaterialet kan således måles etter hvor vidt disse fem punktene er oppfylt:

- ”1. Datamaterialet må være basert på prinsippene for forskningens *sannhetsforpliktelse* ”...”. De innsamlede data skal i størst mulig grad representere faktiske forhold og reflektere sann informasjon i tilknytning til de aktuelle problemstillingene.
2. Datainnsamlingen må bygge på *vitenskapelige prinsipper for logikk og språkbruk*, slik at datamaterialet danner grunnlag for systematisk teoretisk drøfting og argumentasjon.
3. *Utvelging av enheter* må gjennomføres på en forsvarlig måte.
4. *Utvelging av informasjonstyper* må utføres på en systematisk måte.
5. *Gjennomføringen av datainnsamlingen* må foregå på en forsvarlig måte, basert på de forutsetningene og framgangsmåtene som gjelder for de ulike undersøkelsesoppleggene...”

Man kan, på bakgrunn av disse fem punktene, si noe om kvaliteten på det datamaterielt man har samlet inn ved å vurdere hvor godt disse kriteriene er oppfylt i ens eget datagrunnlag. For så lenge dataene er basert på de vitenskapelige prinsippene for sannhetsforpliktelse og logisk drøfting så kan datakvaliteten vurderes som god (Grønmo, 2011).

Man har i tillegg til disse fem kriteriene en mer systematisk måte å vurdere det datamaterialet man har samlet inn på og det er her reliabilitet og validitet kommer inn i bildet. Reliabilitet går på hvor pålitelig selve datamaterialet er mens validitet går på hvordan datamaterialet forholder seg i henhold til selve problemstillingen man jobber ut ifra. Grønmo (2011: 222) definerer reliabilitet som:

”... *graden av samsvar mellom ulike innsamlinger av data om samme fenomen basert på samme undersøkelsesoppleg.*”

Reliabilitet kan bli delt inn i ulike typer basert på ulike presiseringer av den overnevnte definisjonen, men som regel bruker man to hovedtyper, stabilitet og ekvivalens. For min del er stabilitet relevant siden denne refererer til hvor vidt det er samsvar mellom data som er samlet inn ved hjelp av samme metode, men på ulike tidspunkter. Dette forutsetter at det som undersøkes er stabilt og ikke vil endre seg mellom de gangene det undersøkes og man vil da her oppnå høy reliabilitet hvis det er samsvar mellom datainnsamlingen. På samme måte vil metoden være stabil hvis den fungerer på samme måte over tid.

Ekvivalens er den andre hovedmåten man kan se om datamaterialet er pålitelig og i motsetning til stabilitet så dreier ekvivalens seg om ”samsvar mellom innbyrdes uavhengige datainnsamlinger på samme tidspunkt” (Grønmo, 2011). Ekvivalens dreier seg også om at man skal kunne sammenligne data uavhengig av hvem som har samlet det inn så lenge man har brukt samme grunnlag for å samle inn data. Dette er også relevant og viktig for min del da jeg har sendt ut spørreskjemaer til de ulike lederne for de BaseCampene og at disse da fikk ansvar for å dele ut og å samle inn nevnte spørreskjemaer.

Det er også spesielt viktig når man benytter seg av kvantitativ metode innefor samfunnsvitenskapelige studier å undersøke eller vurdere reliabiliteten på det datagrunnlaget man har samlet inn for å finne ut om reliabiliteten er høy eller lav. Her har man ulike metoder for å teste det datamaterialet man har samlet inn for å finne ut om det har høy eller lav reliabilitet. En metode er det som kalles for test-retest-metoden og den går kort forklart ut på at man ved en senere anledning gjennomfører studiet på nytt med et tilfeldig utvalg av respondentene som ble brukt til å begynne med for å se om det er samsvar i begge resultatene, jo bedre samsvar jo høyere reliabilitet (Grønmo, 2011). Denne metoden er brukt når det gjelder å måle stabilitet mens for ekvivalensen brukes noe som betegnes for intersubjektivitetsmetoden. Denne går ut på at man sammenligner data fra de samme respondentene med samme undersøkelsesmetode, men med forskjellige personer som undersøker et gitt fenomen. Det lar seg også gjøre å regne ut hvor høy eller lav reliabiliteten er, men da jeg ikke har benyttet meg av denne muligheten vil jeg ikke komme nærmere inn på dette her.

Som nevnt over vil man med en høy reliabilitet på det datamaterialet man har samlet ha data som samsvarer om det fenomenet man har undersøkt, men dette hjelper ikke hvis man har en lav validitet. Validitet dreier seg om hvor vidt det datamaterialet man har samlet inn er relevant i forhold til de problemstillingene man jobber ut ifra og har basert datainnsamlingen på. I forhold til reliabilitet vil det være vanskeligere å fastslå validiteten til de dataene man har da validitet er et mindre presist begrep. Samtidig er det mer omfattende da det belyser flere aspekter ved både innsamlingen av data og det datamaterialet man til slutt besitter. En enkel måte å anslå validiteten av det datamaterialet man har er det som kalles *åpenbar validitet*. Denne metoden dreier seg ikke om inngående undersøkelser, men mer på de trekkene som er åpenbare selv for forskeren. Man vil da ha en tilfredsstillende validitet hvis de resultatene man sitter med er treffende i forhold til de problemstillingene man jobber ut i fra.

Når man benytter seg av spørreskjema som grunnlag for datainnsamling vil det være mange potensielle feilkilder i det datagrunnlaget man til slutt sitter igjen med. Den første ligger i selve spørreskjemaet og den jobben man legger ned i dette. Her er det viktig å passe på at man formulerer spørsmålene slik at de gir mening for de som skal svare på disse og at svaralternativene også passer til spørsmålene. Her er det spesielt viktig å ha fokus på hva man vil finne ut og formulere spørsmålene deretter. Det er også viktig at man i størst mulig grad standardiserer svaralternativene slik at man i etterkant har mulighet til å sammenligne og analysere de svarene man har fått inn.

En annen mulig feilkilde består i valg av riktig målgruppe. For min del var dette ganske enkelt da BaseCamp kun arrangeres for barn og unge i aldersgruppen 13- 30 og jeg kunne derfor tilpasse spørsmålene og svarene ut ifra dette. Allikevel er det såpass stort sprang innefor denne gruppen at man fort kan miste potensielle svar i begge ender av skalaen hvis man er uheldig med enkelte av formuleringene.

Videre vil de som svarer på skjemaene kunne være en feilkilde i seg selv da det ikke er gitt at alle vil svare eller at man svarer så godt man kan. Dette trenger ikke bli en feilkilde hvis man får inn mange nok utfylte skjemaer for da vil disse forsvinne litt i mengden. Når man driver

med denne type spørreundersøkelser trenger man minimum rundt 300 besvarte spørreskjemaer for å få et godt grunnlag. Det er derfor viktig å få levert ut mange nok spørreskjemaer siden man aldri vil få inn så mange skjemaer som man leverer ut, også kalt for brutto- og nettoutvalg (Johannessen m. fl., 2010). Får man mindre enn dette kan det bli vanskelig å finne signifikante forskjeller i det datagrunnlaget man har og det blir også vanskeligere å fange opp enkelte respondenter som kanskje ikke svarer like utfyllende eller nøyaktig som man gjerne ønsker.

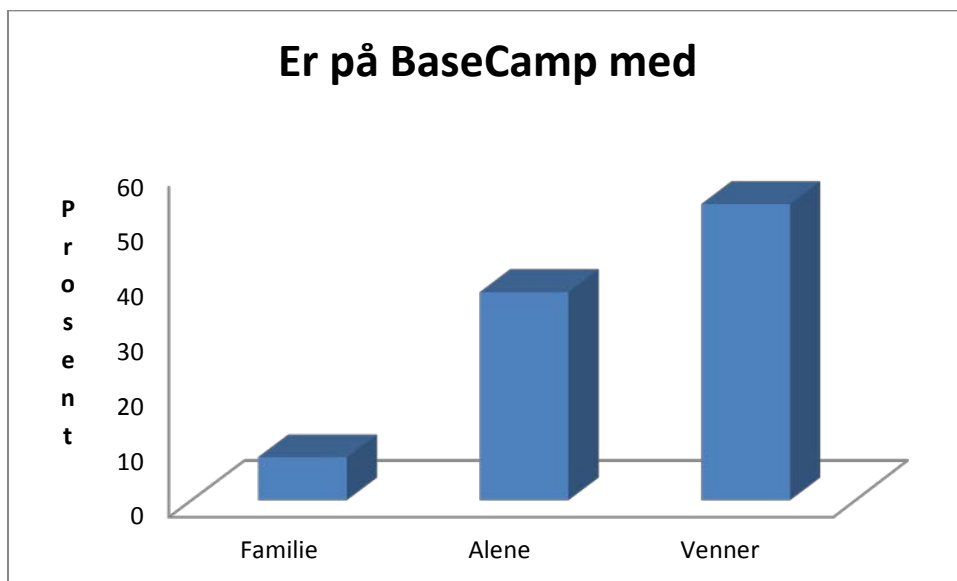
I denne sammenhengen vil også jeg kunne fungere som en potensiell feilkilde da det er jeg, i samarbeid med DNT Ung, som har plukket ut aktuelle BC til å delta i min undersøkelse, det er jeg som har kodet inn alle skjemaene i etterkant og det er også jeg som har gjennomført analysene som danner grunnlaget for resultatdelen senere i denne oppgaven. En av de utfordringene jeg møtte på underveis var at jeg ikke fikk mange nok respondenter til min undersøkelse. Som nevnt over er det ønskelig med minimum 300 respondenter, men i min datainnsamling fikk jeg ikke inn mer enn 188 besvarte spørreskjemaer og jeg kan således ikke trekke noen sikre konklusjoner basert på dette datagrunnlaget. Jeg har allikevel valgt å bruke dette datagrunnlaget da et kan være med på å gi en pekepinn på mulige tendenser ved deltagerne på BC i henhold til mine problemstillinger. Det er heller ikke, så vidt meg bekjent, blitt gjennomført lignende undersøkelser av deltagere på BC og da kan denne oppgaven således danne et mulig utgangspunkt for senere undersøkelser.

5.0 BaseCamp

I dette kapittelet vil jeg se nærmere på ulike aspekter rundt BaseCamp. Her vil jeg presentere de funnene jeg gjorde som går på hvem deltagerne på BC er der med, hvordan de har fått høre om BC, hvilke aktiviteter ved BC som er viktige og til slutt vil jeg se på hvilke motiver de har for å dra på BC.

5.1 Er på BaseCamp med

Det jeg begynte å spørre etter var hvem de ulike deltagerne på BaseCamp var der med. Dette gjorde jeg for å danne meg et bilde av hva slags grupper deltagerne kom i, om de kom alene eller sammen med andre som de kjente fra før av, da enten sammen med venner eller sammen med andre familiemedlemmer. Det jeg fikk til svar her var at ca 55 % av alle deltagerne kom sammen med venner og nesten 40 % kom alene mens det kun var 5-6 % av deltagerne som kom sammen med familie.

Figur 1: Viser prosentvis oversikt over hvem deltagerne er på BaseCamp med.

Som man kan lese ut av figuren over ga ikke det spørsmålet noe entydig svar fordi den største andelen svarte at de kom sammen med venner mens en forholdsvis stor andel svarte at de kom alene. Dette tyder på at til tross for at de aller fleste kommer dit sammen med venner og

således ser på dette som en sosial aktivitet sammen med disse så er det også mange som reiser opp alene. Disse er derfor kanskje mer interessert i selve aktivitetene enn det sosiale, men dette kommer jeg nærmere innpå senere i oppgaven. Allikevel så var dette spørsmålet med på å gi en pekepinn på hvordan deltagerne på BC var satt sammen når det gjaldt sosiale relasjoner med hverandre.

5.2 Hørt om BaseCamp

Jeg var også interessert i å finne ut av hvordan deltagerne hadde hørt om BC samtidig som DNT hadde stor interesse av dette spørsmålet for å se hvordan de lyktes i sin markedsføring av BC rundt omkring i landet. Her kunne de velge mellom familie, venner, DNT medlemspost, UT, Fjell og Vidde, annonse og DNT.no. Her hadde jeg ikke satt begrensninger på antall avkryssninger fordi jeg var interessert i finne alle kildene til hvordan de hadde fått høre om BC.

I tabellen under kan man se at over halvparten av deltagerne, 53 %, hadde fått høre om BC via familien og litt under halvparten, 45 %, hadde fått høre om BC fra venner. Deretter var det forholdsvis jevnt mellom nettsiden til DNT og medlemsbladet for DNT Ung med henholdsvis 38 % for DNT.no og 32 % for UT. Deretter fulgte medlemsbladet for DNT, Fjell og Vidde med 15 %, medlemspost fra DNT med 9 % og annonse med knappe 3 %.

Tabell 1: Viser en oversikt over hvor deltagerne har hørt om BaseCamp.

	Antall	Prosent
familie	101	53,7
venner	85	45,2
DNT medlemspost	17	9,1
UT	61	32,4
Fjell og Vidde	28	14,9
Annonse	5	2,7
DNT.no	72	38,3

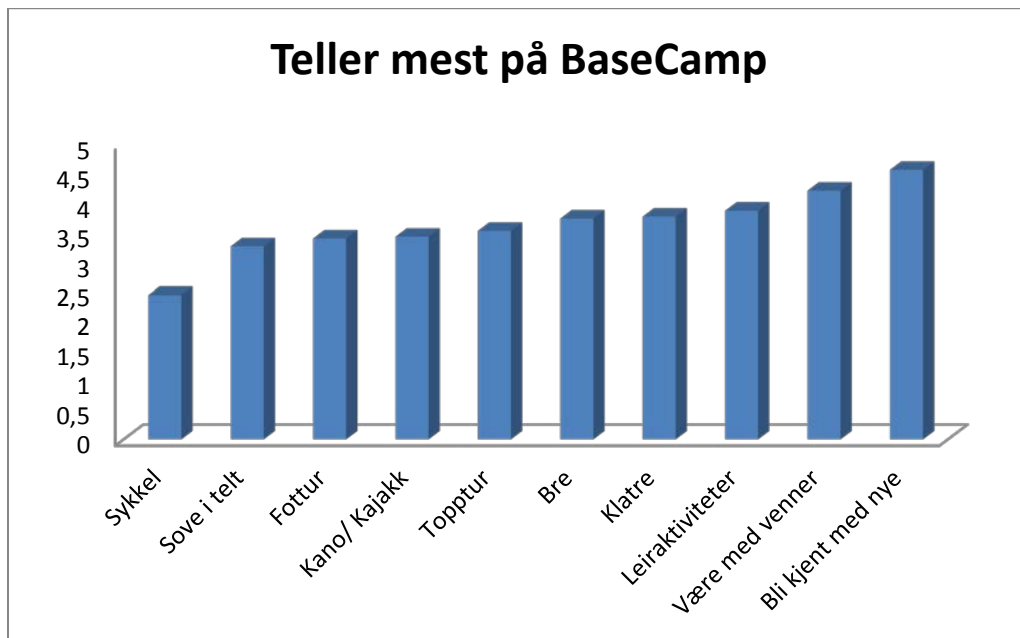
Som man kan lese ut av tabellen over viste det seg at de to viktigste årsakene til at deltagerne på BC hadde fått høre om BC var via familie og venner. Sett i sammenheng med at over halvparten av deltagerne var på BC sammen med venner var det ikke så overraskende at såpass mange hadde fått høre om dette via venner. Det som derimot var litt overraskende var at såpass mange hadde fått høre om BC via egen familie til tross for at det kun var noen få prosent av deltagerne på BC som var det sammen med familie. Her skal det riktignok sies at jeg ikke spesifiserte hva slags familie det var snakk om. Allikevel så tolker jeg det dit hen at det nok er en del foreldre som har fått med seg dette tilbudet til DNT og at de presenterer dette for sine barn.

Deretter fulgte hjemmesiden til DNT, www.turistforeningen.no, og medlemsbladet for DNT sine ungdomsmedlemmer, UT, med henholdsvis 38 % og 32 %. Slik jeg tolker dette tyder dette på at det nok er en del som har benyttet seg av internett for å finne ut mer om BC og at de derfor kanskje ikke har fått høre om BC via hjemmesiden til DNT, men brukt denne hjemmesiden til å finne ut mer om BC, hvor de arrangeres og hvilke aktiviteter som tilbys. Når det gjelder magasinet UT så er jeg her litt overrasket over at flere ikke krysset av for dette alternativet da jo de aller fleste som deltar på denne typen arrangementer er medlem av DNT og UT er, som nevnt tidligere, magasinet som distribueres til alle DNT Ung sine medlemmer.

5.3 Teller mest på BaseCamp

Videre spurte jeg ganske enkelt etter hva de var ute etter på BaseCamp, hva de ville gjøre av aktiviteter og hvor viktige de ulike aktivitetene var. Her baserte jeg meg på de aktivitetene som tilbys på de ulike BaseCampene. Selv om ikke alle aktivitetene er like aktuelle på alle BaseCampene så synes jeg dette var en fin måte å danne seg et bilde av hva de ville oppnå i løpet av den ene uken en BaseCamp varer. I tillegg spurte jeg også etter sosiale aktiviteter som leirliv, være med venner og bli kjent med nye. Det er to aktiviteter som skiller seg ut ganske tydelig og det går på den sosiale biten, nemlig å være med venner samt bli kjent med nye. Deretter så er det ganske jevnt mellom leiraktiviteter, klatring og bre. Dette tyder på at etter å være sosial er deltagerne ute etter de mer krevende og til en viss grad adrenalinfylte aktivitetene som tilbys. De neste fire aktivitetene, topptur, kano/kajakk, fottur samt sove i telt,

er også ganske jevne, men det kan neste virke som om at siden dette er mer vanlige aktiviteter som man kan bedrive ellers kommer disse lengre ned. Helt til slutt finner man sykling som ganske tydelig skiller seg ut fra resten og var lite viktig for deltagerne.

Figur 2: Viser hva som teller mest ved oppholdet på BaseCamp. 1 = Ikke viktig, 2 = Lite viktig, 3 = Noe Viktig, 4 = Viktig, 5 = Svært viktig

Det som var interessant her var at selv om BC tilbyr mange forskjellige aktiviteter og gjerne aktiviteter man kanskje ikke har mulighet til å delta på ellers så er det de aktivitetene som går på det sosiale, nemlig være med venner, bli kjent med nye og leiraktiviteter som pekte seg ut som de som teller mest ved et opphold ved BC. Dette tyder på at selv om BC gjerne fokuserer på en del mer krevende og til en viss grad adrenalinfylte aktiviteter så er det allikevel det sosiale aspektet ved BC som trekker deltagerne til å bruke 5 dager på akkurat dette.

Etter disse tre sosiale aktivitetene er det forholdsvis jevnt når det kommer til mer konkrete aktiviteter og tilbud som er tilgjengelig ved de ulike BaseCampene. Slik jeg tolker dette virker det ikke som om at det er selve aktivitetene som er det viktigste, men når deltagerne allikevel må delta på disse så er det da klatring og breakaktiviteter som marginalt peker seg ut som de mest interessante av de aktivitetene de kan velge mellom. Videre er det forholdsvis jevnt

mellom topptur, kano/kajakk og fottur, men dette er til en viss grad aktiviteter som man kan delta på ellers og er derfor kanskje ikke like aktuelle her. I bunn finner man først det å sove i telt. Dette er også en aktivitet som nok de aller fleste har prøvd tidligere og som kanskje ikke er så interessant for målgruppen min som det hadde vært for andre målgrupper. Helt til slutt så kommer sykkel og her kan forklaringen være så enkel som at dette er et tilbud kun på enkelte BC og at dette da gjenspeiler seg i mine resultater.

5.4 Hvorfor BaseCamp

Som jeg nevnte i metodedelens av denne oppgaven kunne mitt spørreskjema grovt deles i 4 kategorier. Når det gjelder kategorien "BaseCamp" var jeg her spesielt interessert i å finne ut hvilke motiver deltagerne hadde for å delta på BC. Her hadde jeg da, med utgangspunkt i Skår (2008) og Jeppesen (2010), formulert 25 ulike motivspørsmål som jeg mente var relevante for deltagerne på BC.

5.4.1 Motivspørsmål

Jeg var interessert i å finne ut hvilke motiver de ulike deltagerne hadde for å delta på BC og her benyttet jeg meg av 25 spørsmål som var knyttet opp i mot REP-skalaen.

Svaralternativene på disse 25 spørsmålene gikk fra 1 (ikke viktig) til 5 (svært viktig). Her peker gjennomsnittverdien på hvor mye de ulike motivene teller og jo høyere verdi, jo viktigere er de. Her har jeg også tatt med antall svar jeg fikk inn på hvert enkelt spørsmål i tillegg til at jeg inkluderte standardavviket for hvert enkelt spørsmål. Standardavviket vil her være med å vise hvor stor forskjell det var på svarene og da vil et lavt standardavvik tilsi at respondentene er enige og et høyt avvik tilsi at respondentene er uenige om hvor viktig motivet er.

Tabell 2: Viser en oversikt over hva som er motivasjonen for å delta på BaseCamp. 1 = Ikke viktig, 2 = Lite viktig, 3 = Noe Viktig, 4 = Viktig, 5 = Svært viktig

Nr	Motivspørsmål	Gjennomsnitts- verdi	N	Standard- avvik	Andel viktig/ svært viktig i %
1	Jeg synes det er moro	4,67	188	0,64	95,2
2	Jeg får være sammen med andre som har samme interesser som meg	4,15	184	0,94	79,3
3	Jeg får oppleve glede og lykke	4,09	184	1,01	75
4	Jeg opplever frihet	4,05	183	1,01	76,5
5	Jeg kommer bort fra stress og mas	4	183	1,14	73,2
6	Jeg får utviklet ulike ferdigheter	3,99	188	0,96	73,9
7	Jeg får oppleve fart og spenning	3,96	184	0,98	71,2
8	Jeg får bruke kroppen allsidig	3,95	187	0,96	69,5
9	Jeg får forandring fra daglige rutiner	3,94	188	0,97	72,3
10	Jeg får være sammen med venner	3,92	188	1,03	73,9
11	Jeg får oppleve landskap og stemninger i naturen	3,79	183	1,02	61,7
12	Jeg kan leke og improvisere	3,74	181	1,08	62,5
13	Jeg lærer å mestre slitsomme og utfordrende situasjoner	3,65	188	1,06	56,9
14	Jeg får mosjon og trening	3,63	188	0,99	59,1
15	Jeg kan ta vare på min egen helse	3,61	184	1,16	60,3
16	Jeg opplever å ha kontroll over kroppen (kroppsbeherskelse)	3,6	184	2,42	52,7
17	Jeg kan ta meg ut og kjenne at jeg blir skikkelig sliten	3,53	184	1,14	54,4
18	Jeg kommer bort fra dagliglivets trygge rammer	3,49	181	1,17	50,3
19	Jeg får søke utfordringer som kan innebære risiko	3,47	188	1,2	53,8
20	Jeg får oppleve det uttrygge og usikre	3,46	182	1,18	51,1
21	Jeg får samlet nye krefter og overskudd	3,44	185	1,14	51,9
22	Jeg får oppleve naturens stillhet og fred	3,37	187	1,24	49,2
23	Jeg får oppleve samhørighet med naturen	3,26	184	1,17	41,3
24	Jeg får oppleve plante- og dyreliv	2,97	188	1,15	29,3
25	Jeg får mulighet til å høste fra naturen	2,67	185	1,14	24,8

Som man kan lese ut av tabellen over er de to første spørsmålene knytte opp i mot den grupperingen som omhandler ”sosialt samvær” i henhold til REP-skalaen. De tre neste spørsmålene hører inn under ”kontemplasjon” og alle disse 5 motivene har en gjennomsnittverdi på over 4 som tilsier at dette er forholdsvis sentrale motiver for deltagerne.

Deretter følger et motiv fra grupperingen ”mestring”, et fra ”fart og spenning” og et fra ”fysisk aktivitet”. Man må helt ned på plass nr 11 før man finner et motiv som hører innunder ”natur”. Med unntak av det første motivet, ”jeg synes det er moro” har alle motivene et forholdsvis stort standardavvik på rundt 1 og det tilsier at respondentene er forholdsvis uenige når gjelder viktighetsgraden av de ulike motivene.

5.4.2 Motivfaktorer

I tillegg til å se på de ulike motivspørsmålene ville jeg også se hvordan disse spørsmålene grupperte seg for å finne ut hvilke motivfaktorer som var de viktigste. Jeg benyttet meg av SPSS for å gjennomføre de ulike analysene som jeg beskrev i metodekapittelet. Her kjørte jeg en faktoranalyse med varimax rotation på de 25 motivspørsmålene for å kunne gruppere disse når jeg senere skulle se på hvor viktige de ulike grupperingene var for deltagerne på BC.

Tabell 3: Viser grupperingen av de 25 motivspørsmålene jeg stilte rangert etter gjennomsnittsverdien.

Nr	Motivfaktor	Antall motivspørsmål	Gjennomsnittsverdi	Standardavvik	Cronbach's Alpha
1	Kontemplasjon og sosialt samvær	6	4,1	0,93	0,77
2	Mestring	4	3,88	0,34	0,77
3	Fysisk aktivitet	5	3,64	0,56	0,79
4	Fart og spenning	3	3,63	0,5	0,81
5	Natur	5	3,21	1,12	0,83
6	Jeg opplever å ha kontroll over kroppen (kroppsbeherskelse)	1	3,6	2,42	-

Som man kan lese ut av tabellen over ser man her at alle mine ulike motivfaktorer har en Cronbach's Alpha på over 0,7 og dette tilsier at funnene her er signifikante og den indre reliabiliteten er tilfredsstillende (Skår m. fl., 2008). Jeg fikk også ut et enkelt motivspørsmål som ikke passet inn sammen med de andre motivfaktorene, nemlig ” *Jeg opplever å ha kontroll over kroppen (kroppsbeherskelse)*” og denne kan derfor heller ikke få noen Cronbach's Alpha-verdi. Dette motivspørsmålet hørte inn under ”*Mestring*” i utgangspunktet,

men dette spørsmålet falt allikevel utenfor når jeg analyserte motivfaktorene. Jeg måtte også fjerne spørsmålet ” *Jeg kommer bort fra dagliglivets trygge rammer*” da dette spørsmålet havnet i en kategori hvor den ikke passet inn.

Som jeg har nevnt tidligere i oppgaven lagde jeg disse 25 spørsmålene med utgangspunkt i 6 ulike motivtyper (se også Vedlegg 1) fordelt på totalt 12 ulike domener. Da jeg hadde kjørt Cronbach's Alpha-analysen måtte jeg slå sammen *kontemplasjon* og *sosialt samvær* da det viste seg at disse hørte sammen og hadde lignende motivspørsmål. Jeg endte derfor opp med totalt 5 ulike motivfaktorer i tillegg til motivspørsmålet ” *Jeg opplever å ha kontroll over kroppen (kroppsheberskelse)*” som jo ble stående alene. Motivfaktorene er også rangert etter gjennomsnittsverdien på bakgrunn av svarene på motivspørsmålene.

Den motivfaktoren som kom høyest opp var ” *Kontemplasjon og sosialt samvær*”. Denne motivfaktoren hadde en gjennomsnittsverdi på over 4, nærmere bestemt 4,1. Dette tilsier at deltagerne på BC tillegger denne motivfaktoren stor betydning for dere opphold på BC. Det er riktignok forholdsvis stort standardavvik, på 0,93, og det tyder på at det er en del uenighet innad i denne motivfaktoren mellom deltagerne på BC. Likevel er det å være med venner, å ha det moro, finne noen å dele interessene sine med, oppleve frihet, kunne leke og improvisere og generelt oppleve glede og lykke hovedmotivene for å delta på BC.

Den neste motivfaktoren var ” *Mestring*”. Også her var gjennomsnittsverdien høy, den var på 3,88 og her var det et betydelig lavere standardavvik, på kun 0,34. Dette tilsier at det er stor enighet innad hos deltagerne på BC at det å mestre er en viktig, men ikke nødvendig motivfaktor. I tillegg til å mestre var andre viktige motiver det å få utviklet egne ferdigheter, det å kunne bruke kroppen og det å få en forandring fra hverdagen.

Som nr 3 kom ” *Fysisk aktivitet*” med en gjennomsnittsverdi på 3,64. Også her er standardavviket relativt lav, med 0,56 så også her er respondentene enige om at dette er forholdsvis viktig motivfaktor, men ikke så viktig som de foregående. Selv om deltagerne på BC ikke rangerte denne motivfaktoren så høyt, er det nok mange som betrakter denne

motivfaktoren som en gunstig bi-effekt av deres opphold ved BC da deltagerne er i generelt mye aktivitet gjennom ukesoppholdet deres.

Deretter fulgte *"fart og spenning"* på en fjerdeplass med en gjennomsnittsverdi på 3,63. Her var standardavviket på 0,5 og i likhet med *"Fysisk aktivitet"* tilsier det at dette er en aktivitet som deltagerne setter pris på, men som ikke er fullt så viktig når det gjelder hvorfor de har valgt å delta på BC. Dette fant jeg noe overraskende, da DNT markedsfører BaseCamp som en mulighet til å oppleve fart og spenning samt å kunne delta på aktiviteter man kanskje vanligvis ikke har mulighet til å prøve.

Den siste av motivfaktorene mine var *"Natur"* og denne kom helt til slutt med en gjennomsnittsverdi på 3,21. Her var også standardavviket forholdsvis høyt med hele 1,12. Dette vil si at det er stor uenighet blant deltagerne på BC om hvor viktig denne faktoren er. Når man så sammenligner disse tallene med de som er gjengitt i tabell 2 ser man at det også her er de motivene som omhandler *"Natur"* som kom dårligst ut. Dette tilsier at deltagerne på BC ikke ser på det å oppleve naturen, å oppleve samhørighet med naturen, observere dyre- og planteliv samt den stillheten naturen kan tilby som særlig viktige motiver for å delta på BC. Dette kan ha en sammenheng med, som jeg kommer tilbake til senere i oppgaven, at det er en stor andel av deltagerne som kommer fra større byer og tettsteder og at de således kanskje ikke har det store behovet for å oppleve naturen, men at de i stede har større fokus på andre ting som f.eks. de aktivitetene de kan velge blant eller mer sosiale aspekter.

For sistnevnte motivfaktor så tror jeg riktignok ikke at den gjennomsnittsverdien jeg fikk ut her er helt representativ. Dette har en sammenheng med de motivspørsmålene jeg benyttet meg av. Årsaken er at enkelte av disse spørsmålene er formulert med tanke på friluftsliv generelt og er således kanskje ikke like relevante når det gjelder BC. Dette gjelder blant annet for spørsmålene *"Jeg får mulighet til å høste fra naturen"* og *"Jeg får oppleve plante- og dyreliv"* da dette nok ikke er særlig dekkende. Det er også disse to motivene som kom lavest ned da jeg analyserte motivspørsmålene jeg hadde benyttet meg av. Allikevel mener jeg at jeg ved hjelp av de andre motivspørsmålene har fått frem hva som er de viktigste faktorene for å

delta på BC og jeg tror ikke at ved å omformulere de gjeldene spørsmålene innenfor motivfaktoren ”*Natur*” eller ved å inkludere andre spørsmål at dette ville ha endret resultatet drastisk i noen retning.

Den siste ”motivfaktoren” eller motivspørsmålet var ” *Jeg opplever å ha kontroll over kroppen (kroppsbeherskelse)*”. Dette spørsmålet kom ut som nr 16 i tabell 2 med en gjennomsnittsverdi på 3,6 og med et standardavvik på hele 2,42. Dette vil si at selv om en del av deltageren på BC er interessert i å tilegne seg kroppsbeherskelse er det også en stor del som ikke er interessert i dette i det hele tatt. Dette blir ytterligere forsterket av at litt over halvparten, 52,7 %, har sagt at dette er viktig eller svært viktig. Her har jeg ikke sett nærmere på hvordan fordelingen er mellom kjønnene, fordelt på alder eller om det er forskjeller mellom by og bygd.

Når jeg sammenligner den rangeringen av motivfaktorer jeg fikk med andre undersøkelser som også har tatt utgangspunkt i REP-skalaen er ikke dette så enkelt. Disse har i stor grad tatt utgangspunkt i enkeltaktiviteter som for eksempel sykling eller havpadling (Skår m. fl., 2008, Jeppesen, 2011) mens jeg har sett mer på friluftsliv generelt. Det er også foretatt undersøkelser som går på det generelle friluftslivet og hvilke motiver man har for å bedrive friluftsliv generelt (Odden og Aas, 2003, Aasetre m. fl., 1994). Felles for disse undersøkelsene og det jeg fant ut er at ”*Kontemplasjon*” er en motivfaktor som kommer veldig høyt opp (i de andre undersøkelsene i tillegg til min). Derimot kommer det sosiale aspektet svært høyt opp hos meg mens de i de nevnte undersøkelsene har en varierende oppslutning, avhengig av om det gjelder enkeltaktiviteter eller friluftsliv generelt.

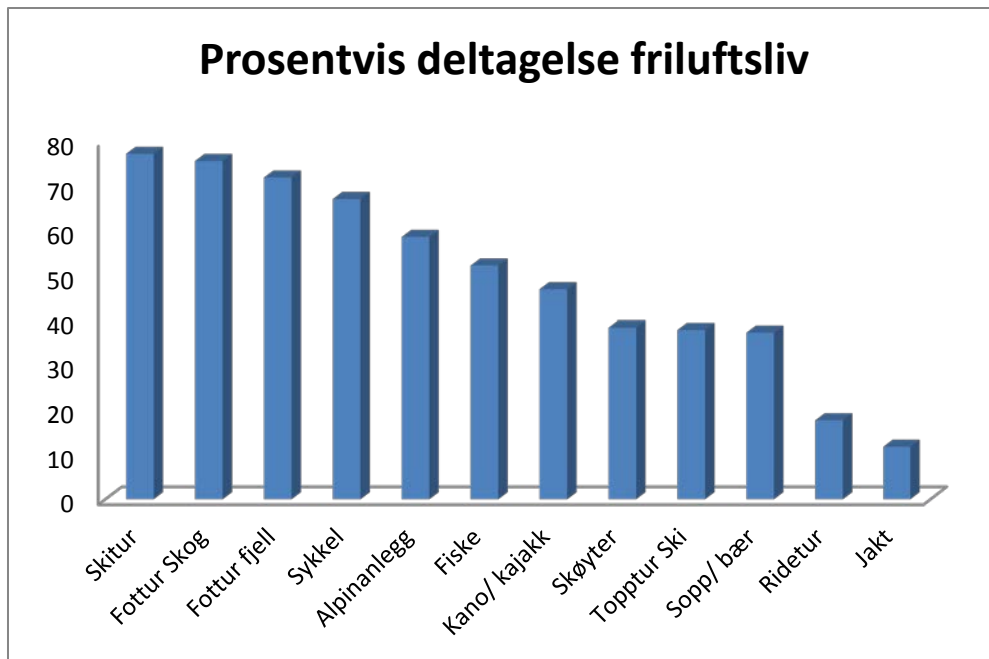

6.0 Deltagelse i friluftsliv

I dette kapittelet skal jeg se nærmere på hva slags friluftsliv deltagerne på BC har bedrevet i løpet av det siste året, både den generelle oppslutningen rundt ulike aktiviteter, men også gruppert på alder, kjønn og bosted. Her kommer jeg også til å trekke paralleller til de siste tallene fra SSB og deres undersøkelse omkring oppslutning rundt friluftsliv fra 2011 i tillegg til Odden (2008) sin doktorgradsavhandling og Vaage (2009) sin rapport om blant annet friluftsliv.

6.1 Prosentvis deltagelse i friluftsliv

For å danne meg et bilde av de ulike deltagerne på BaseCamp spurte jeg etter hva slags friluftsliv de hadde bedrevet i løpet av det siste året for å se om det var en sammenheng med hva de var ute etter og hva de bedrev av aktiviteter. Ikke overraskende var det skitur som kom desidert høyest opp, med en oppslutning på nesten 80 %, tett fulgt av fottur i skog og fottur i fjellet, begge med en oppslutning på over 70 %. Deretter fulgte sykkel, med en oppslutning på 67 % og alpint, med en oppslutning på nesten 60 %, og heller ikke dette kom som den store overraskelsen. Det som derimot var overraskende var at fisketur kom såpass høyt opp, med en oppslutning på over 50 %. Så fulgte kano/kajakk, hvor oppslutningen var ca 45 %, skøyter, topptur med ski og sopp-/bærplukking, alle med oppslutning like under 40 %. Ridetur og jakt kom, ikke overraskende, helt til slutt med en oppslutning på henholdsvis 17 og 11 %.

Figur 3: Viser en prosentvis deltagelse i friluftslivet i løpet av det siste året.

Som man kan lese ut av figuren svarte nesten 80 % av deltagerne på BC at de hadde vært på skitur i løpet av det siste året og jeg fant ikke dette så overraskende, men ved å sammenligne disse tallene med de som Odden (2008) fant og tall fra SSB (2011) viser det seg at det er nesten dobbelt så mange av deltagerne på BC som har gått på ski i forhold til deres aldergruppe sett under ett. En av grunnene til dette kan være at aktivitetsnivået generelt i befolkningen er på vei nedover og at det generelt blir mindre oppslutning om friluftslivet, men at de som faktisk bedriver ulike former for friluftslivet bedriver dette i en større grad en tidligere. I tillegg kan det være at de som bedriver friluftsliv trekkes mot ulike friluftslivorganisasjoner og at man da kun vil fange opp de som har et høyt aktivitetsnivå i løpet av et år. En annen grunn til at det er stor forskjell mellom befolkningen i aldersgruppen 16-24 generelt og de som deltar på BC kan være at det innenfor langrennsmiljøet blir et stadig større krav når det gjelder utstyr og at det således kan føre til en høyere terskel å delta i denne type aktivitet.

Derimot er oppslutningen blant befolkningen generelt og deltagerne på BC nærmest identisk når det kommer til fotturer, begge med et aktivitetsnivå på mellom 75 og 80 %. En av årsakene til dette er at fottur som aktivitet er en aktivitet med lav terskel for delta. Her kreves

det ikke dyrt og avansert utstyr og ikke de store ferdighetene for å beherske denne form for aktivitet. Videre er ikke det en aktivitet som krever at man foretar de store forflytningene for å kunne ta en fottur og at man sålede favner over en større del av befolkningen. Men når man sammenligner oppslutningen på fottur blant deltagerne på BC og hva de ønsker ut av oppholdet sitt på BC så ser man at fottur kommer ganske langt ned og det tyder på at dette er en form for hverdagsaktivitet som man deltar på ellers.

Ut av figur 3 kan man også lese at den neste aktiviteten etter skitur og fottur var sykkel med en oppslutning på 67 % blant deltagerne. Ved å sammenligne disse tallene med de som er publisert av SSB (2012) ser man at det er 20 % flere blant BC-deltagerne som har syklet enn det som representativt for aldersgruppen 16 -24 år, hvor det kun er 46 % som sier at de har syklet i naturen minimum engang i løpet av det siste året. Odden (2008) opererer med et landsdekkende tall med et aldersspenn på 16 – 72 år og for denne gruppen var det 47 % som hadde benyttet seg av sykkel i løpet av det siste året så heller ikke med en større aldersgruppering endrer forholdene seg.

Alpint var den neste aktiviteten og her svarte over 60 % av deltagerne på BC at de hadde benyttet seg av dette tilbudet minst en gang i løpet av det siste året. Her foreligger det sammenlignbare tall fra resten av befolkningen innenfor samme aldersgruppe og her er oppslutningen på 50 %. Dette er en aktivitet som har vært i stor vekst siden starten på 1970-tallet og som i løpet av 2000-tallet har stabilisert seg på en oppslutning rundt 50 %. Bruk av alpinanlegg er en typisk moderne form for friluftsliv og er en næring i stor vekst, både når det gjelder det rent utstyrsmessig, men også tilrettelegging rundt med utleie av hytter, egne reiseselskap som spesialiserer seg på å tilby reiser til andre og betydelig større anlegg både i Europa og andre deler av verden. I tillegg er det knyttet store konkurranser opp i mot denne type aktiviteter, både rene alpingrener, men også en del nyere grener som er mer spenningssøkende som for eksempel snowcross, half-pipe (for snowboard) o.l.

En aktivitet som er av det mer tradisjonelle slaget er høstingsaktiviteten fiske. Her er oppslutning forholdsvis lik både for deltagerne på BC og den sammenlignbare landsdekkende

aldersgruppen med en oppslutning på rundt 50 % for begge grupper. En av grunnene til at nettopp fisking har såpass høyt aktivitetsnivå i forhold til de andre høstingsaktivitetene er at dette er en aktivitet som ikke krever så mye av utøveren når det kommer til kunnskap og artsgjenkjennelse. I tillegg kreves det ikke all verdens av utstyr for å kunne gjennomføre denne aktiviteten. En annen grunn kan være at en fisketur er en veldig avslappende form for friluftsliv og det er således en velegnet aktivitet hvis man ønsker å slappe av samt det å ha mulighet til å komme bort fra en masete hverdag.

Også når det gjelder kano/kajakk viser det seg at deltagerne på BC ligger litt over den sammenlignbare aldersgruppen for resten av landet da de som er på BC har svart at ca 45 % har brukt kano/ kajakk i løpet av det siste året. Tallene fra SSB viser at bare 34 % av unge i alderen 16-24 år har deltatt i samme aktivitet. En av grunnene til at det er såpass stor omslutning rundt denne aktivitetene er at en del friluftslivorganisasjoner, som for eksempel Speiderbevegelsen, benytter seg av denne type aktiviteter. I tillegg begynner stadig flere høgskoler og folkehøgskoler å tilby opplæring og instruering i bruk av spesielt kajakk og dette kan være med å gi bruken av denne type farkoster en stor oppsving (Jeppesen, 2011). En annen grunn til at det er rundt 10 % forskjell når det gjelder oppslutning BC kontra SSB kan være at deltagere ved BC har et generelt høyere aktivitetsnivå og deltar også i flere ulike aktiviteter.

Når det gjelder skøyter viser det seg at over dobbelt så mange, nesten 40 %, av de på BC som har vært på skøyter i løpet av det siste året kontra sammenligningsgrunnlaget fra SSB, hvor bare 17 % av unge mellom 16 – 24 år har svart at de har vært på skøyter det foregående året. En av grunnene til at det er såpass stort sprik her kan være så enkelt som at spørsmålet i mitt spørreskjema var misvisende eller ufullstendig siden jeg ikke presiserte at det var snakk om turgåing på islagte vann eller vassdrag og ikke bruk av skøyter innendørs. En annen grunn kan være, som jeg også har nevnt tidligere for andre aktiviteter, at deltagere ved BC har et generelt høyere aktivitetsnivå enn resten av landets ungdom og at det derfor vises såpass tydelig som det har gjort i min undersøkelse.

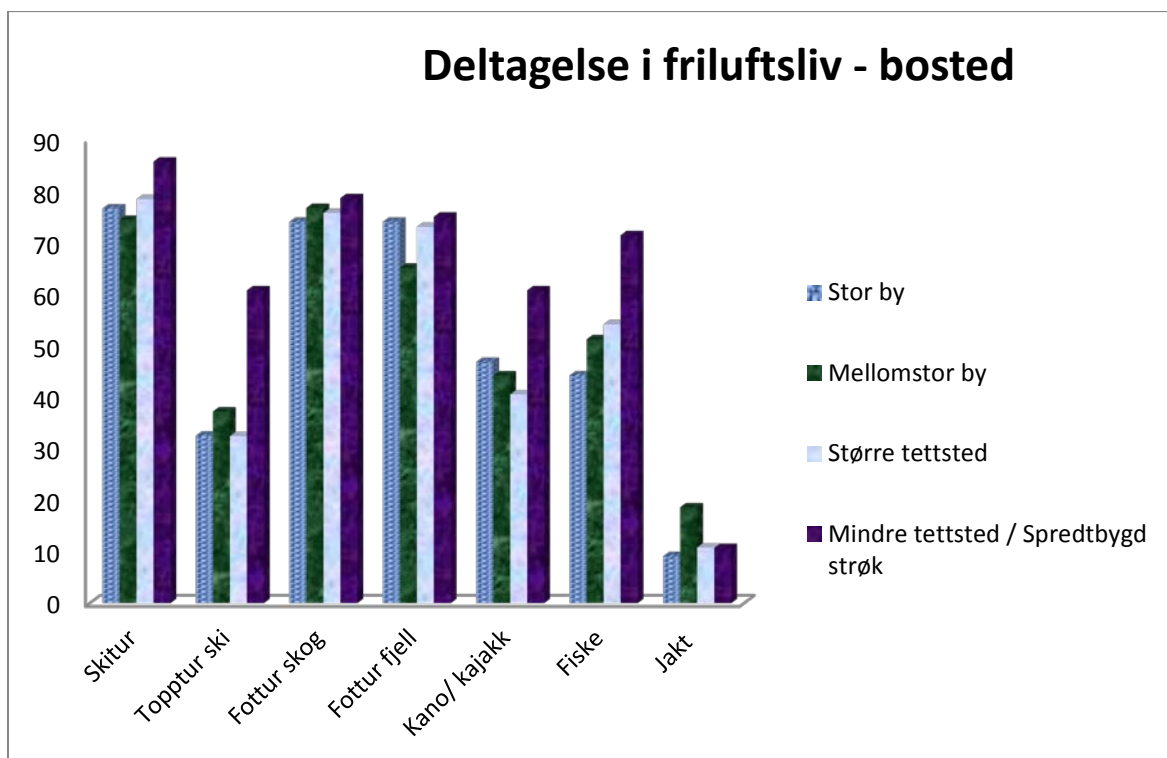
Noe av den samme trenden kan sees ved den neste høstingsaktiviteten jeg hadde med, nemlig sopp-/bærplukking. På landsdekkende basis har ungdom i aldersgruppen 16 – 24 år svart at bare 24 % av de spurte har vært på sopp- eller bærtur, mens hele 40 % av deltagerne på BC har sagt at de har deltatt på samme type aktivitet. Odden (2008) har en mulig forklaring på hvorfor det er så lav oppslutning rundt denne aktiviteten på et landsdekkende nivå. Dette har å gjøre med selve aktivitetens status, at det ikke gir så høy status å plukke bær eller sopp blant jevnaldrende ungdom. Videre er dette en form for aktivitet som krever litt kunnskap av utøveren da man kan finne både sopp og bær i norsk fauna som er enten uspiselig eller giftige og disse vil man da unngå å komme i kontakt med. Samtidig kreves det av utøveren at man er interessert i å bevege seg utenfor allfarvei for å finne de beste stedene. Det er da en stor fordel at man generelt er mye aktiv og ferdes mye i naturen.

Av de aktivitetene med dårligst oppslutning kom ridetur først med en oppslutning på 17 % av de spurte som var på BC sammenlignet med 11 % av de spurte ungdommen mellom 16 – 24 år for resten av landet.

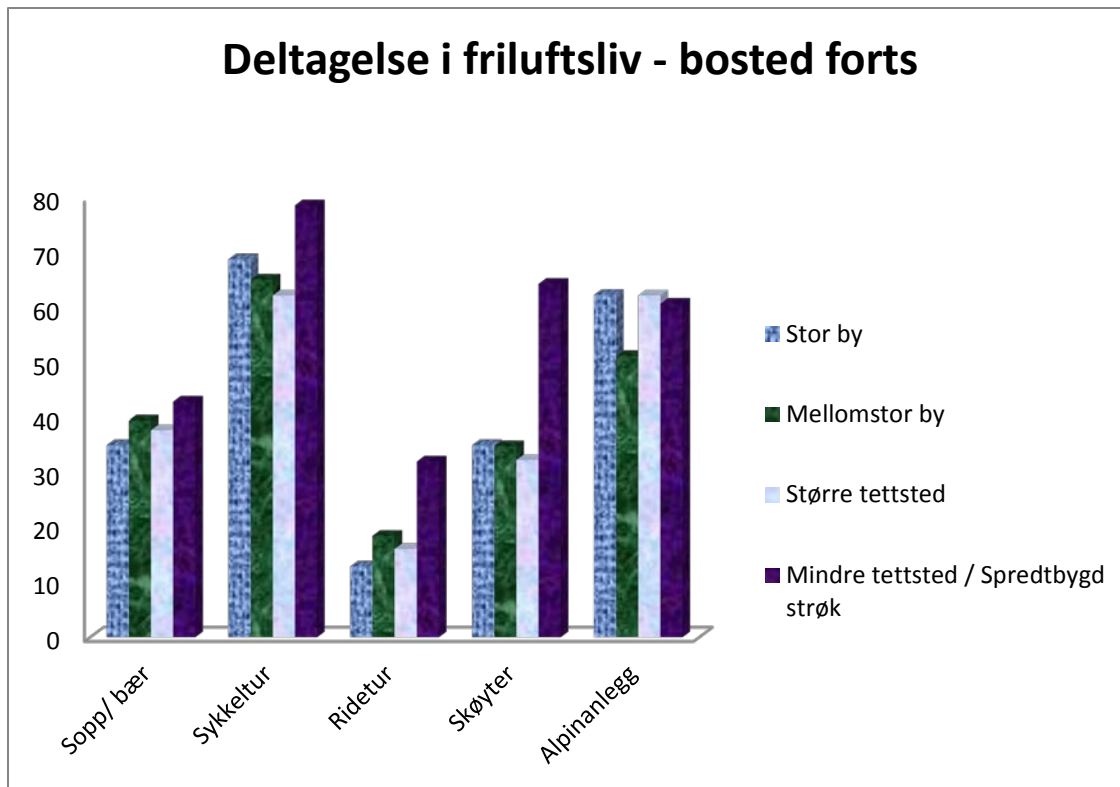
Den siste høstingsaktiviteten og den aktiviteten med lavest oppslutning var jakt med kun 11 % oppslutning blant deltagerne på BC. Dette er identisk med de tallene som SSB bruker når det gjelder ungdom mellom 16 og 24 år. Av alle de svarere jeg fikk var kanskje dette det minst overraskende da lignende undersøkelser som gjelder oppslutning omkring jakt har vist at resultatet holder seg jevnt på omkring 10 %, uavhengig av alder.

6.2 Deltagelse i friluftsliv fordelt på bosted

For å kunne danne meg et bedre bilde av bakgrunnen til deltagerne tok jeg med spørsmål som gikk på bosted, både i hvilket fylke og om hjemstedet kunne kalles stor by (over 100.000 innbyggere), mellomstor by (20.000 – 100.000 innbyggere), større tettsted (2.000 – 20.000 innbyggere) og mindre tettsted / spredtbygd strøk (200 – 2.000 innbyggere) (heretter kalt mindre tettsteder). Litt overraskende så viste det seg at med unntak av jakt og bruk av alpinanlegg så er det de som bor i mindre tettsteder som har høyest deltagelse i de ulike aktivitetene. På en del av aktivitetene er det riktignok ganske jevnt fordelt. Dette gjelder for fottur i både skog og fjell, sopp- /bærplukking og bruk av alpinanlegg, selv om de fra stor by og større tettsteder lå foran de fra mindre tettsteder. På andre aktiviteter derimot er de fra mindre tettsteder tydelig mer aktive, dette gjelder for aktiviteter som topptur med ski, fiske, ridetur og skøyter. Det som er litt overraskende her er at på en aktivitet som jakt er det ikke de som bor i mindre tettsteder som er mest aktive, men det er de fra mellomstore byer.

Figur 4: Viser prosentvis deltagelse fordelt på bosted på ulike friluftslivaktiviteter

Figur 5: Viser prosentvis deltagelse fordelt på bosted på ulike friluftslivsaktiviteter

For å belyse det datamateriale jeg har benyttet meg av for å framstille de to foregående figurene har jeg også valgt å ta med tabellen under som den prosentvise fordelingen på hvor deltagerne på BC var fra. Dette kan være med å spille inn når jeg skal se nærmere på den prosentvise oppslutningen innenfor de hver av de ulike aktivitetene i de følgende avsnittene. Grunnen til at dette er viktig å ta med er fordi når man ser på oppslutning rundt de ulike aktivitetene er det viktig å ha i bakhode hvor mange det er som har svart for hvert av de ulike bostedene. Når det er færre fra et bestemt bosted så skal det lite til før dette vil gi store utslag når det gjelder deltagelse i ulike aktiviteter.

Tabell 4: Viser den prosentvise fordelingen av bostedene til deltagerne på BC.

		bosted - urbanitet			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Stor by	77	41,0	41,6	41,6
	Mellomstor by	43	22,9	23,2	64,9
	Større tettsted	37	19,7	20,0	84,9
	Mindre tettsted	23	12,2	12,4	97,3
	Spredtbygd strøk/ mindre grend	5	2,7	2,7	100,0
	Total	185	98,4	100,0	
Missing	System	3	1,6		
Total		188	100,0		

For å begynne med den aktiviteten som fikk høyest oppslutning, nemlig skitur, blir det her vanskelig å sammenligne konkrete resultater fra min undersøkelse og levekårsundersøkelsen til SSB fra 2011. Jeg har spurt etter skitur generelt mens SSB har delt opp dette til å gjelde kortere og lengre skiturer. Likevel går det an å se visse likheter mellom disse undersøkelsene og det som Odden (2008) har publisert. Til tross for forskjeller i den totale prosentvise oppslutningen i de ulike undersøkelsene, viser disse undersøkelsene at det ikke er så store forskjeller på oppslutning basert på hvor man bor. Oppslutningen er relativt lik, uavhengig av bosted. Dette kan komme av at man i de aller fleste delene av landet har gode muligheter til å gå på ski så sant snøforholdene tillater det og at det derfor ikke blir de store forskjellene på hvorvidt man bor midt i en storby eller på et mindre tettsted.

Jeg spurte også etter hvor mange som hadde vært på topptur med ski i løpet av det siste året. De resultatene jeg fikk her viser at nesten dobbelt så mange fra mindre tettsted hadde vært på topptur enn fra de tre andre kategoriene. Her har jeg ikke klart å finne noen brukbare tall fra lignede undersøkelser å sammenligne med så årsaken for dette vil kun bli ren gjetning fra min side. Det jeg forestiller man kan være hovedårsaken er at de som bor på mindre steder gjerne

bor tettere opp til naturen og at de således har en bedre og enklere tilgang til å bruke naturen enn det de fra større tettsteder og byer har.

Jeg så deretter på om det var noen forskjeller på bosted når det gjaldt vanlige fotturer, både i skog og i fjellet. De resultatene jeg her fikk viste at det var generelt god oppslutning rundt disse to aktivitetene og at det heller ikke her var de store forskjellene når det gjaldt bosted. For begge kategoriene var det mindre tettsteder som kom marginalt høyest ut. Det samme resultatet kan man lese både hos Odden (2008) og SSB (2011). Også her kan grunnen til de små forskjellene være at man til tross for om man bor i en større by som regel har gode muligheter til å gå tur enten i skog eller fjell. I tillegg kan en av grunnene til at det er såpass jevnt være at de som er medlem av DNT er mer aktive på et generelt nivå enn resten av befolkningen og at de derfor er mer interessert i å oppsøke områder hvor de kan dyrke sine egne interesser.

Når jeg så nærmere på aktiviteten kano/ kajakk viste det seg at nok en gang var det de fra mindre tettsteder som hadde det høyeste prosentvise aktiviseringsnivået med nesten 20 % i forhold bosted. Dette gjenspeiles også delvis fra de tallene jeg har fra SSB der det er de som bor på mindre tettsteder som er klart mer aktive enn de som bor på større steder og i byer, men riktignok ikke så klare forskjeller som de jeg fant hos min målgruppe. Her er det flere variabler som kan være årsaken til at resultatet ble som det ble. En av grunnene kan være tilgang på vann og vassdrag, at denne er større på mindre tettsteder og at det derfor er enklere å benytte seg av. En annen grunn kan være tilgangen på utstyr, at f.eks. en lokal speidergruppe har tilgang på kanoer/ kajaker og at nevnte gruppe tilbyr muligheten for utlån.

Et lignende mønster finner man også ved å se nærmere på den største av de høstingsaktivitetene jeg spurte etter, nemlig fiske. Her er det fremdeles de fra mindre tettsteder som har vært soleklart mest aktive med en oppslutning på over 70 % kontra de fra andre steder som ligger på en oppslutning mellom ca 45 og ca 55 %. Hvis man ser bort i fra den høye oppslutningen denne aktiviteten fikk i mitt datamateriale ligner tallene også her på de fra både SSB og de fra Odden (2008). Også her kan det faktum at tilgangen på vann

muligens er større på mindre tettsteder. I tillegg kan det være at tilgangen på fiskerike vann er bedre på mindre steder fordi påtrykket fra sportsfiskere også blir mindre enn om det er en større by i nærheten.

Når jeg først er inne på ulike høstingsaktiviteter ville jeg også se nærmere på jakt og hvor mange som bedrev jakt fordelt på hvor de bodde. Noe overraskende var det her de som bodde i mellomstore byer som var best representert og de tre andre bostedene fulgte deretter med forholdsvis lik oppslutning. Dette går stikk i strid med de tallene som SSB opererer med. Der er det de som bor i mellomstore byer som jakter minst og det er de fra mindre tettsteder som har den desidert største oppslutningen. Ellers er den prosentvis oppslutningen forholdsvis lik, til tross for forskjellene når det gjelder bosted. Som jeg nevnte når det gjaldt den prosentvise oppslutning omkring friluftsliv er oppslutningen omkring jakt forholdsvis stabil.

Den siste høstingsaktiviteten jeg så på var sopp-/bærplukking. Også her er det de som bor på mindre tettsteder som har den største prosentvise deltagelsen. Dette stemmer godt overens med det SSB har funnet og det som Odden (2008) opererer med. Det som er interessant her er at i tillegg til at mønsteret stemmer er også den rent prosentvise oppslutningen fra de ulike bostedene relativt lik. Det som også er interessant er at til tross for forskjellene mellom de ulike bostedene ligger alle over når det gjelder den prosentvise oppslutning sammenlignet med den aktuelle landsdekkende aldersgruppen som jeg har benyttet meg av tidligere for å sammenligne resultater.

Noe av det samme ser man når det gjelder bruk av sykkel i naturlige omgivelser der deltagerne på BC ligger langt over landsgjennomsnittet når det gjelder fordeling av hvor man bor. I tillegg er det noen forskjeller mellom min undersøkelse og det SSB har funnet og det går på hvem som er mest aktive. I følge SSB er det de som bor i mellomstore byer som topper den statistikken mens det hos meg er de som bor på mindre tettsteder som, også her, er best representert.

Når det gjelder ridetur i naturomgivelser er dette en aktivitet som på landsbasis har en begrenset oppslutning blant befolkning. Sånn er det også til en viss grad i mitt tallmateriale. Også her følger figuren min det som SSB opererer med av statistikk, nemlig at det er de fra mindre tettsteder som er klart mest aktive. Nesten dobbelt så mange fra mindre tettsteder svarer at de har ridd i løpet av det siste året kontra de fra andre steder.

Ser man derimot på skøyter blir det store sprik mellom min figur og det SSB benytter seg av. Som det framgår av figuren over så er det en forholdsvis lik oppslutning mellom de som bor i by og større tettsted. Så er det et stort sprang opp til de som bor på mindre tettsteder med en forskjell på nærmere 30 % når det gjelder den prosentvise oppslutningen. Sammenligner man dette med de tallene som SSB fikk inn til sin levestandardundersøkelse ser man at det er de som bor i større tettsteder som kommer høyest opp etterfulgt av de som bor i by (både stor og mellomstor) og helt til slutt de fra mindre tettsteder.

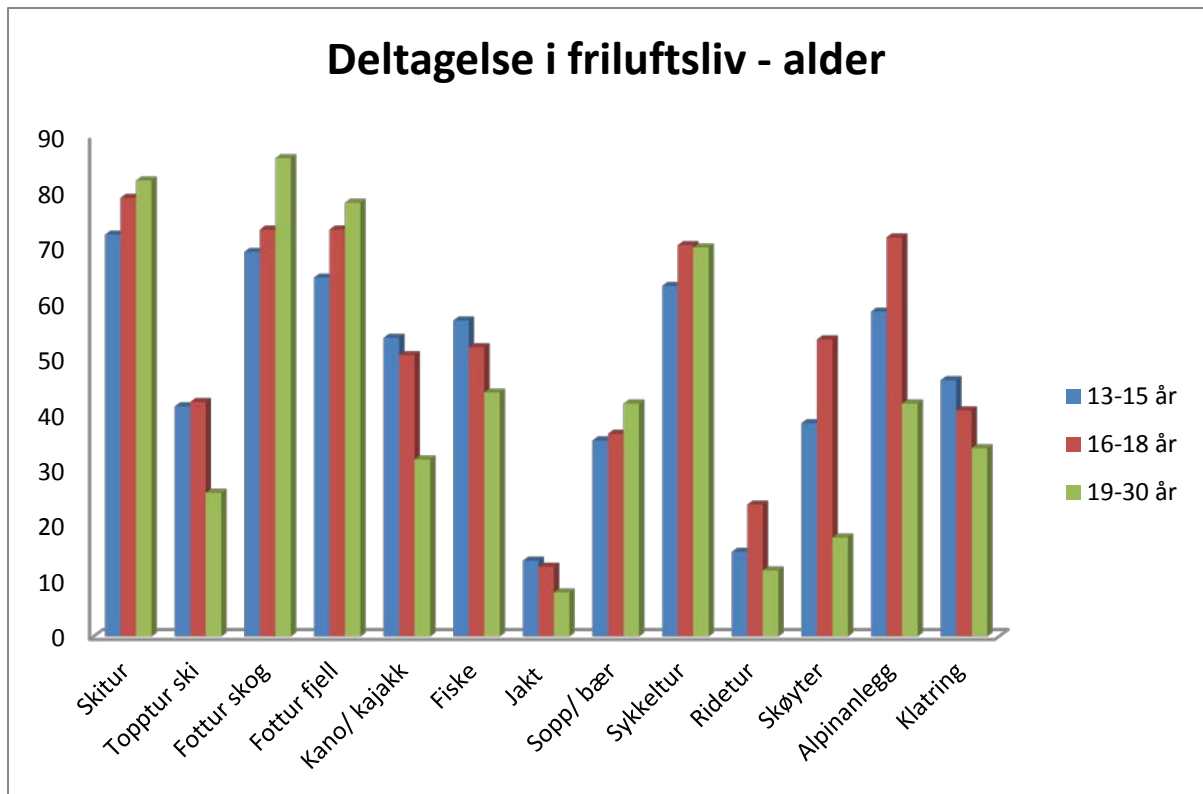
Ser man på bruken av alpinanlegg finner man at det også her er store forskjeller når man sammenligner de resultatene jeg har fått til min oppgave og det SSB har samlet inn ved hjelp av sin levestandardundersøkelse fra 2011. Ut ifra de svarene jeg fikk inn viser det seg at det knapt nok er forskjell mellom de som bor i stor by, større tettsteder og mindre tettsteder mens de som bor i mellomstore byer skiller seg ut ved at de har omtrent 10 % mindre oppslutning. Når jeg sammenligner disse tallene med de fra SSB er det store forskjeller. Det SSB har funnet viser at det er de i store byer som bruker alpinanlegg mest, deretter de i mellomstore byer, så de på større tettsteder og helt til slutt de på mindre tettsteder.

6.3 Deltagelse i friluftsliv fordelt på alder

Jeg var også interessert i å se om det var forskjeller i deltagelse i ulike friluftslivaktiviteter fordelt på ulike aldersgrupper. Her delte jeg opp i de ulike aldersgruppene som var delt opp fra før av fra DNT, nemlig 13 – 15, 16 – 18 og 19+. Dette gjorde jeg for å se om det var noen forskjeller i oppslutningen på de tradisjonelle aktivitetene, som skitur, fottur, sopp- /bærtur kontra de nyere og mer moderne aktivitetene som toppturer, sykkelturner og bruk av alpinanlegg. Det jeg fant ut her var at det jevnt over ikke var de store forskjellene, men det peker seg ut noen trender. Når det gjelder en klassisk aktivitet som skitur er det generelt høy deltagelse fra ca 70 % hos de mellom 13-15 år til litt over 80 % for de over 19 år. Noe av det samme bilde ser man også på aktivitetene fottur i skog og i fjellet samt sopp- /bærtur der de over 19 år er mest aktive.

Ser man derimot på en aktivitet så har fått mer fokus i det siste, topptur med ski, ligger de over 19 år helt sist med en oppslutning på knappe 20 % mens de to andre aldersgrupperingene har en oppslutning på over 40 %. De samme tendensene kan man se ved kano/kajakk, fiske og til en viss grad klatring der de som er over 19 år er desidert dårligst representert mens de mellom 13 og 15 år samt de mellom 16 og 18 år er tydelig mer aktive og har en høyere oppslutning ved disse aktivitetene.

Noe av det samme bildet får man ved aktivitetene ridning, skøyter og bruk av alpinanlegg, men her er det de mellom 16 og 18 år som tydelig er på toppen. Når det gjelder ridning er det generelt liten oppslutning, med de mellom 16 og 18 år på topp med en oppslutning på over 20 % og de over 19 år som har dårligst oppslutning på bare 12 %. Noe av det samme ser man også ved skøyter der de mellom 16 og 18 år har en oppslutning på over 50 %, fulgt av de mellom 13 og 15 år som har en oppslutning på nesten 40 % og til slutt de over 19 år som har en oppslutning på knappe 18 %. Det samme kan man også se når det gjelder oppslutning rundt bruk av alpinanlegg der de mellom 16 og 18 år er på topp med oppslutning på over 70 %. De mellom 13 og 15 år har en oppslutning på nesten 60 % mens de over 19 år har også her dårligst oppslutning på knappe 40 %.

Figur 6: Viser en prosentvis fordeling av deltagelse i ulike friluftslivaktiviteter fordelt på aldersgrupper.

Når det kommer til deltagelse i ulike friluftslivaktiviteter blir det vanskelig å sammenligne med det tilgjengelige materialet da mine aldersgrupperinger ikke passer med de SSB (2011) og Odden (2008) opererer med. Jeg har derfor benyttet meg av de tallene som SSB og Odden bruker i avsnittene over og vil derfor bruke de følgende avsnittene til å se nærmere på de forskjellene jeg fikk fra mitt datamateriale.

For å begynne å se nærmere på forskjellene på de ulike aktivitetene kan jeg begynne med den første i figuren over, nemlig skitur. Her ser man at det er generelt høy oppslutning rundt aktiviteten, men allikevel så er det nesten 10 % forskjell mellom de ulike aldersgrupperingene fra yngst til eldst. Årsaken til dette er det vanskelig å si noe konkret om, men det kan være slik at når man er i den yngste aldersgruppen er man ikke så interessert i vanlig skigåing lenger, men man vil istedenfor benytte seg av f. eks alpinanlegg med venner eller andre aktiviteter med et høyere aktivitetsnivå. Når man blir eldre begynner man kanskje å sette større pris på det mer tradisjonelle friluftslivet og således søker tilbake til det man bedrev når man var yngre. En annen grunn kan være at de som i mitt datamateriale hører til i den eldste

aldersgruppen er, naturlig nok, født tidligere og sålede ikke hatt så mange aktiviteter å velge på og således holdt seg til de mer tradisjonelle aktivitetene.

Et eksempel på dette kommer tydelig fram når man ser på neste aktivitet, nemlig topptur på ski. Her ser man tydelig at det er de to yngste aldersgruppene som dominerer med nesten 15 % høyere oppslutning enn den eldste gruppen. Topptur med ski er en aktivitet som det i de senere årene har vært mye fokus på, ikke minst fra magasiner som Fri Flyt og ”Oppdrag Sognefjorden” som gikk på NRK våren 2011. Odden og Bischoff (2000) påpeker at det virker som om dagens ungdom har andre motiver for deres friluftsliv og at disse motivene i stor grad dreier seg om mestring og spenning og dette er typisk aktivitet som omfavner nettopp dette.

De to neste aktivitetene i figur 6 dreier seg om fottur i henholdsvis skog og fjell. Her ser man noe av det samme mønsteret som gjaldt for skitur, nemlig at det er den eldste aldersgruppen som er mest på fottur og den yngste gruppen som er minst. Når det gjaldt fottur i skogen skiller det nesten 20 % fra eldst til yngst mens det for fottur i fjellet skiller noe mindre, rundt 15 %. Her kan en av årsakene være noe av det samme som for skitur, nemlig det at man søker tilbake til det friluftslivet man bedrev i oppveksten. En annen mulig grunn kan være at i den eldste aldersgruppen er alle ferdige med grunnskolen og har påbegynt studier ved ulike høyskoler/ universitet eller begynt å jobbe og at man da har behov for å koble av og lade batterier. Da vil en enkel fottur i skog eller på fjellet tjene dette formålet og dette kan da være med å forklare forskjellene på aldersgruppene.

Den neste aktiviteten jeg så på var kano/kajakk og her ser man et lignende mønster som for topptur med ski med de to yngste aldersgruppene på topp og med hele 20 % høyere oppslutning enn for den eldste aldersgruppen. Dette kan også betegnes som en moderne aktivitet til tross for at kano har vært brukt i alle år, men da hovedsakelig av urinnvånere. Jeppesen (2011) undersøkte i sin masteroppgave blant annet aldersfordelingen på de som drev med havkajakk og han fikk her ut data som er stikk i strid med det jeg har, nemlig at hovedvekten av deltagerne lå på over 26 år.

Når jeg videre nærmere på de ulike høstingsaktivitetene dukket det opp mindre forskjeller mellom de ulike aktivitetene. Både for fiske og jakt var det samme mønster, men en del forskjell når det gjelder oppslutningen på disse to aktivitetene. For begge disse aktivitetene var det de yngste som var de mest aktive og deretter ble oppslutningen mindre i takt med høyere alder. Dette kan forklares så enkelt som at når man er yngre er dette aktiviteter det er lettere å delta på fordi det gjerne er en eller to foreldre som også bedriver den samme aktiviteten og at man da således bare kan slenge seg med. Dette vil kunne bli vanskeligere etter hvert som man blir eldre og flytter hjemmefra, får seg jobb eller begynner å studere, ofte også i en annen del av landet. Jakt og fiske er også aktiviteter hvor deltagelse til en viss grad kanskje kan oppleves som tvungen, at man deltar selv om man kanskje ikke har så mye lyst og at etter hvert som man da blir eldre også blir enklere å si ifra at man ikke ønsker å delta på denne aktiviteten. Jakt og fiske kan oppleves som aktiviteter som det er knyttet mye tradisjoner til. Som foreldre vil man gjerne at egne unger også skal ta del i nettopp disse aktivitetene.

Når det gjelder sopp-/bærplukking endrer mønsteret seg noe. Her var det den eldste grupperingen som hadde høyest oppslutning, men det skilte bare drøye 7 % til de to neste grupperingene. Som nevnt tidligere skriver Odden (2008) at en av grunnene til lav oppslutning rundt sopp-/bærplukking kan komme av den statusen disse aktivitetene har blant jevnaldrene. Han nevner også at en grunn til lavere oppslutning rundt bær og sopp kan komme av at de aller fleste flytter hjemmefra når de er rundt 20 år, enten det skyldes studier, jobb eller militærtjeneste, og at det derfor vil bli liten oppslutning da dette er aktiviteter som ofte er knyttet til nærområdene og lokalkunnskap. Når man ser på de resultatene jeg fikk ser man at disse ikke stemmer helt overens. Riktignok har jeg en finere inndeling når det gjelder alder enn det Odden (2008) og SSB opererer med, men allikevel ser man i mitt materiale en annen trend. Årsaken til dette kan være vanskelig å forstå, men en mulig forklaring er at det i de siste årene har blitt et økt fokus på økologisk og kortreist mat samtidig som det også har vært et fokus på selvberging. Dette kan ha vært med å gi tradisjonelle høstingsaktiviteter en liten oppsving.

Videre undersøkte jeg hvordan oppslutning på sykkel fordelte seg på de ulike aldersgrupperingene. Her er oppslutning forholdsvis høye for alle gruppene med det er de i gruppa 13 – 15 år som har den laveste oppslutningen, men ikke mer enn rundt 7 % bak de to andre gruppene. En av grunnene til dette kan være så enkel som at jeg, i mitt datamateriale, har fått inn flere svar fra de eldste aldersgruppene enn fra den yngste og at det derfor blir statistiske forskjeller i mitt resultat. En annen årsak kan være at dette også er form for aktivitet som krever en del grunnferdigheter og at man derfor bruker litt på å tilegne seg disse i ung alder først.

Deretter så jeg på en av de aktivitetene som fikk lavest oppslutning, nemlig ridetur. Her er det de i alderen 16 – 18 år som hadde den høyeste oppslutningen på nesten 24 %. Deretter fulgte de i alderen 13 – 15 år og til slutt de mellom 19 og 30 år. Når jeg sammenligner de tallene jeg fikk ut her med de som finnes hos SSB viser det seg allikevel at de tre ulike aldersgruppene her er over det som er gjennomsnittet for resten av landet. SSB bruker riktig nok aldersgruppen 16 – 24 år så sammenligningsgrunnlaget blir riktignok ikke helt korrekt. Videre kan årsaken til den høye deltagelsen skyldes, som nevnt tidligere, at deltagerne på BC er generelt mer aktive og at det på aktiviteter som har lav oppslutning på landsbasis vil bli større forskjeller når man sammenligner disse.

Deretter tok jeg for meg den aktiviteten hvor de største forskjellene mellom de ulike aldersgruppene kom fram. Det var skøyter og her skilte det over 35 % i oppslutning mellom de på 16 – 18 år og de på 19 – 30 år. Når man ser på oppslutningen for de mellom 19 – 30 år ligger denne oppslutning likt med den som oppgis hos SSB for aldersgruppen 16 – 24 år så det er ikke her de store overraskelsene er. De gjelder derimot for de to andre aldersgruppene jeg har brukt, de mellom 13 – 15 år og de mellom 16 – 18 år. En av grunnene til de store forskjellene her kan være så enkel som at det også her er rom for misforståelse på mitt spørsmål da jeg ikke har spesifisert hva slags bruk av skøyter det er snakk om mens SSB spør etter bruk av skøyter på islagte vann eller vassdrag. Jeg vil derfor kunne fange opp de som også bruker skøyter enten i ishall eller på sprøytete områder. Derfor kan det bli feil i mitt datagrunnlag og å sammenlignetallene mine med SSB sine, blir ikke riktig.

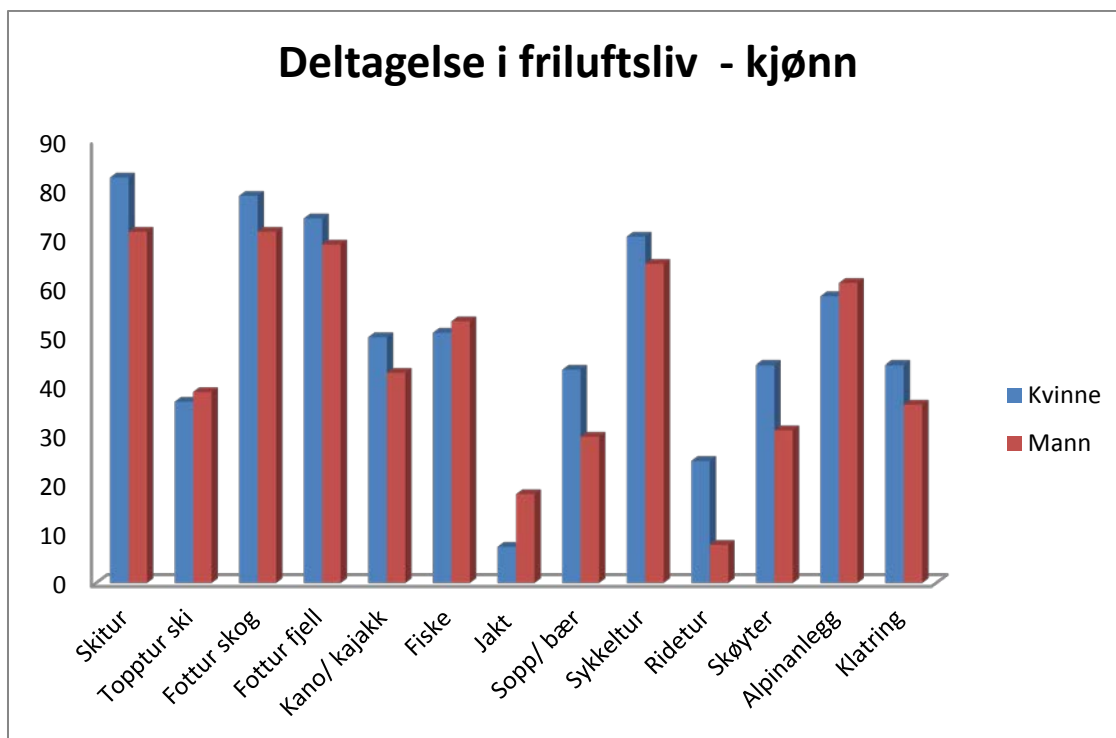

Jeg fikk også store forskjeller på neste aktivitet, bruken av alpinanlegg. Her skilte det nesten 30 % i oppslutning mellom de mest og minst aktive. Ved å sammenligne med tall fra SSB svarte akkurat 50 % her at de i løpet av det siste året hadde stått på alpint, snowboard eller telemark mens hos meg så varierte oppslutningen mellom 42 % for de mellom 19 – 30 år, nesten 60 % for de mellom 13 – 15 år og nesten 72 % for de mellom 16 – 18 år. Slik jeg tolker disse tallene kan det være at dette i stor grad kan være et sosialt fenomen og at dette er en aktivitet man gjør sammen med venner og bekjente (Jeg har tall på dette som jeg kommer til å presentere i neste kapittel).

Den siste aktiviteten jeg undersøkte når det gjaldt deltagelse fordelt på alder, var klatring. Her var det ikke de store forskjellene når det gjaldt oppslutningen for delt på de ulike aldersgruppene, bare knappe 12 % fra de yngste til de eldste. En av grunnene til at oppslutningen her er synkende etter hvert som deltagerne blir eldre kan komme av at klatring er en aktivitet som mange ungdoms- og fritidsklubber driver med. Etter hvert som deltagerne blir eldre og ikke hører til denne målgruppen blir også tilbudet samt muligheten til å klatre mindre. Riktignok dukker det opp stadig flere klatreklubber her til lands og tilbudet til de som ønsker å klatre, spesielt innendørs, blir bedre. Når jeg sammenligner de tallene jeg fikk med som SSB har samlet inn ved sine undersøkelser fra 1997 – 2007 ligger tallene fra SSB for aldersgruppen 16 – 24 år på rundt 10 % oppslutning i snitt mens mine tall ligger på nærmere 40 % oppslutning i snitt, uavhengig av alder.

6.4 Deltagelse i friluftsliv fordelt på kjønn

Jeg ville i tillegg finne ut om det var forskjeller i oppslutningen på de ulike friluftslivaktivitetene avhengig av kjønn. Heller ikke her fant jeg de store forskjellene, men jevnt over virker det som om at kvinner er mer aktive og bedre representert enn menn. Allikevel er det fem aktiviteter som peker seg ut med tydelige forskjeller. For aktivitetene skitur, sopp- /bærtur, ridetur og skøyter er det kvinner som er ganske tydelig mest aktive. Den siste aktiviteten er jakt og her er det menn som er desidert best representert til tross for generell lav oppslutning hos begge kjønn. For de andre aktivitetene er det ingen tydelige forskjeller, men generelt så kan det se ut som at tendens er at kvinner har en noe høyere oppslutning enn menn.

Figur 7: Viser den prosentvise deltagelsen i ulike friluftslivaktiviteter fordelt på kjønn.

For å kunne forstå figuren over på en best mulig måte vil jeg først belyse det som gjelder selve det statistiske grunnlaget da jeg hos mine respondenter fikk en fordeling på 58 % kvinner og 42 % menn. Jeg mener dette er et viktig punkt fordi det kan være med å belyse de

resultatene jeg har fått inn ved hjelp av min undersøkelse og når jeg skal sammenligne med andre, lignende undersøkelser.

For å begynne med de mer tradisjonelle friluftslivaktivitetene, skitur, fottur i skogen og fottur i fjellet ser man av figuren over at det er marginalt flere kvinner enn menn som har deltatt i de ulike aktivitetene. Ser man så nærmere på skitur skiller det her ca 10 % i oppslutningen mellom kvinner og menn, med en oppslutning på henholdsvis 82 % og 71 %. Dette er helt motsatt av tallene til SSB og Odden (2008). Begge disse har tall som viser at menn i snitt har mellom 5 – 10 % høyere oppslutning enn det kvinner har. Ser man så på aldersgruppen 16 – 24 år blir forskjellen mellom menn og kvinner betydelig mindre, men også her er det menn som har den marginalt største oppslutningen. Årsaken til at mine data ser ut som de gjør kan være så enkelt som at siden jeg i mitt materiale hadde flest kvinner, kan dette derfor være med å spille inn. Jeg hadde færre menn som svarte og det skal derfor mindre til for at dette også påvirker oppslutningen rundt skitur. I tillegg ligger den prosentvise deltagelsen for begge kjønn langt over landsgjennomsnittet, men som nevnt tidligere kan virke som om at deltagerne på BC er generelt mer aktive enn resten av befolkningen, både alder totalt, men også for den delvis sammenlignbare aldersgruppen (16 – 24 år).

Ser man på fottur, både i skogen og på fjellet skiller det på begge disse ca 6 % i oppslutning, fordel kvinner med en oppslutning på henholdsvis 79 % og 71 %. Når man sammenligner de tallene jeg fikk med de som SSB har samlet inn dukker det opp noe interessant. Det skjer når man bruker aldersgruppen 16 – 24 år til å sammenligne med. Når man deler denne gruppen opp i menn og kvinner finner man her at kvinner har en 5 % høyere oppslutning enn det menn har og dette stemmer godt overens med det jeg har funnet ut ved hjelp av min undersøkelse. I tillegg til at mønsteret mellom menn og kvinner er likt er også den prosentvise oppslutningen rundt fottur både i skog fjell nærmest identisk når jeg sammenligner mine tall med de fra SSB. Som jeg har nevnt tidligere når det gjelder fotturer så tror jeg den prosentvise, høye oppslutningen rundt nettopp disse aktivitetene kommer av at det er en aktivitet som krever lite utstyr, lite ferdigheter og det er lett å finne egnede turområder. Odden (2008) omtaler også dette som gjelder kvinners deltagelse i friluftsliv og han skriver der at kvinner i de siste

tiårene har styrket sin posisjon innenfor de mer tradisjonelle friluftslivaktivitetene og at det således ikke er så overraskende at det her er kvinner som har høyest oppslutning.

Ser man på en mer moderne aktivitet som toptur med ski endrer mønsteret seg. Her er det menn som har den høyeste, prosentvise deltagelsen, men det skiller kun 2 % i forhold til kvinner. Odden (2008) peker på at dette er en typisk aktivitet hvor man kan forvente seg at det er menn som har den høyeste prosentvise deltagelsen slik det også er i en del andre, moderne aktiviteter. Allikevel er det såpass lite som skiller at det neppe kan kalles forskjell. En av årsakene til at forskjellen er såpass liten kan være, som nevnt tidligere, at de som deltar på BC er generelt mer aktive og er således og bedre disponert for å kunne prøve nye aktiviteter. Det bør jo også nevnes at det i mitt tallmateriale var et flertall av kvinner og tallene derfor kan være noe misvisende.

Ser man nærmere på en annen, moderne friluftslivaktivitet, nærmere bestemt bruken av kano/kajakk, ser man her at mønsteret igjen har snudd og at det her er kvinner som har den prosentvise største oppslutningen med en oppslutning på ca 50 % mot mennenes oppslutning på 43 %. Dette er tall som ligger ca 10 – 15 % over det som SSB har publisert og slik jeg tolker dette er det nok en gang med på å forsterke det inntrykket jeg har av deltagerne på BC som betydelig mer aktive enn den sammenlignbare delen av befolkning SSB. En annen årsak til at tallene ser ut som de gjør er at jeg har slått sammen henholdsvis kano og kajakk og jeg har heller ikke spesifisert nærmere hva slags bruk det er snakk om.

Når jeg tok for meg de ulike høstingsaktivitetene og hvordan oppslutning her var fordelt på kjønnene samsvarte disse mer med det jeg hadde forventet og også det som er funnet ved andre, liknende undersøkelser. For å begynne med den av høstingsaktivitetene som fikk den høyeste oppslutningen, nemlig fiske, var det menn som her fikk den høyeste prosentvise oppslutningen, men det skilte riktignok kun 3 % ned til kvinner. Det som derimot var interessant var når jeg sammenlignet disse tallene med de fra SSB sin levekårsundersøkelse fra 2011. Når jeg så på tallene derfra som gjaldt fiske hadde menn en oppslutning på 54 % og kvinner en oppslutning på 35 %. Dette i seg selv var ikke så spennende, men når jeg delte opp

disse tallene i aldergrupper og jeg så sammenlignet mine tall med de som gjaldt for aldersgruppen 16 – 24 år var disse tallene helt identiske. Odden (2008) påpeker også at det i befolkningen generelt er store forskjeller mellom kjønnene når det gjelder blant annet fiske, men at man kan ane en trend spesielt for den yngre aldergruppen på at forskjellene stadig blir mindre.

Ser man på en mer typisk mannsdominert aktivitet som jakt var det her ikke de store overraskelsene, både når det gjelder den prosentvise oppslutningen og når det gjelder den prosentvise forskjellen mellom kjønnene. Mitt datamateriale viste at det var ca 18 % av de mannlige deltagerne på BC som hadde jaktet det siste året mot ca 7 % av de kvinnelige deltagerne og dette stemmer forholdsvis bra med tallene som SSB også opererer med. <<nok en gang viser det seg at deltagerne på BC har et noe høyere aktivitetsnivå enn det sammenlignbare statistiske grunnlaget til SSB. En av grunnene til dette kan komme av at jakt i lange tider har vært sett på som en typisk aktivitet dominert av menn og at det derfor har vært vanskelig for kvinner å få innpass på dette området. Ser man på tall fra jaktåret 2011/2012 opplyser SSB at det i siste jaktår aldri har vært flere registrerte jegere før og i tillegg har det aldri vært flere kvinnelige jegere, over 7 % av alle jegere i fjor var kvinner. Dette er noe blant annet Norges Jeger- og Fiskeforening er store pådrivere for, og hvert år arrangeres det egne jakttureturer for kvinner.

Den siste av høstingsaktivitetene gjaldt sopp-/bærplukking og, ikke overraskende, endret mønsteret seg til at det her var desidert flest kvinner som hadde deltatt i løpet av det siste året, med en oppslutning på 44 % mot mennenes oppslutning på knappe 30 %. Dette er tall som stemmer forholdsvis godt overens med de som SSB bruker og som Odden (2008) presenterer i sin avhandling. Ser man derimot på de mer aldersbestemte grupperingene ser man at det for aldersgruppen 16 – 24 år er oppslutningen 10 – 15 % lavere enn den er for deltagerne hos BC. Dette er nok engang med på å indikere at deltagerne på BC har et høyere aktivitetsnivå enn landsgjennomsnittet. Når det gjelder de prosentvise forskjellene mellom menn og kvinner er dette noe som har holdt seg stabilt på 8 – 10 % fordel kvinner siden 1970 og som mest sannsynlig kommer til å holde seg sånn en god stund fremover (Odden, 2008).

Når det gjelder bruk av sykkel i naturomgivelser ligner mine tall til en viss grad på de som er tilgjengelige hos SSB. Det er kvinner som har den største prosentvise oppslutningen, men bare med noen få prosent på mennene. I mitt datamateriale er oppslutningen 70 % hos kvinner mens den er på 65 % hos menn og her er forskjellen lik med den SSB har når det gjelder kjønn. Hos SSB har jeg også spesifisert det til å gjelde for aldersgruppen 16 – 24 år da dette er mest sammenlignbart for min del. Dette er med på å forsterke det inntrykket jeg har og som Odden (2008) så vidt har berørt i sitt studie og det er at kvinner begynner i stadig større grad å hevde seg i de ulike aktivitetene innenfor friluftsliv og også til en viss grad i de aktivitetene som er mer fysisk utfordrende. Her bør det også trekkes fram at jeg hadde flest kvinnelige respondenter. Hvis jeg hadde hatt et jevnere utvalg ville kanskje resultatet ha endret seg noe uten at jeg kan si det for sikkert.

Jeg spurte også etter aktivitetsnivået når det gjaldt rideturer i løpet av det siste året. Her var det ingen overraskelse at det var kvinner som var desidert mest aktive med en oppslutning på 25 % mot mennenes oppslutning på knappe 8 %. Dette stemmer også godt overens med de tallene jeg har hentet fra SSB sin levekårsundersøkelse fra 2011 som viser til at det er desidert flest kvinner i aldersgruppen 16 – 24 år som har vært på ridetur i løpet av det siste året. En av årsakene til at det forholder seg sånn kan være så enkel som at det å holde på med hest blir sett på som en typisk aktivitet for jenter og derfor er det kanskje ikke like akseptert i enkelte ungdomsmiljøer for gutter å drive med hest. En annen mulig forklaring på hvorfor oppslutningen er som den er kan være at det i stor grad er jenter som driver med hest som en hobby mens når man ser på hest som yrke eller jobb, for eksempel oppdrett, trening av spranghester osv, vil det her være en større andel menn.

Jeg var også interessert i å se på hvordan oppslutning rundt skøyter var og hvor mange som hadde deltatt på dette i løpet av det siste året. Også her viste det seg at det var kvinner som hadde den største oppslutningen med en oppslutning på 44 % mot mennenes oppslutning på 31 %. Når jeg sammenlignet disse tallene med de som er tilgjengelige hos SSB fant jeg ut at det også i aldersgruppen 16 – 24 år var kvinner som hadde den høyeste prosentvise oppslutningen og da med en oppslutning som var 9 % høyere enn det menn hadde. Den store forskjellen her var riktignok det som gjaldt selve aktiviseringsnivået i mitt datamateriale

kontra det som SSB har samlet inn, men som jeg har nevnt tidligere er dette bare nok en aktivitet som er med på å underbygge det at deltagerne på BC er mer aktive. Her må det riktignok nevnes at SSB brukte ” Stått på skøyter på islagte vann eller vassdrag” mens jeg kun har brukt ”skøyter” og ikke spesifisert nærmere hva slags bruk av det skøyter det har vært spurt etter. Dette gjør at jeg kan ha fanget opp en del som har gått på skøyter, men da kanskje i en ishall eller lignende og således ikke kan sammenlignes.

Jeg så deretter nærmere på oppslutningen rundt bruken av alpinanlegg og hvordan den prosentvise oppslutningen var fordelt på kjønnene. Her viste det seg at det var en marginalt høyere oppslutning blant menn enn kvinner, med en oppslutning på henholdsvis 61 % og 58 %. Noen av den samme tendensen ser man også i tallene fra SSB der man i aldergruppen 16 – 24 år ser at det skiller 7 % i oppslutning fordel menn. Odden (2008) skriver i sin avhandling at det virker som om differansen mellom menn og kvinner når det gjelder bruken av alpinanlegg ikke forandrer seg så mye, men at den derimot har holdt seg stabil på rundt 10 %.

Den siste aktiviteten jeg undersøkte var klatring og hvordan den prosentvise oppslutningen rundt denne aktiviteten var, fordelt på kjønn. Her hadde begge kjønn forholdsvis god oppslutningen sammenlignet med tall fra SSB, med en prosentvis oppslutning på 44 % for kvinner og 36 % for menn. Her var det ikke tall tilgjengelig fra levekårsundersøkelsen fra 2011, men jeg fant tall fra tidligere år. Her viste det seg at det var menn som hadde den høyeste oppslutningen, men det skilte ikke mange prosentene ned til kvinner. Det som derimot var overraskende var at det var så stort sprang når det gjaldt oppslutningen hos SSB kontra det jeg fant ut i mitt datamateriale. Ved å sammenligne de nyeste tallene fra SSB, fra 2007, er forskjellen på den prosentvise oppslutningen på mellom 30 – 40 % fordel deltagerne på BC.

7.0 Oppvekst

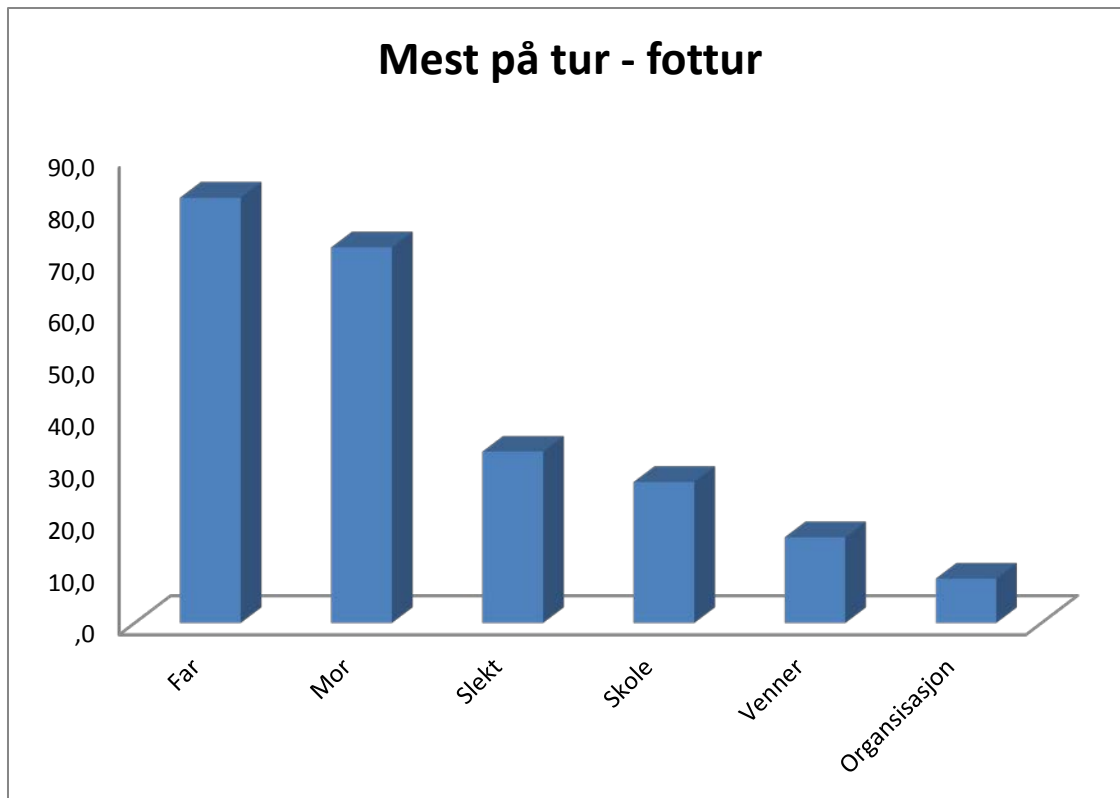
I dette kapitlet skal jeg se nærmere på bakgrunnen til deltagerne på BC og først skal jeg se nærmere på hvem de var mest på tur med i oppveksten fordelt på ulike aktiviteter. Jeg har også sett på hvor mye de har bedrevet de ulike aktivitetene under oppveksten og helt til slutt så har jeg sett nærmere på hva slags yrker foreldrene til deltagerne har da dette kan være med og si noe om den sosiale statusen.

7.1 Mest på tur med

Jeg var også interessert i å finne ut mer om hvor mye friluftsliv de ulike deltagerne hadde bedrevet da de var yngre og hvem de hadde bedrevet det med. Dette gjorde jeg for å finne ut om det var familie, venner eller andre institusjoner de hadde vært mest på tur med. Her satte jeg opp en del ulike aktiviteter og så skulle respondentene krysse hvem de hadde gjort de ulike aktivitetene med. Her kunne de velge mellom mor, far, slekt, venner, skole eller organisasjoner

Det første jeg spurte etter var hvem de hadde gått mest på fottur med og det jeg fikk til svar her var at dette i all hovedsak er en familieaktivitet hvor over 80 % har vært på fottur med far og over 70 % har vært på fottur med mor. Deretter er det et stort sprang ned til neste hvorav bare 33 % sier de har vært på tur med annen slekt og deretter følger skole, med en oppslutning på rundt 30 %, venner, med en oppslutning på rundt 20 % og helt til slutt organisasjon, med en oppslutning på knappe 10 %.

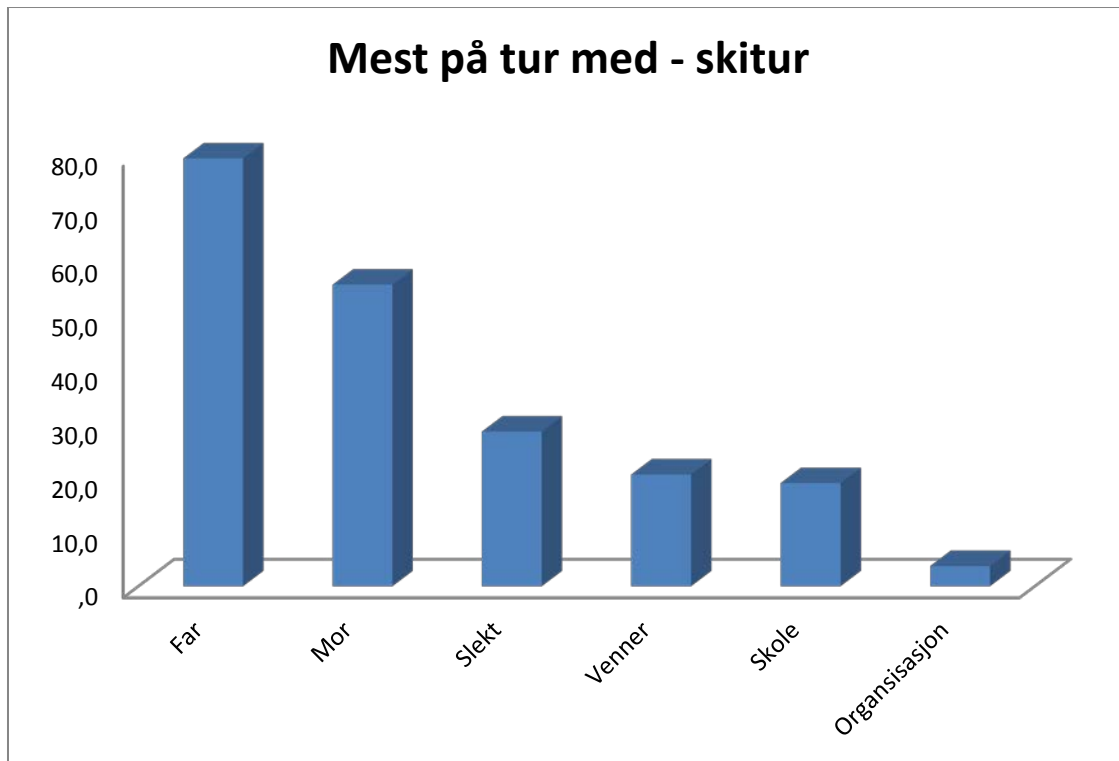

Figur 8: Viser en prosentvis fordeling over hvem deltagerne på BaseCamp har vært mest på fottur med.

Som man kan lese ut av figuren over er det to alternativer som tydelig skiller seg ut og det er mor og far. Dette indikerer at fottur er en form for aktivitet som i all hovedsak bedrives sammen med nær familie, men også til en viss grad sammen med annen slekt og skole. Slik jeg tolker dette viser denne figuren at fottur som aktivitet er en måte å introdusere et barn for friluftslivet på og at det derfor blir naturlig at det er den nære familien samt til en viss grad andre slektinger og skolen som står for nettopp dette. En mulig forklaring på hvorfor det er far som er mest ute kan være at dette er en form for aktivitet som gjerne bedrives med familie i helger og at det således er far som tar med ungene ut på tur mens mor er hjemme og gjør husarbeid eller har litt tid for seg selv. En annen mulig årsak til dette kan være så enkelt som at det er deltagerne selv som har ønsket å være på tur med far.

Jeg spurte deretter hvem de hadde vært med mest på skitur og som man ganske tydelig kan lese ut av figuren under var også dette en typisk aktivitet man gjorde med familien der 55 % har vært på tur med mor og nesten 80 % har vært på tur med far. På de tre neste plassene er

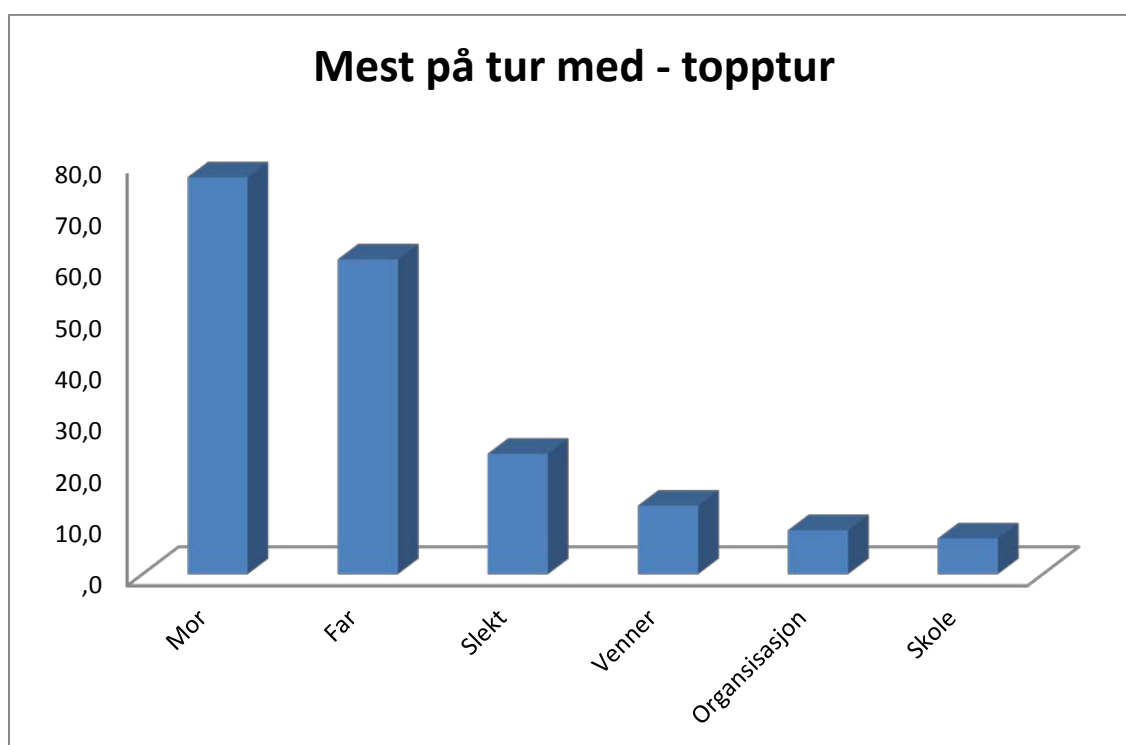
henholdsvis i synkende oppslutning slekt, med ca 30 %, venner, med ca 25 % og skole, med ca 20 %. Helt til slutt så finner man organisasjon med knappe 3 % oppslutning.

Figur 9: Viser en prosentvis fordeling over hvem deltagerne på BaseCamp har vært mest på skitur med.

Også her ser man tegn til tendenser som ligner på dem jeg fant når jeg spurte på fottur. Også her er det mor og far som er de kategoriene med den desidert største oppslutningen. Deretter følger annen slekt og dette er med på å underbygge det jeg skrev om når det gjaldt fottur og at også skitur er en typisk familieaktivitet. Dette er også en aktivitet som man blir introdusert for i en forholdsvis ung alder og da er det naturlig at det er foreldre eller annen slekt som står for denne introduksjonen. Etter familie og slekt så kommer venner og skole med en forholdsvis lik oppslutning og det kan komme av at etter hvert som man vokser opp blir det mer stas å komme seg ut sammen med venner i stede for familie. Når det gjelder skole kan dette ha den naturlige forklaringen at de aller fleste skoler har en form for aktivitetsdag der en av aktivitetene er skitur.

Videre så spurte jeg etter hvem deltagerne på BaseCamp hadde vært mest på topptur med og her forventet jeg at deltagerne kom til å svare at de hadde vært mye med venner på denne aktiviteten. Det viste seg å være feil og i likhet med de foregående aktivitetene så er det mor og far som her er på topp med henholdsvis 77 % og 61 % oppslutning. Deretter følger annen slekt med over 20 % etterfulgt av venner med knappe 13 %. Til slutt har man organisasjon og skole med henholdsvis 8 og 6 %.

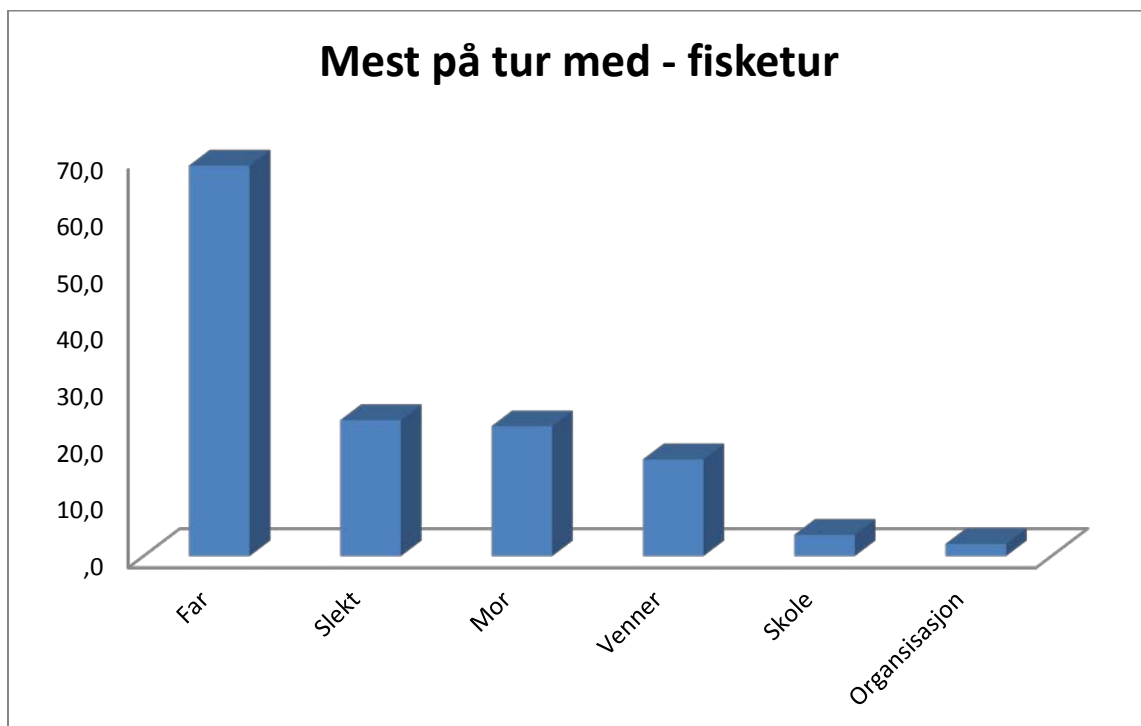

Figur 10: Viser en prosentvis fordeling over hvem deltagerne på BaseCamp har vært mest på topptur med.

Da jeg så nærmere på resultatene som gjaldt topptur fikk jeg meg en aldri så liten overraskelse i og med at 77 % har svart at de har vært på topptur med mor i løpet av oppveksten og bare 61 % av disse har deltatt på samme aktivitet med far. Også her følger annen slekt på en tredje plass og igjen er dette med på å indikere at dette er en aktivitet som man deltar på sammen med familie. Det som overrasket meg her, som nevnt over, var at det var mor som kom høyest opp og ikke venner slik jeg hadde forventet i forkant. En mulig forklaring på at resultatet ble sånn kan være at kategorien "topptur" var såpass diffus da jeg ikke hadde spesifisert hva slags topptur det var snakk om. En annen grunn kan være at da jeg spurte om hvem de hadde vært mest sammen med under aktivitetene hadde jeg spesifisert dette til å gjelde når respondentene

var mellom 6 – 12 år og at man således ikke hadde begynt med topptur som innebær ski-/ snowboardkjøring og at det derfor heller ikke utpekte seg som en aktivitet man bedrev i all hovedsak med venner.

Deretter spurte jeg etter deltagelse i mer tradisjonelle høstingsaktiviteter for å se om det dannet seg noen mønstre her både når det gjaldt hvem man gjorde de ulike aktivitetene med, men også for å se på selve oppslutningen rundt disse aktivitetene. Den første av disse høstingsaktivitetene jeg spurte om var fiske og ikke overraskende er dette ganske tydelig en aktivitet som nesten 70 % av deltagerne har gjort sammen med far. Det er dog litt overraskende at denne aktiviteten har såpass høy deltagelse som den har. Deretter følger slekt, mor og venner som alle har en oppslutning på rundt 20 %. Til sist finner man også her skole og organisasjon med 2 – 3 % oppslutning

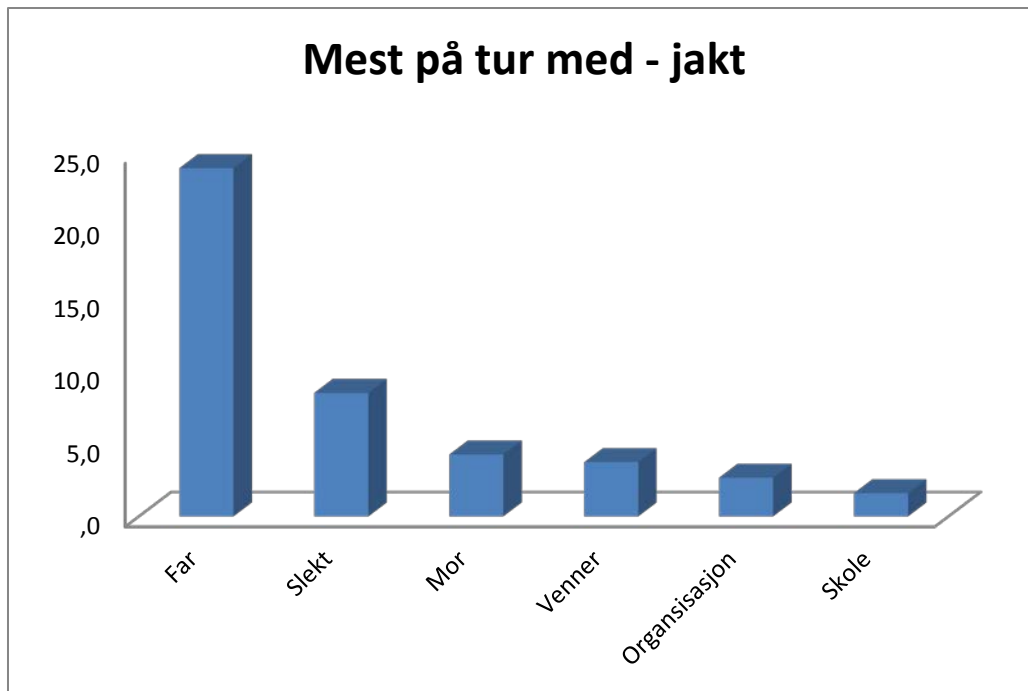

Figur 11: Viser en prosentvis fordeling over hvem deltagerne på BaseCamp har vært mest på fisketur med.

De jeg begynte å spørre om deltagelse rundt de ulike høstingsaktivitetene ble resultatene mer som det jeg hadde forventet meg. Det første jeg så på var det som gjaldt

fisketur. Her var det en som soleklart skilte seg ut og det var, ikke overraskende, far med en oppslutning på nærmere 70 %. Deretter fulgte slekt, mor og venner. Dette kom heller ikke som noen overraskelse da det fra gammelt av hovedsakelig var menn som beskjeftiget seg med fiske siden dette jo ikke var sett på som en rekreasjonsaktivitet, men et hardt og brutalt yrke. Det resultatet jeg fikk er med på å underbygge at det fremdeles forholder seg slik. Ved å se på tall fra levkårsundersøkelsene fra SSB fra 1997 og framover viser deres statistikk noe lignende. Det er nesten 30 % flere menn enn kvinner som har fisket i løpet av det siste året og dette er også en god indikasjon på at fiske er en aktivitet som flest menn bedriver. En annen grunn til at det er far som kommer høyest ut hos meg kan være at fisketur generelt kan være en fin aktivitet for å koble av samtidig som man lærer bort egne ferdigheter til sine barn og kan benytte aktiviteten til å bli bedre kjent med egne unger. Men uansett grunn til hvorfor det er akkurat far som er på topp her, ser man også her at det er familie og slekt som er de som respondentene oftest har vært og fisket sammen med.

Den neste av høstingsaktivitetene jeg spurte på var jakt og også her så viste det seg at dette er en aktivitet som i stor grad gjennomføres sammen med far, nesten 25 % av deltagerne har vært på jakt med far. Også her var det noe overraskende at oppslutningen rundt jakt skulle være såpass høy som den var. Bortsett fra det var tendensene her forholdsvis like de som man kunne se ved fiske for også her fulgte slekt, mor og venner med en oppslutning på rundt 5 %. Organisasjon og skole kom til slutt med en oppslutning på rundt 2 %.

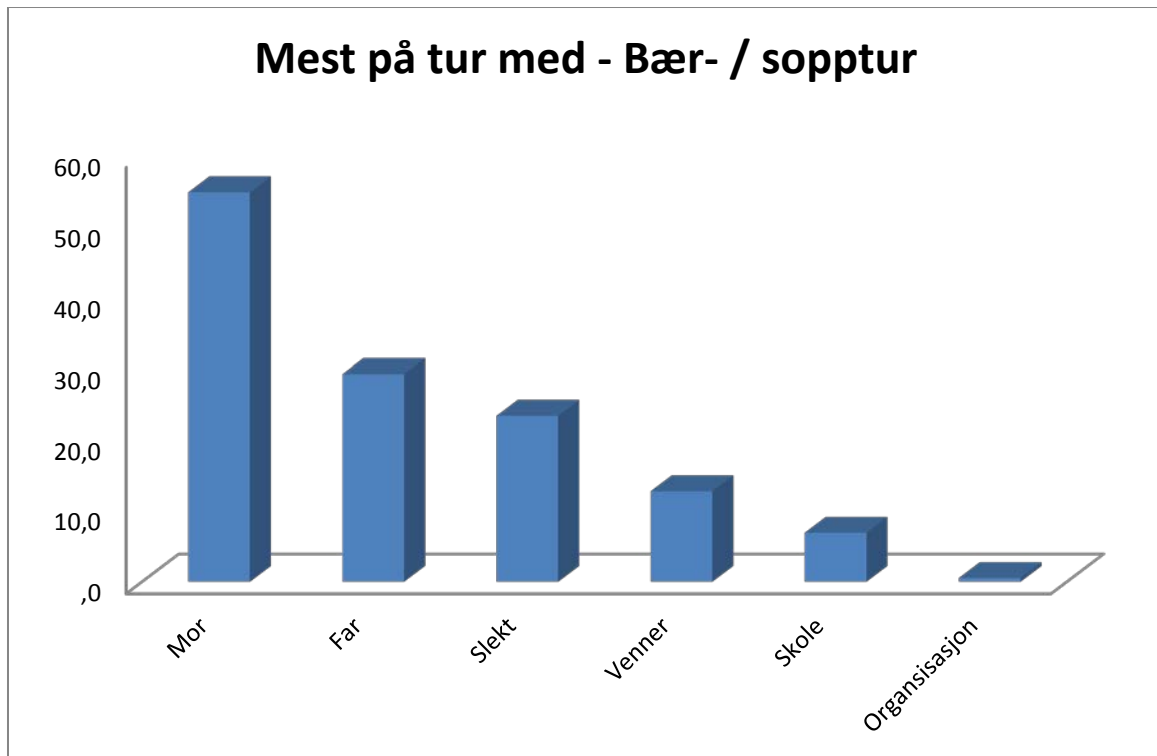

Figur 12: Viser en prosentvis fordeling over hvem deltagerne på BaseCamp har vært mest på jakt med.

De resultatene man kan lese ut av figuren over ligner i stor grad på dem jeg fikk når jeg så nærmere på fisketur, med unntak av selve oppslutningen rundt aktiviteten. Også her kommer slekt som nummer to og deretter følger mor, venner, organisasjon og skole med forholdsvis like lav oppslutning. Og i likhet med fiske ser man også her at dette er typisk aktivitet man gjør sammen med familiemedlemmer eller annen slekt. Avhengig av jaktform vil man her ofte jakte sammen med flere andre også, i såkalte jaktlag, men de andre jegerne kan ha vært vanskelig å fange opp med mine alternativer. Videre viser figuren at det å jakte er en typisk mannsaktivitet og ser man på tall fra SSB fra 1997 og framover så ser man at rundt 15 % menn har deltatt på jakt i løpet av det siste året uavhengig av alder kontra 2 % damer. Jakt er også en form for aktivitet hvor barn og unge gjerne blir introdusert tidlig slik at de skal tilegne seg kunnskap og ferdigheter over en lengre periode før de selv får mulighet til å prøve seg.

Den siste av høstingsaktivitetene jeg spurte etter var sopp- /bærtur og her endret mønsteret seg litt. Ikke overraskende er det her mor som topper statistikken da nesten 60 % av deltagerne sier de har vært på sopptur har gjort det med mor. Dernest følger far og annen slekt med en prosentvis oppslutning på 29 og 23 %. Venner følger så med en oppslutning på nesten 13

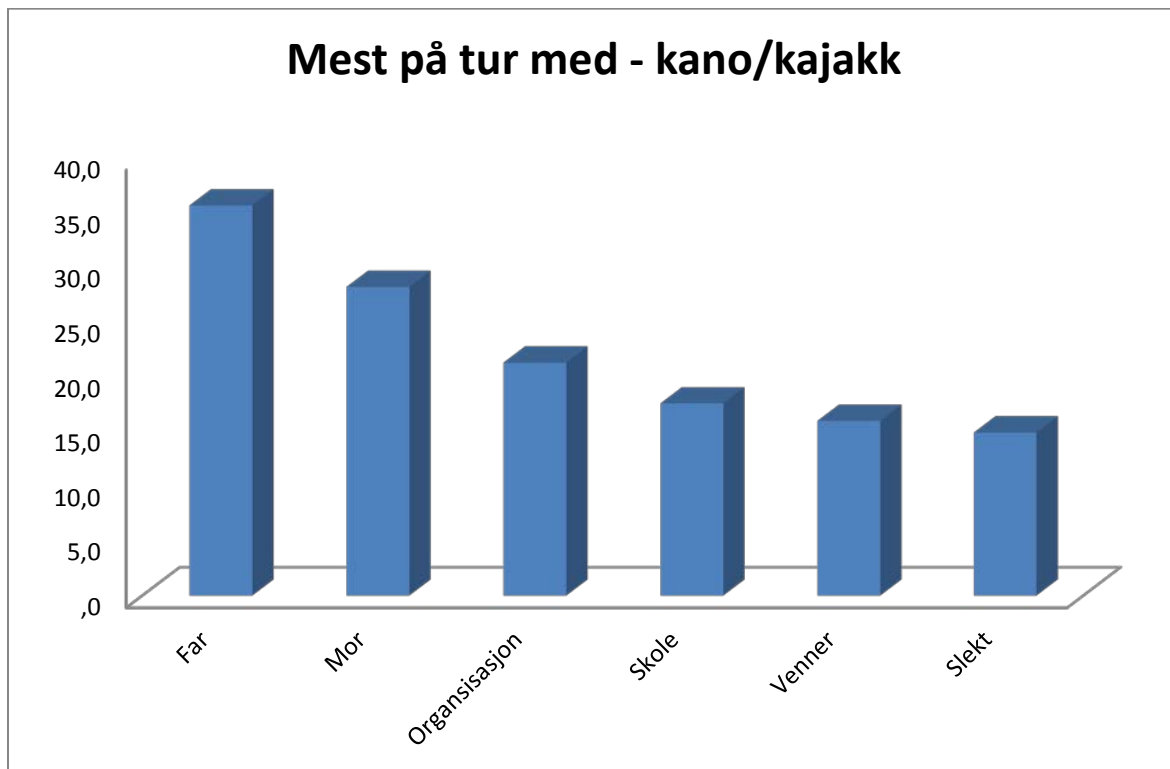
% etterfulgt av skole med en oppslutning på nesten 7 %. Helt til sist kommer organisasjon med bare 0,5 %.

Figur 13: Viser en prosentvis fordeling over hvem deltagerne på BaseCamp har vært mest på bær-/ sopptur med.

På den siste høstingsaktiviteten jeg så på ble det en viss endring i de foregående mønstrende, nemlig at mor kom høyest opp og det skilte bort i mot 30 % til neste, nemlig far. Også her fulgte slekt på en tredje plass. Igjen virker det som om at det å plukke sopp og/eller bær er en typisk aktivitet man gjør sammen med familie eller slekt. Dette er også en aktivitet som er tydelig dominert av kvinner, men sammenligner man disse tallene med tall fra SSB så viser de at det er mye jevnere mellom menn og kvinner når det kommer til sopp-/ bærplukking. Også her kan en av grunnene være at dette er en aktivitet som det i all hovedsak var kvinner som bedrev fra gammelt av og dette derfor kanskje sitter igjen selv i dag.

Jeg spurte til slutt etter noen nyere aktiviteter og den første av disse var bruken av kano/kajakk. Også her er det far og mor som er på topp med henholdsvis 35 og 28 %. Ikke overraskende fulgte organisasjon med 21 % da dette er en populær aktivitet hos bl.a. speideren. Til slutt så kommer skole, venner og slekt med forholdsvis lik oppslutning med henholdsvis 17, 16 og 15 %.

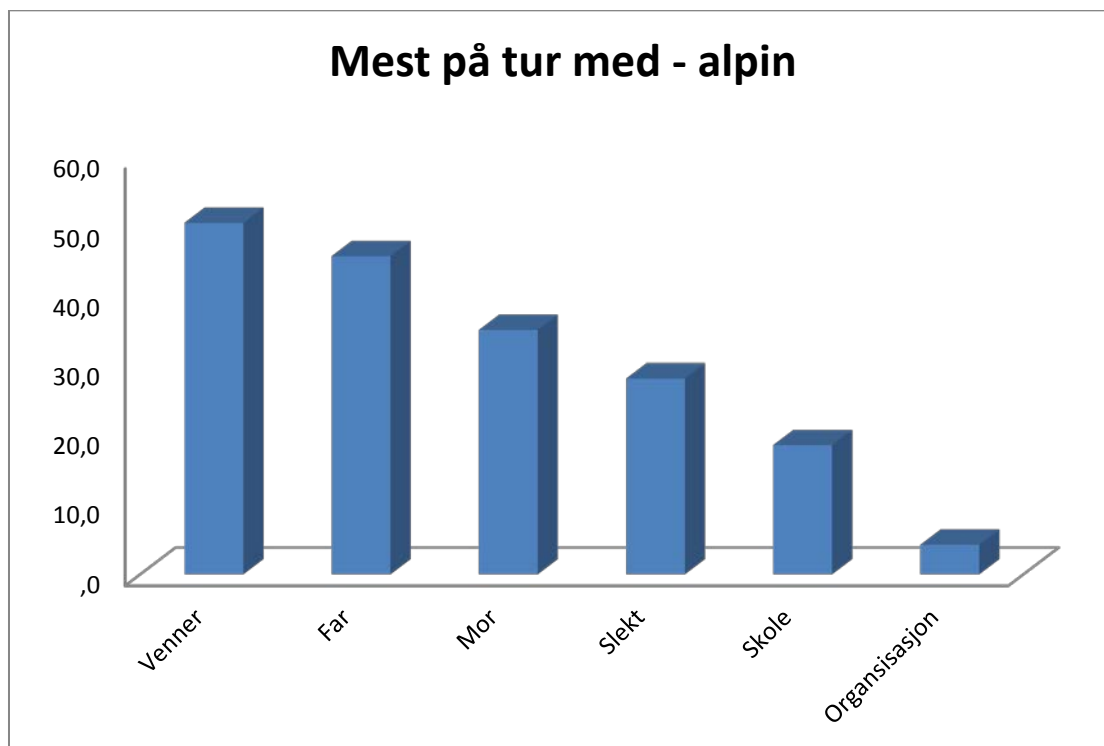

Figur 14: Viser en prosentvis fordeling over hvem deltagerne på BaseCamp har vært mest på kanotur med.

Som kan lese av figuren over så ser man at det også her er mor og far som kommer høyest opp. Dette var noe overraskende da bruken av kano/kajakk er forholdsvis nytt i norsk friluftsliv og jeg hadde derfor forventet at organisasjon skulle ha kommet enda høyere opp enn den gjorde. Grunne til det er at dette er snakk om dyrt og plasskrevende utstyr og det er kanskje ikke så mange som har råd eller plass til å anskaffe det utstyret som kreves. Til tross for at dette er utstyr som krever stor oppbevaringsplass viser tall fra SSB at importen av kano/kajakk har eksplodert i løpet av de siste 10 -15 årene. I år 2000 ble det importert 3034 kanoer/kajakk mens det i løpet av det siste året, 2011, ble importert hele 11960 kanoer/kajakk. Dette tyder på at dette er en aktivitet som er i stor vekst.

Derne st spurte jeg etter hvem de var mest sammen med når det gjaldt bruk av alpinanlegg og ikke overraskende endret mønsteret seg noe. Her kom venner høyest opp med 50 % oppslutning, etterfulgt av far med 45 %. Deretter fulgte mor med 35 % og slekt med 28 %. Helt til slutt så kommer skole med 18 % og organisasjon med 4 %.

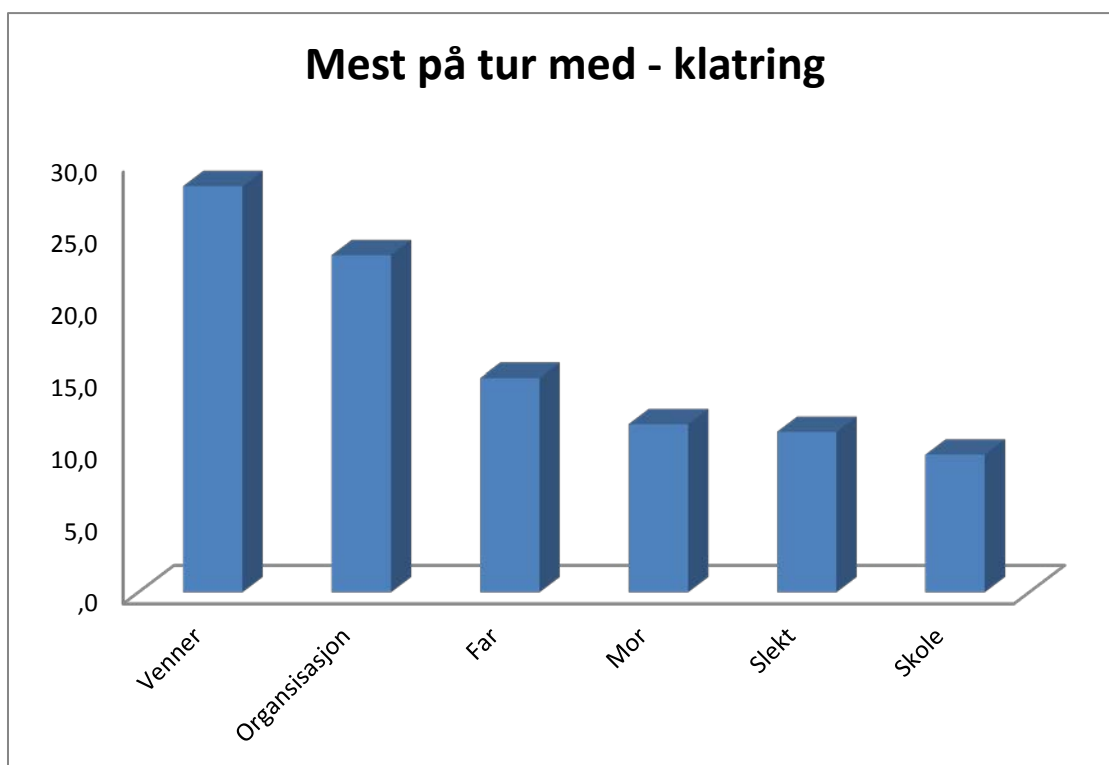

Figur 15: Viser en prosentvis fordeling over hvem deltagerne på BaseCamp har vært mest i alpinanlegg med.

Dette var første den første av de aktivitetene jeg spurte etter hvor ikke far eller mor kom ut med best oppslutning, men i stedet var det venner som kom høyest opp. Her kan en av årsakene være så enkel som at til tross for at det har vært alpinanlegg med skiheis i landet fra så tidlig som 1930-tallet så er det først fra slutten av 80-årene og fram til nå at veksten virkelig har eksplodert. Dette har jo først og fremst ført til at tilgangen til denne type anlegg har blitt betydelig større enn det den var tidligere. I tillegg til at man har fått et økt tilbud når det gjelder alpinanlegg har også andre aktører siktet seg inn på dette markedet. NSB og Norway (busselskap) tilbyr transport til og fra samt heiskort og dette gjør at også transporten til og fra har blitt betraktelig bedre noe som igjen kan ha ført til at det har blitt enklere å få til

venneturer. En annen årsak til at fordelingen ble som den ble kan være at foreldrene er mer interessert i å bedrive mer tradisjonelt friluftsliv, som fottur eller skitur, og at det således blir mer naturlig å bedrive denne type aktiviteter med venner på egen alder.

Den siste aktiviteten jeg undersøkte gjaldt klatring og hvem de deltagerne på BC hadde klatret mest med i løpet av oppveksten hvis de hadde deltatt i denne type aktivitet og her endret mønsteret seg fullstendig. Her kom nok en gang venner først med 28 % fulgt av organisasjon med 23 %. Etter disse to kom far med 15 % mens mor, slekt og venner kom forholdsvis likt ut til slutt med 11, 11 og 9 %.

Figur 16: Viser en prosentvis fordeling over hvem deltagerne på BaseCamp har bedrevet mest klatring med.

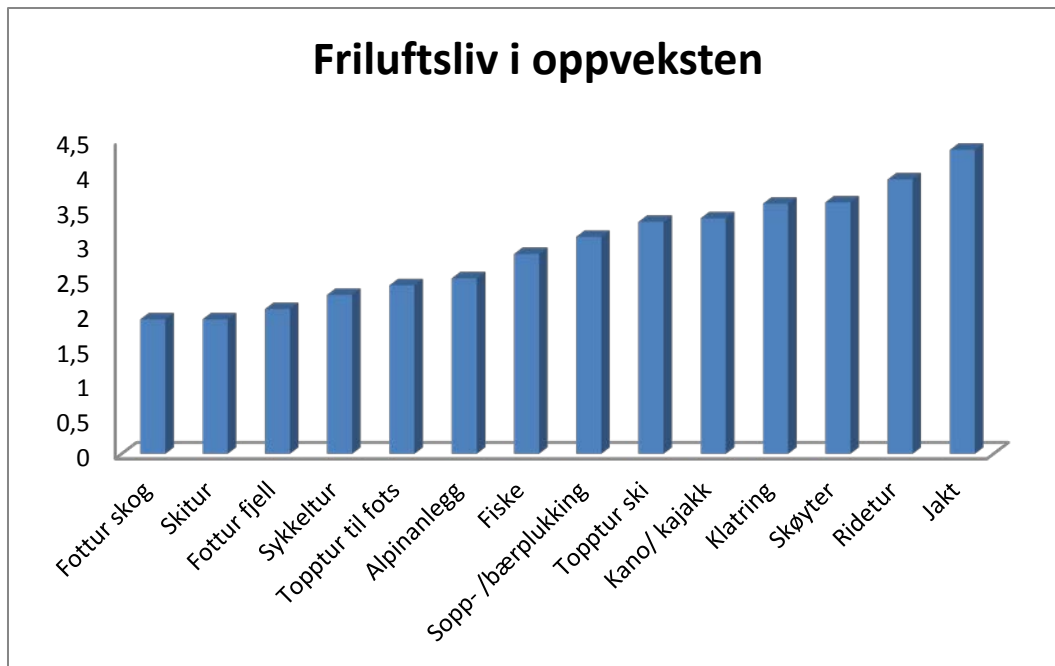
I likhet med bruken av alpinanlegg kom her venner høyest ut etterfulgt av organisasjon og dette er da den eneste av de aktivitetene jeg spurte på hvor familie eller annen slekt kom på de første plassene. Dette er også den av de aktivitetene jeg spurte på hvor det kreves mest utstyr og den desidert største kunnskapen og ferdighetene og der er derfor kanskje ikke så rart at det

derfor er en aktivitet man i all hovedsak gjør sammen med venner eller i samarbeid med en organisasjon.

Hvis man ser disse resultatene under ett så ser man at det er noen mønstre her. Det viste seg at det i de aller fleste aktivitetene var foreldre og annen slekt som var de som deltagerne på BC hadde vært mest på tur med. Dette ligner også på andre undersøkelser som har tatt for seg sosialisering innenfor friluftsliv som f.eks Dahle (1990), Skogvang (1993) og Skille (2000). Her fant man også ut at det er familie som er den viktigste årsaken til sosialiseringen inn i friluftsliv, men her var det allikevel noen forskjeller (Skille, 2000, Dahle, 1990, Skogvang, 1993). Det som skiller seg ut i mitt tallmateriale er at deltagerne i de fleste aktivitetene har gjort disse i størst grad sammen med far. Dette skiller seg fra annen forskning der man har funnet at det er mor som har vært mest på tur med barna i løpet av oppveksten (Skogvang, 1993, Dahle, 1990). Skogvang (1993) skriver også at far er viktig som forbilde når det gjelder sosialiseringen innenfor friluftslivet og dette til tross for han kanskje ikke er mest med barna på tur.

7.2 Friluftsliv i oppveksten

Jeg var også interessert i å finne ut hva slags friluftsliv deltagerne på BC hadde bedrevet i oppveksten og hvor ofte de hadde bedrevet de ulike aktivitetene jeg spurte etter. Ikke overraskende så viste det seg at aktiviteter som fottur i både skog og fjell samt skitur var aktiviteter som ble bedrevet forholdsvis ofte. Det samme gjaldt også aktiviteter som sykkeltur, topptur og bruk av alpinanlegg. Dette var aktiviteter som ble bedrevet forholdsvis ofte, men ikke like ofte som de tidligere nevnte. Det som derimot var litt overraskende var at aktiviteter som fisketur og sopp- /bærplukking kom såpass høyt opp som det gjorde. Disse aktivitetene ble riktignok bedrevet forholdsvis lite under oppveksten, men her hadde jeg nesten forventet at de skulle komme lengre ned. Disse to aktivitetene blir så fulgt av topptur med ski, kano/kajakk, klatring og skøyter da dette var aktiviteter som også ble bedrevet forholdsvis lite. Helt til slutt så kommer aktivitetene ridning og jakt som ble bedrevet nesten aldri og heller ikke dette var særlig overraskende.

Figur 17: Viser hva slags friluftsliv de har bedrevet i oppveksten. 1 = Svært mye, 2 = Forholdsvis mye, 3 = Forholdsvis lite, 4 = nesten aldri, 5 = Aldri

Ved å sammenligne figuren over med den figuren som gjaldt den prosentvise deltagelse i friluftsliv i løpet av siste året i forrige kapittel, jmf figur 3, ser man at det er en del likheter til tross for at de ved første øyekast ser forskjellige ut og at de ikke ser sammenlignbare ut. For å begynne med den aktiviteten som de fleste deltagerne på BC har svart at de har bedrevet i løpet av oppveksten ser man at dette er fottur i skog. Sammenligner man så dette med nevnte figur 3 så ser man her at nesten 80 % svarte at de i løpet av det siste året hadde gått fottur i skogen. Slik jeg tolker dette tyder det på at de som er i mye og variert aktivitet fra barnsben av også vil fortsette med dette etter hvert som de blir eldre. Det samme mønsteret er også til stede når man ser på fottur i fjellet. Mine respondenter har svart at de har deltatt i denne aktiviteten forholdsvis mye. Sammenligner man dette med tallene fra figur 3 ser man at nesten 80 % av de samme respondentene har svart at de i løpet av siste året også har vært på fottur i fjellet.

Samme mønsteret ser man også når det gjelder skitur. Også her har deltagerne på BC svart at de deltok forholdsvis mye på denne aktiviteten under oppveksten og også her så har rundt 80 % svart at de gikk på ski i løpet av det siste året. Jeg tolker dette dit hen at så sant man blir

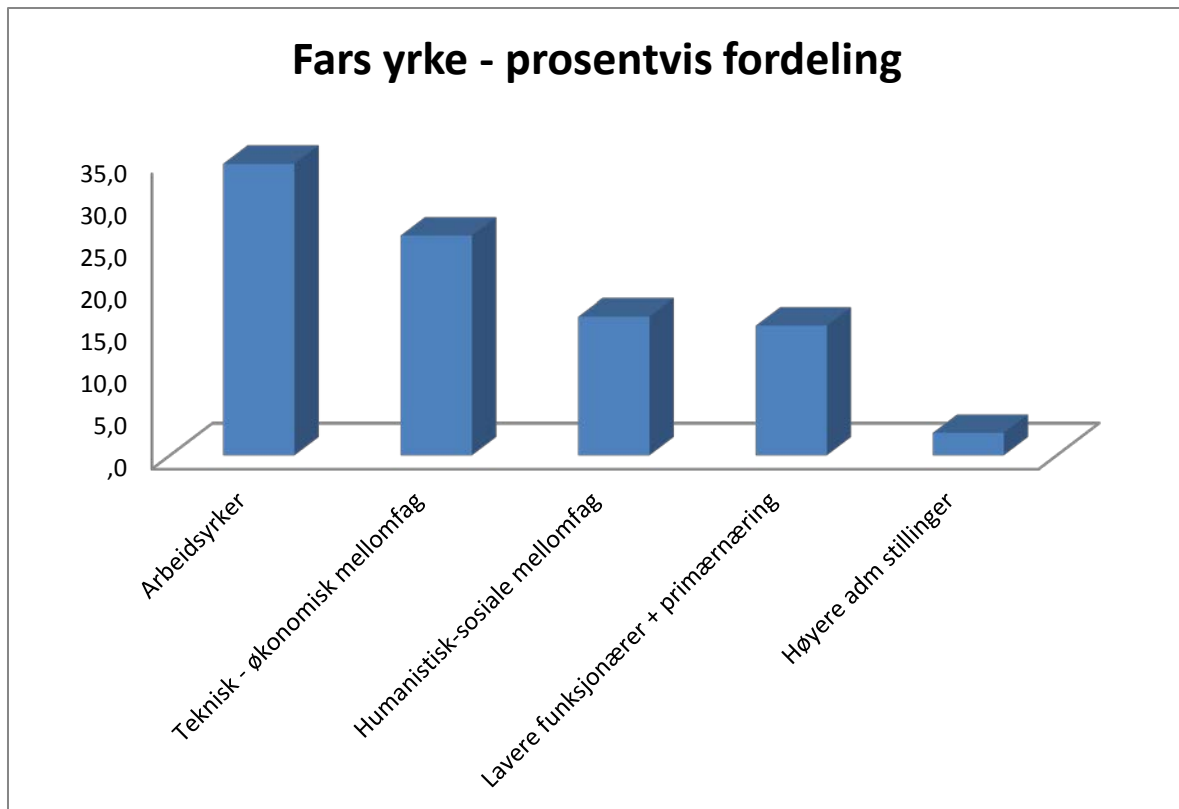
introdusert for aktiviteten når man er ung og man for positive opplevelser innenfor denne aktiviteten så vil man også fortsette med denne aktiviteten etter hvert som man vokser opp.

Det samme mønsteret ser man også på de aller fleste av de resterende aktivitetene. Det ser ut som om det er en sammenheng mellom hvor mye man deltok på en aktivitet som barn og hva man deltar på når man blir eldre. Den eneste aktiviteten som skiller seg nevneverdig ut her er det som omhandler sopp- og bærplukking. Her svarte respondentene at de i løpet av oppveksten hadde vært forholdsvis lite ute for å plukke sopp/bær mens nesten 40 % av de samme respondentene svarte at de hadde gjort dette i løpet av det siste året. En av grunnene til at det forholder seg sånn kan være at det tross alt kreves litt kunnskap før man skal plukke sopp. Man bør jo kunne skille mellom spiselige og uspiselige/giftige sopper og man sålede kan oppleve det som en stor terskel å krysse før man tør å begynne å plukke. Når man blir eldre kan man i sin egen omgangskrets eller via foreninger som f.eks. DNT bli kjent med personer som besitter disse ferdighetene og man kan bli introdusert for denne aktiviteten på et senere nivå.

7.3 Foreldres bakgrunn

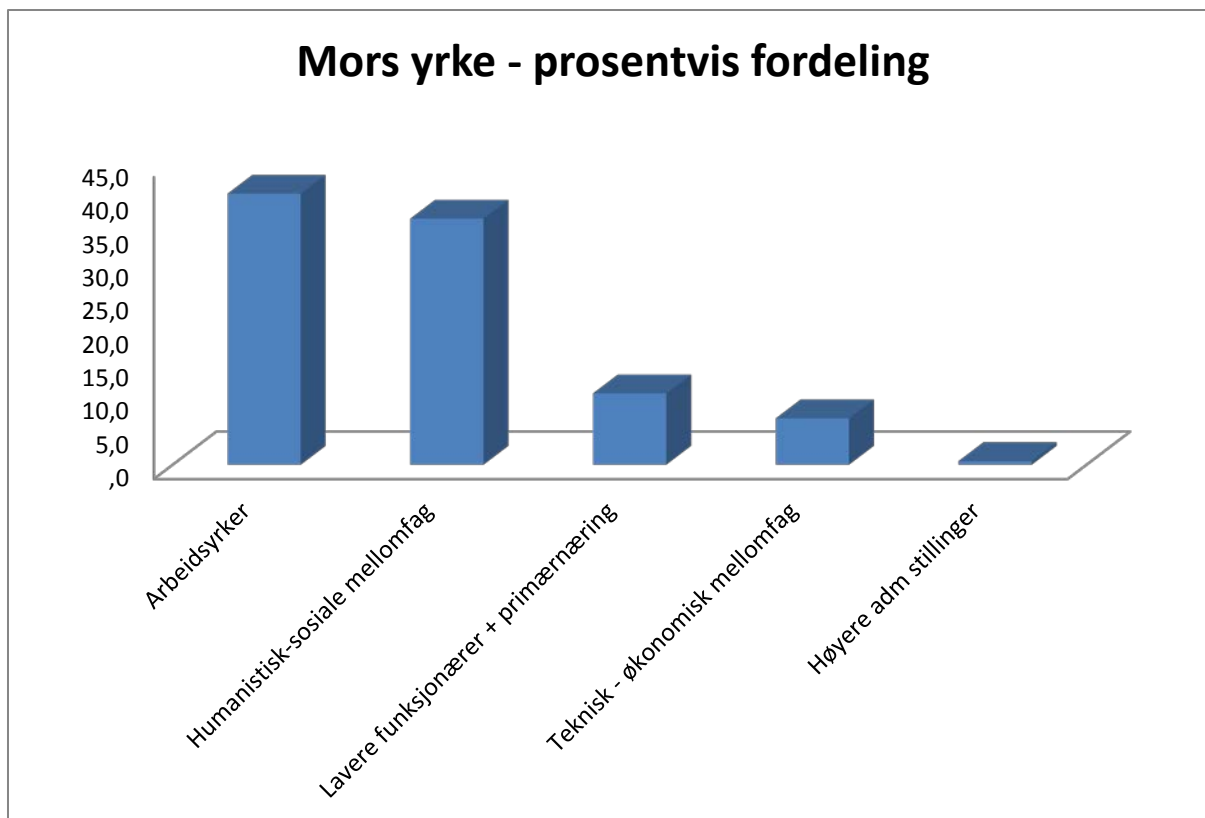
Jeg ville også finne ut litt mer om bakgrunnen til foreldrene til deltagerne på BaseCamp da dette kan være til hjelp for å finne ut mer om den sosiale bakgrunnen til deltagerne. Jeg spurte derfor etter hva slags yrke foreldrene har for deretter å klassifisere disse i 5 kategorier; Høgere administrative stillinger, Teknisk-økonomisk mellomlag, Humanistisk-sosiale mellomlag, lavere funksjonærer + primærnæring og arbeideryrker. Det jeg fant ut var, for min del, ganske overraskende.

Når det gjelder hva slags yrker faren til deltagerne hadde viser det seg at nesten 35 % hadde vanlige arbeideryrker. Deretter fulgte teknisk-økonomisk mellomlag med 26 %. De to neste, humanistisk-sosiale mellomlag og lavere funksjonærer + primæryrker, hadde begge rundt 15 % og helt til slutt kommer høyere adm. stillinger med knappe 3 %.

Figur 18: Viser en prosentvis fordeling over hva slags yrke faren til deltagerne på BaseCamp har.

Når det gjelder hva slags yrker moren til deltagerne hadde er det også her arbeidsyrker på topp med 40 %, tett etterfulgt av humanistisk-sosiale mellomlag med 36 %. Dernest kommer lavere funksjonærer + primæryrker med en oppslutning på 10 % og teknisk-økonomisk mellomlag med nesten 7 %. Helt til slutt så finner man også her høyere adm. stillinger med 0,5 %.

Figur 19: Viser en prosentvis fordeling over hva slags yrke moren til deltagerne på BaseCamp har.

Det første jeg la merke til når det gjaldt foreldrenes yrker var at det både hos mor og far var helt klart flest som hadde arbeidsyrker. Når det gjaldt fedrene hadde nesten 35 % av disse arbeidsyrker og for mødrene 40 %. Det som gjør dette så interessant er at dette er stikk i strid med det andre, lignende undersøkelser har funnet (Odden, 2008; Grette; 2009; Jeppesen, 2011) og som jo nærmest har blitt anerkjent som en faktisitet innenfor friluftslivmiljøet, nemlig at de som bedriver friluftsliv har en høy utdannelse og har også foreldre med en høy utdannelse og som da gjerne hører til det sosiale mellomlag, enten med en humanistisk/sosial utdanning eller teknisk/økonomisk utdanning. Her er det riktignok noen mulige feilkilder som kan spille inn og som har hatt en betydning for resultatet. Den første faktoren som kan ha bidratt til at resultatet mitt ble som det ble, går på bosted og hvor deltagerne kommer fra. Dette kan være av betydning fordi jeg har en stor andel som kommer fra mindre steder og mer spredtbygde strøk, kan dette være med å telle positivt for arbeidsyrker og primærnæringsyrker da det jo er på mindre steder man som regel finner disse yrkene mens det i større byer gjerne er en større andel med mer utdanning og således høyere stillinger. Når man ser tilbake på tabell 1 som jeg også brukte når det gjaldt hvor deltagerne på BC kom fra, ser man at nesten

to tredjedeler av deltagerne kommer fra store eller mellomstore byer mens knappe 20 % kommer fra større tettsteder og knappe 15 % kommer fra mindre steder og spredtbygde strøk.

En annen faktor som kan ha hatt en del å si på hvordan resultatet mitt ble er hvordan jeg har klassifisert hvert enkelt yrke og i hvilken kategori jeg har plassert dette. Det som var krevende her var at jeg ikke klarte å finne en klar fasit på hvilke yrker som hørte hjemme i hvilken kategori. Når det gjelder kategorien "Høyere administrativ stilling" sa i grunn denne seg selv da jeg her kun skulle inkludere sjefer eller de med toppstillinger. Skogen (1999a) skriver også at dette er en den minste gruppen og at det således ikke er så mange som inkluderes her. Også nå det gjelder teknisk-økonomisk mellomlag så var denne forholdsvis grei og i Skogen (1999a) sin doktoravhandling er det nevnt noen eksempler på yrker som hører innunder her. Det er yrker som økonomer, markedsførere og ingeniører. Det samme gjelder for Humanistisk-sosiale mellomlag der yrker som sykepleiere, lærere, sosialarbeidere og kunstnere hører inn under. Det som var utfordringen gjaldt de to siste grupperingene, nærmere bestemt "arbeidsyrker" og "lavere funksjonærer + primæryrker" da det her var vanskelig å skille en del yrker fra hverandre. Primæryrker var enkel å klassifisere da det her gjaldt de i primærnæringen, som for eksempel bønder, fiskere og lignende. Lavere funksjonærer var noe vanskeligere, men dette dreide seg i stor del om de med "vanlige" jobber i tillegg til lavere stillinger innenfor eksempel politivesenet, hjelpepleier og lignende. Den siste kategorien, arbeidsyrker, var den som var vanskeligst å få taket på, til tross for at det jo var denne som kom høyest opp hos både mor og far og her ligger det en mulig feilkilde da yrker som jeg har kategorisert som arbeidsyrker kanskje hørte inn under "lavere funksjonærer" eller til og med humanistisk-sosiale mellomlag.

Som nevnt over er det å betrakte som en sannhet innenfor friluftslivmiljøet at de som driver med friluftsliv gjerne har en tilknytting til middelklassen eller også den øvre middelklassen og at utøverne innenfor friluftsliv gjerne har inntekt og utdanning over gjennomsnittet. Dette indikerer også at en stor del av foreldrene burde jobbe innenfor enten det teknisk-økonomiske mellomlag eller det humanistisk-sosiale mellomlag. Som man kan lese ut av både figur 18 og 19 viser ikke mine resultater lignende tendenser ved første øyekast. Allikevel så utgjør denne gruppen den største yrkesgruppen da man gjerne slår sammen de fra teknisk-økonomisk

mellomlag og humanistisk-sosiale mellomlag da de jo omfatter yrkestagere med høyere utdanning og innebærer at de som faller innenfor en av disse to kategoriene tilhører delvis samme klasse (Skogen, 1999a). Når man så slår sammen disse to kategoriene så ser man at de utgjør henholdsvis 47 % for mødrene og 42 % for fedrene og således plasseres marginalt foran de med arbeidsyrker. Her er forskjellene allikevel små og oppslutning rundt arbeidsyrker er såpass høy at dette er uansett interessante funn.

Når det gjelder de med yrker som hørte inn under ”lavere funksjonærer + primærnæring” så var oppslutningen her henholdsvis 10 % for mor og 15 % for far. Her kan det riktignok være noe usikkert når det gjelder kategoriseringen av yrker som hørte inn under disse to kategoriene for som nevnt over så var det noe uklart hvilke yrker som hørte hjemme hvor.

Den siste kategorien og den med desidert lavest oppslutning var ”høyere administrative stillinger” og dette var i grunn også som forventet. Oppslutningen her var på 0,5 for mor og 2,7 % for far. Skogen (1999a) omtaler også denne yrkesgruppen og skriver at dette var å forvente da det jo kun er de færreste som har yrker som hører inn under denne kategorien.

8.0 Drøfting

I de foregående kapitlene har jeg presentert og drøftet de funnene jeg gjorde opp i mot andre, lignende undersøkelser samt tall fra SSB. I dette kapitlet vil jeg prøve å se de større trekkene i de funnene jeg gjorde ved å trekke inn den teorien som jeg har skrevet om i starten av denne oppgaven og se om dette kan være med på å forklare eller belyse de funnene jeg gjorde. Jeg vil derfor legge vekt på de viktigste funnene jeg gjorde, nemlig det som har med motiver for å reise på BC samt det som går på den sosiale bakgrunnen til deltagerne. Jeg vil først se nærmere på de ulike aspektene rundt det å reise på BaseCamp, hva som er viktig for nettpopp å velge BaseCamp samt hvilke motiver man eventuelt har for dette. Jeg vil også se nærmere på den sosiale bakgrunnen til deltagerne på BC for å finne ut hvilken betydning dette eventuelt kan ha for å reise på BC.

8.1 BaseCamp som arene for sosialisering

Som jeg nevnte i innledningen var en av mine hovedproblemstillinger å finne ut hvorfor unge velger å reise på BaseCamp og hvilke motiver de har for nettopp dette. Her var jeg også interessert i å finne ut hvilke aktiviteter de anså som viktige årsaker til å delta på BC samt hvordan de hadde fått høre om BC og hvem de var på BC sammen med. Som jeg skrev i kapittel 5 gjorde jeg her flere interessante funn som gikk på at det var det sosiale aspektet rundt BC som var en av hovedmotivene for å reise på BC. I tillegg var det de sosiale aktivitetene som var de viktigste. Her fant jeg også ut at over halvparten av deltagerne på BC var der med venner og at nesten halvparten av deltagerne hadde fått høre om BC gjennom venner og bekjente. Jeg vil her prøve å belyse disse funnene ved hjelp av modernitetsteorien, nærmere bestemt Giddens sin strukturasjonsteori, men også ved hjelp av teoriene til Bourdieu.

Som nevnt over så var en av de viktigste motivfaktorene for å velge BaseCamp ”Sosialt samvær” og det samme svaret fikk jeg når jeg spurte etter de viktigste aktivitetene ved BC. Her svarte da deltagerne at det var de aktivitetene som gikk på det sosiale (være med venner, bli kjent med nye og leiraktiviteter) som var de viktigste. Dette er sterke indikatorer på at det ved BC er nettopp det sosiale som står i fokus mens friluftslivaktivitetene kommer i annen rekke. Her er det da ting som peker i retningen til både Giddens, men også til Bourdieu. Det som gjør at man kan trekke inn Giddens her er at et trekk ved nettopp modernitetsteoriene er at ungdom velger å bryte med foreldrenes livsstil og heller skape sin egen. Dette kan da tolkes

i den retningen at ungdom gjør som de gjør på bakgrunn av andre ungdom. Dette vil da basere seg på ens egens bakgrunnskultur, men ispedd en del impulser uten ifra (Krange, 2005). Dette kan knyttes opp i mot deltagelsen på BC fordi over halvparten av mine respondenter jo svarte at de deltok på BC sammen med venner og dette kan jo da skyldes at de deltar nettopp på bakgrunn av at de har venner som skal delta. I tillegg til det som gjelder deltagelse svarte jo også nesten halvparten av deltagerne at de hadde fått høre om BC fra venner og dette er jo med på å forsterke dette med at ungdom gjør som de gjør på bakgrunn av hva andre ungdom gjør. Her bør det også nevnes at blant de motivspørsmålene jeg stilte kom spørsmålet ” Jeg får være sammen med andre som har samme interesser som meg” såpass høyt opp som nr 2 på rangeringen av alle spørsmålene. Dette er jo nok en indikator på at deltagerne søker seg spesifikt til BC fordi de vil omgås andre med samme interesser som de selv.

Som jeg nevnte over så er det også momenter ved Bourdieu sine teorier som kan være aktuelle her. Når det gjelder BC er det et som Bourdieu skriver om felt som vil være aktuelt i første omgang. Bourdieu skriver at i det sosiale rommet som omgir oss så finnes det mange ulike undersystemer (felt) og at det innenfor disse undersystemene finnes et sett med spesifikke handlingsmønstre og meninger som er spesielt for nettopp dette feltet (Bourdieu, 1995). Dermed så kan friluftsliv oppfattes som et eget spesifikt felt med sine egne handlingsmønstre og posisjoner. Her kunne det vært fristende å ha definert BaseCamp som et eget felt, men dette hadde fort blitt for snevert. I stede velger jeg å betrakte BaseCamp som et underfelt innenfor hovedfeltet friluftsliv (Aakvaag, 2008a). Her vil man allikevel kunne finne igjen kjennetegnene fra et større felt ved at deltageren ved de spesifikke BaseCampene jo vil ha sine egne handlingsmønstre og ikke minst meninger. Et viktig kjennetegn ved felt er det som Bourdieu omtaler som feltspesifikk kapital (Aakvaag, 2008). Feltspesifikk kapital er den kapitalen som er gjeldene innenfor hvert enkelt felt og således vil det innenfor friluftslivfeltet være friluftslivsk kapital. Et annet kjennetegn er at det i et felt eksisterer flere ulike posisjoner og disse posisjonene er hierarkiserte slik at enkelte aktører innenfor et felt vil være over andre aktører i samme felt (Aakvaag, 2008a). Dette finner man igjen på BC fordi det her er ledere og instruktører som har ansvaret for alt i fra leirorganisering til ansvaret for de enkelte aktivitetene som gjennomføres. Her vil derfor deltagerne innta posisjonen som underdanige i forhold til nevnte ledere fordi lederne i egenskap av å være ledere her vil automatisk ha en høy posisjon. I tillegg vil også lederne ved de ulike BaseCampene besitte betydelig mer

feltspesifikk kapital enn det deltagerne gjør og dette vil igjen være med å styrke posisjonen til lederne i forhold til posisjonen til deltagerne innenfor feltet friluftsliv.

Det faktum at det er ledere på disse BaseCampene som har ansvaret for deltagerne her kan også belyses ved hjelp av Giddens og hans teori om "Utleiring" og da nærmere bestemt det som har med ekspertsystemer å gjøre (Giddens, 1997). Til en viss grad så ligner det Giddens omtaler som ekspertsystemer på det Bourdieu skriver om felt og den objektive strukturen av felt, men det er allikevel viktige forskjeller her (Aakvaag, 2008a). Bourdieu omtaler posisjonene innenfor et felt som hierarkiske og at disse posisjonene eksisterer i forhold til andre posisjoner innenfor samme felt (Aakvaag, 2008a). Giddens på sin side hevder at man som lekfolk oppsøker profesjonelle fordi disse besitter kunnskap man selv ikke har (Giddens, 1997). Riktignok oppsøker man disse profesjonelle bare periodisk og uregelmessig, men allikevel er de med på å påvirke flere aspekter ved våre handlinger. Aakvaag (2008a: 273) omtaler også ekspertsystemer: "*Det lar seg vanskelig gjøre å finne en eneste sosial praksis (sen)moderne mennesker inngår i som ikke på en eller annen måte er formildet gjennom ekspertsystemer*". Hvis jeg skal knytte dette opp i mot BC vil det også her knytte seg opp i mot lederne og instruktørene på BC da jo disse kan sees på som eksperter innenfor systemet friluftsliv. Dette blir også underbygget av de resultatene jeg fikk da spurte etter motiver for å dra p BaseCamp. Her kom et spørsmål som "Jeg får oppleve fart og spenning" høyt opp og ca 70 % svarte at dette var viktig eller veldig viktig. På den andre siden så svarte knappe 50 % at motiver som "Jeg kommer bort fra dagliglivets trygge rammer", "Jeg får oppsøke utfordringer som kan innebære risiko" og "Jeg får oppleve det utrygge og usikre". Det at deltagerne gjerne vil oppleve fart og spenning uten å sette seg selv i fare kan tyde på at ekspertsystemer er en viktig faktor her. Dette tolker jeg dit hen at de da anser lederne og instruktørene på BC som profesjonelle innenfor sitt område og at deltagerne da kan delta på aktiviteten og føle seg trygge noe som jo er paradoksalt siden en del av de aktivitetene som tilbys på BC nettopp er aktiviteter forbundet med en viss fare og risiko.

Det er også andre aspekter ved BC som er med på å peke i retning av modernitetsteorien til Giddens og det har med det Giddens skriver om atskillelse av tid og rom. Kort fortalt går dette ut på at man i den senmoderne samfunnet ikke er avhengig av at aktører er til stede for å

kunne interagere med nevnte aktører. Dette har igjen bidratt til at man da ved hjelp av hjelpemidler som mobiltelefon og bruk av sosiale medier i tillegg til e-post har fått andre muligheter til kommunisere med de ulike aktørene. Grunnen til at jeg knytter dette opp i mot de funnene jeg gjorde er fordi at nesten halvparten av respondentene mine svarte at de hadde fått høre om BC gjennom venner. Dette tolker jeg dit hen at man jo har hatt mulighet til å tipse venner om ulike BC rundt omkring i landet nettopp ved å benytte seg av nevnte hjelpemidler i større eller mindre grad og i mindre grad gjennom direkte kommunikasjon. I tillegg til dette svarte også nesten 40 % at de hadde fått høre om BC gjennom DNT sine nettsider og dette er, slik jeg ser det, bare med på å forsterke dette med at atskillelse av tid og rom har hatt noe å si her. Et annet aspekt her går jo på dette med skjermbruken til dagens ungdom. Vaage (2007) skriver at skjermbruken blant ungdom har doblet seg fra 1994 til 2006 og jeg vil anta at dette bare har økt de siste årene. Dette kan jo indikere at ungdom nå bruker internett og sosiale medier til å kommunisere med hverandre som en respons på atskillelsen av tid og rom fordi man her ikke trenger å være til fysisk stede for å kommunisere. Unge kan allikevel ha behov for å være sammen med andre unge og dette kan jo således forklares med at det er det sosiale ved BC som er det som er desidert viktigst. Furlong (2007) viser til en undersøkelse gjort blant unge i alderen 15 – 24 år i både Norge og Storbritannia og her viser tallene at norske ungdom i snitt bruker nesten 2 timer på sosialisering hver dag. Her er det ikke spesifisert hva slags sosialisering det er snakk om, men som nevnt over kan man her forestille seg at mye av denne sosialiseringen foregår online.

Det som derimot taler i mot Giddens og det han skriver om atskillelse av tid og rom dreier seg om den andre motivfaktoren som kom høyest ut, nemlig kontemplasjon. I tillegg til at motivfaktoren ”kontemplasjon” ble rangert høyest så kommer også motivspørsmål som ”Jeg opplever frihet” og ”Jeg kommer bort fra stress og mas” høyt opp og for begge svarte ca 73 % av deltagerne at dette var viktig eller veldig viktig. Slik jeg tolker dette så tyder jo dette på at deltagerne ønsker å komme seg bort i fra en hektisk hverdag og få muligheten til å slappe av og å komme til hektene igjen. Dette taler dermed imot atskillelse av tid og rom siden deltagerne her tydelig ønsker å søke seg bort i fra dette samfunnet for en kortere periode. Således er BC et godt alternativ siden man her ikke har tilgang på PC og man er derfor ikke tilgjengelig hele tiden. Når man da ikke er tilgjengelig kan man heller ikke kommunisere med mindre aktører faktisk er til stede.

I tillegg til det som omhandler det sosiale aspektet og kontemplasjon er det også enkelte av motivspørsmålene som er med på å peke i retningen av Giddens og da spesielt med tanke på det sosiale aspektet eller snarere tvert i mot det motsatte av det sosiale. En viktig del av modernitetsteoriene og også det som omhandler senmoderniteten er fokus på det enkelte individet og den enkelte aktørs mulighet for individualisering (Krange, 2005, Tordsson, 2010). Tordsson (2010) skriver at det er tre spekter ved identitet; Tilhørighet, kontinuitet og autentisitet. Tilhørighet går ut på at man kan identifisere seg med en gruppe og føler tilhørighet for denne. Kontinuitet går ut på at man i sin levetid vil gjennomgå mange endringer. Utfordring her er at i senmodernismen går disse endringen såpass fort at de truer kontinuiteten. Autentisitet går ut på at den man identifiserer seg selv som er den man faktisk er (Tordsson, 2010). Hvis jeg skal knytte dette opp i mot BC var det også her enkelte funn i min empiri som taler til fordel for nettopp det senmoderne synet. Av de 25 motivspørsmålene jeg stilte deltagerne så havnet spørsmålet ”Jeg får utvikle ulike ferdigheter” på en 6.plass og 74 % av deltagerne svarte at dette var viktig eller veldig viktig. Når det gjelder motivfaktorene kom faktoren ”mestring” på en 2.plass. slik jeg tolker dette tyder dette på at det selv om deltagerne svarer at det er det sosiale som er det viktigste så vil de allikevel forbedre egne ferdigheter og således også bekrefte sin egen identitet, både i forhold til deltagerne på BC, men også til andre mennesker de omgås.

Det er også gjennomført en del andre undersøkelser omkring friluftslivet hvor man har tatt utgangspunkt i REP-skalaen og undersøkt motiver for å bedrive friluftsliv (Skår, 2008, Jeppesen, 2011, Odden, 2003, Skår, 2003, Vaagbø, 1993, Aasetre, 1994). Her dukker det opp en del forskjeller mellom de resultatene jeg fikk og de andre undersøkelsene jeg har sammenlignet med. Når det gjelder Skår (2003, 2008) og Jeppesen (2011) har de her riktignok undersøkt kun en aktivitet, henholdsvis sykling og kajakk, og dette har nok derfor påvirket resultatene en del. Felles for disse tre undersøkelsene er at respondentene her har svart at de viktigste motivfaktorene er helse, mosjon, naturopplevelser og kontemplasjon. Når jeg sammenligner dette med mine resultater så er den eneste fellesnevneren her kontemplasjon. For mens mine respondenter svarer at naturopplevelser er det minst viktige motivfaktoren og at sosialt samvær er den viktigste så svarer respondentene til Skår (2003, 2008) og Jeppesen (2001) det motsatte, nemlig at naturopplevelsene er viktige og det sosiale samværet er det minst viktige. Her må det jo nevnes at disse tre undersøkelsene jo kun har sett på en enkelt

aktivitet og at dette nok har vært utslagsgivende for deres motivfaktorer. Odden (2003) har tatt utgangspunkt i tall samlet inn fra SSB i 2001 og han har sett på motiver for å bedrive friluftsliv blant befolkningen generelt. Også her kommer motivfaktoren ”kontemplasjon” høyest opp og dette tyder da på, sett i lys av de andre undersøkelsene og min empiri, at det å komme seg bort er den viktigste grunnen for å bedrive friluftsliv, uavhengig av aktivitet. Dette blir ytterligere forsterket med tallene fra både Vaagbø (1993) og Aastre (1994) der kontemplasjon kommer høyt opp i begge undersøkelsene. Men bortsett fra dette er det heller ikke her de store likhetstrekkene med de resultatene jeg fikk. Riktignok kommer det sosiale forholdsvis høyt opp i resultatet til Aastre (1994), men her kommer også naturopplevelser betydelig høyere opp enn det det gjorde i mine resultater. Slik jeg tolker dette tyder dette på at ved BC er det kanskje ikke friluftslivet i seg selv som er det viktige, men heller det å få være sosial samt det å komme seg bort for en mindre periode. Dette inntrykket styrkes videre av at en motivfaktor som ”natur” kommer helt til slutt i mine resultater.

8.2 Deltagerne sin bakgrunn, både friluftslivmessig og sosialt

I tillegg til å se på hvilke motiver og motivfaktorer som var viktige for deltagerne på BC var jeg også interessert i finne ut mer om hva slags bakgrunn de hadde. Her spurte jeg etter deltagelse i friluftsliv i løpet av det siste året, deltagelse i friluftsliv i løpet av oppveksten, hvem de hadde bedrevet friluftsliv med i løpet av oppveksten. Jeg var ikke bare interessert i hva friluftslivbakgrunnen til deltagerne, men også den sosiale bakgrunnen og derfor spurte jeg også etter yrke til foreldrene da dette kunne være med å gi en pekepinn på dette. Siden mye av dette dreier seg om oppvekst og sosial bakgrunn blir derfor naturlig å knytte disse funnene opp i mot Bourdieu og hans sosiale teorier.

Det mest oppsiktsvekkende funnet jeg gjorde her dreide seg om den sosiale bakgrunnen til deltagerne og da mer bestemt yrke til foreldrene. Til forskjell fra andre undersøkelser som jo slår fast at friluftsliv i stor grad domineres av de med høyere utdanning (Odden, 2008, Jeppesen, 2011, Krange, 2004, Strandbu, 2000) fant jeg i mitt datamateriale at det var en stor andel av deltagerne som hadde foreldre som hadde mer typisk arbeideryrker. Dette knytter jeg opp i mot Bourdieu og hans teori om klasse og om posisjoner i det sosiale rommet. Bourdieu hevder nemlig at personer med samme posisjon i det sosiale rommet også tilhører samme klasse (Aakvaag, 2008a). Bourdieu skriver at man kan dele det sosiale rommet inn i tre

klasser; den dominerende klasse, småborgerskapet (middelklassen) og den dominerte klassen (Bourdieu, 1995). Slik jeg tolker dette med tanke på mine resultater så kan jeg knytte disse tre klassene opp i mot Skogen (1999) og det han skriver om å klassifisere yrker, som jeg brukte når jeg klassifiserte yrkene til foreldrene til deltagerne på BC. Den dominerende klasse kan knyttes til høyere administrative stillinger, småborgerskapet kan knyttes opp imot mellomlagene (humanistisk-sosiale mellomlag og teknisk-økonomisk mellomlag) og den dominerte klassen kan knyttes opp i mot arbeideryrker, lavere funksjonærer og primærnæringen. Som nevnt over har andre undersøkelser avdekket at blant de som utøver friluftsliv er det en stor andel med høyere utdanning og som således hører hjemme i småborgerskapet eller den dominerende klassen. Jeg fikk riktignok en forholdsvis stor andel som hadde foreldre med yrker tilhørende i mellomlagene, men i tillegg fikk jeg en nesten like stor andel som hadde foreldre med arbeideryrker. Mine resultater antyder dermed at arbeiderklassen nå er på god vei inn i friluftslivet. Riktignok er det fremdeles de fra mellomlagene som er best representert, men mine tall viser at de med arbeiderklassebakgrunn ligger tett bak, i hvert fall når det gjelder de som deltar på DNT sine BaseCamp rundt om i landet.

En mulig forklaring på dette kan være at de av deltagerne som kommer fra hjem hvor foreldrene hører hjemme i arbeiderklassen anser BC for en mer moderne og annen form for sommerleir eller feriekoloni. Feriekoloni og sommerleir er et tilbud som i stor grad har vært rettet inn mot byungdom og nærmere bestemt byungdom som ikke har mulighet til å reise på ferie. Dette omfatter i stor grad ungdom fra arbeiderklassen. Konkret var feriekoloni i utgangspunktet et tilbud fra kommunen til barn og unge der de fikk tilbudet om å komme seg bort fra byen i opptil 8 uker i løpet av sommerferien (Somdal-Åmot, 1999). Selv om det fremdeles arrangeres feriekoloni har det blitt et større fokus på ulike sommerleire med ulikt innhold. Her tilbys det alt i fra fotballskoler og danseskoler til matte og sirkus. Dette kan da også være med på å forklare hvorfor det sosiale er så viktig ved BC og selve friluftslivbiten er mindre prioritert. Grunnen til at det kan forholde seg sånn er jo at det blant medlemmene til DNT jo er en høy andel av mennesker med høyere utdanning mens det ved BC jo er en nesten lik andel med mennesker uten høyere utdannelse.

Med bakgrunn i at nesten halvparten av deltagerne hører hjemme i arbeiderklassen blir også funnene rundt deltagelse i friluftsliv interessant og da spesielt friluftsliv i oppveksten. Sammenligner man oppslutningen omkring friluftsliv i oppveksten og det friluftslivet deltagerne har bedrevet i løpet av siste året finner man har at dette er forholdsvis likt, jmf. fig. 3 og fig. 17. Dette knytter jeg først og fremst opp i mot Bourdieu og det han skriver om habitus (Bourdieu, 1995). Habitus kan defineres som: ”... *et integrert system av varige og kroppsliggjorte disposisjoner som regulerer hvordan vi oppfatter, vurderer og handler i den fysiske og sosiale verden*” (Aakvaag, 2008a: 160). Slik jeg tolker dette vil det si at siden deltagerne på BC har blitt introdusert for friluftsliv og forskjellige friluftslivaktiviteter i løpet av oppveksten så vil disse ligge som kroppsliggjorte disposisjoner og således være med å påvirke valg av friluftslivaktiviteter når man blir eldre. Her vil da det å bedrive friluftsliv være en del av habitusen til deltagerne og da også være med å påvirke de valgene og handlingene man senere gjør. Dette kan også sees i lys av at friluftsliv blir oppfattet som en arena hvor det kreves tung sosialisering og at det som regel er familien som står for denne sosialisering (Krange, 2004).

Dette inntrykket av at foreldrenes sosialisering inn i friluftslivet har hatt en stor betydning for deltagerens videre friluftsliv blir ytterligere forsterket når man ser på hvem de bedrev friluftsliv sammen med i løpet av oppveksten. Ser man på tallene i fra figur 8 til figur 14, som omhandler aktivitetene fottur, skitur, topptur, fisketur, jakt, sopp- /bærplukking og kano/kajakk, finner man her at det er mor, far og annen slekt som er de tre deltagerne har vært mest på tur med. Dette er, til en viss grad, typiske tradisjonelle friluftslivaktiviteter og det var derfor heller ikke overraskende at det var familie og slekt som kom høyest opp her. Det var kun to aktiviteter som skilte seg, bruken av alpinanlegg og klatring, og dette er også mer moderne aktiviteter. Når det gjelder klatring er dette en aktivitet som krever en del utstyr, men også en del kompetanse og jeg syntes derfor det ikke var rart at organisasjon kom høyt opp her. Felles for både klatring og bruken av alpinanlegg var at det var venner som kom høyest opp. Dette tolker jeg dit hen at siden dette er mer moderne aktiviteter blir det også aktuelt å knytte dette opp i mot senmoderniteten og mer bestemt det Giddens skriver om identitet (Krange, 2005). Grunnen til at identitet kan være med å forklare dette er fordi siden bruk av alpinanlegg og klatring blir ansett som moderne aktiviteter kan dette føre til at deltagerne har hatt andre motiver for nettopp disse aktivitetene. Siden man kan bruke disse moderne

friluftslivaktiviteter til å skape sin egen identitet kan det derfor være mer aktuelt å gjøre disse aktivitetene med venner (Bischoff, 2000). Dette kan jo indikere at dette er aktiviteter som på bakgrunn av å være moderne kun bidrar til identitetsskapning når man utøver disse sammen med venner fordi vennene vil være med og observere. Deltar man derimot på disse aktivitetene sammen med familie blir man nødt til å fortelle om dette uten at andre i ens egen omgangskrest har vært med og kan bekrefte dette.

9.0 Konklusjon

Jeg vil her bruke de resultatene som jeg har presentert i de foregående kapitlene og prøve å besvare de problemstillingene som jeg beskrev i innledningen. Jeg har tatt utgangspunkt i de funnene jeg gjorde ved hjelp av det spørreskjemaet jeg hadde designet.

9.1 Hvorfor velge BaseCamp?

I kapittel 5 så presenterte jeg de konkrete funnene jeg hadde gjort omkring deltagelse på BC og hvorfor det forholdt seg akkurat sånn. Jeg belyste også disse funnene i kapittel 8, men da ved å bruke den teorien som jeg skrev om i kapittel 3. Jeg har her funnet flere punkter som kan være med på å forklare min første problemstilling:

Hvilke motiver har unge for å reise på BC?

Det tydeligste svaret her er at det er det sosiale som er det desidert viktigste når det gjelder grunner til hvorfor unge velger å reise på BaseCamp. Over halvparten svarte at de jo reiste på BC med nettopp venner. Det samme resultatet fikk jeg også da jeg spurte etter hvilke aktiviteter som var de viktigste for deltagerne. Her rangerte alle de sosiale aktivitetene desidert høyest og deretter de ulike aktivitetene som tilbys ved BC.

Når jeg gikk nærmere inn på de konkrete motivene, i tilknytning til REP-skalaen, ser man at det er over 95 % som sier at det å ha det moro er viktig eller svært viktig, jmf tabell 2. Som en nr 2 på nevnte tabell dukker her opp det å få være sammen med andre som har felles interesser som en selv og dette er nok en ting som tyder på at det sosiale aspektet ved BC er det viktigste. Det samme inntrykket får man også etter at jeg grupperte motivspørsmålene i motivfaktorer. Her var det sosialt samvær og kontemplasjon som nok en gang kom høyest opp. Det som var interessant her var at i motsetning til andre lignende undersøkelser som har benyttet seg av REP-skalaen kom sosialt samvær desidert høyest ut hos meg mens dette som regel kommer langt ned i de andre undersøkelsene.

Kort oppsummert virker det som om hovedmotivasjonen og de desidert viktigste grunnene til å dra på BC, er å være sammen med venner, være sosial, og bli kjent med nye som har de samme interessene som en selv, og ikke de spesifikke aktivitetene som tilbys slik jeg trodde før jeg gjennomførte min datainnsamling. BaseCamp kan videre sees på både i lys av det senmoderne samfunnet og med et Bourdieusk syn da det er ulike aspekter ved BaseCamp som stemmer overens med de enkelte teoriene.

9.2 Friluftsliv i løpet av det siste året

I tillegg til å finne ut hvorfor deltagerne ved BC hadde valgt nettopp BC samt hvilke motiver de rangerte høyest, var jeg også interessert i å finne ut hvor aktive deltagerne ved BC hadde vært i løpet av det siste året. Grunnen til dette var at jeg var interessert i finne ut hvor aktive deltagerne på BC var i forhold til resten av befolkning for å se om det her var noen tendenser som jeg kunne knytte opp i mot min oppgave.

Det jeg her fant var deltagerne på BC har et generelt høyt aktivitetsnivå og deltar i et stort spenn av aktiviteter, både tradisjonelle og mer moderne aktiviteter. Jeg sammenlignet også de tallene jeg fikk inn fra min datainnsamling med lignende undersøkelser fra SSB og her fant jeg også, som forventet, at deltagerne på BC var generelt betydelig mer aktive enn resten av befolkningen. Her fant jeg også, noe overraskende, ut at det var de fra mindre tettsteder og spredtbygde strøk som var de mest aktive når jeg delte inn deltagerne etter bosted. Videre fant jeg også at de yngste i mitt datamateriale var de som var mest aktive når det gjaldt moderne aktiviteter, mens de eldre var mest aktive i mer tradisjonelle friluftslivaktiviteter.

9.3 Friluftsliv i løpet av oppveksten

I tillegg til å være interessert i hva slags friluftsliv deltagerne ved BC hadde bedrevet i løpet av det siste året var jeg også interessert i se på hva slags friluftsliv de hadde bedrevet i løpet av oppveksten, hvor ofte de hadde bedrevet det og med hvem de hadde bedrevet de ulike aktivitetene. Grunnen til at jeg her var interessert i se på dette var for å se om det var noen sammenheng ned det friluftslivet man bedrev i oppveksten og det man fortsatte med når man ble eldre.

Det jeg fant her var at det faktisk var en sammenheng mellom det friluftslivet deltagerne hadde bedrevet i oppveksten og det de hadde bedrevet i løpet av det siste året. Her var det innslag av både tradisjonelle og moderne friluftslivaktiviteter. Dette tolker jeg dit hen at de som er aktive når de er mindre og bedriver et variert friluftsliv også vil fortsette med dette etter hvert som de blir eldre. Når jeg videre så på hvem de hadde bedrevet friluftslivet sammen med, var det heller ikke her de store overraskelsene. For de aller fleste tradisjonelle aktivitetene så var det mor, far og annen slekt som var de tre som mine respondenter hadde vært mest på tur med, men med varierende oppslutning innenfor de enkelte aktivitetene. Det var i midlertidig to aktiviteter som skilte seg ut noe fra dette mønsteret og det var bruk av alpinanlegg og klatring. Dette var aktiviteter som i stor grad hadde blitt bedrevet sammen med venner og organisasjoner.

9.4 Sosial bakgrunn

Det siste jeg så på var det som angikk deltagerne sin sosiale bakgrunn og om det var noe ved denne som antydte at de var mer eller mindre disponert for å bedrive friluftsliv. Dette var spesielt interessant da jo andre undersøkelser har påpekt at det i stor grad er mennesker med høyere utdanning og fra mellomlagene i samfunnet som bedriver friluftsliv.

Når det gjaldt dette med sosial bakgrunn gjorde jeg her et ganske oppsiktsvekkende funn, nemlig at forholdet mellom humanistisk-sosiale og teknisk-økonomisk mellomlag og arbeideryrkene samt lavere funksjonærer og primæryrker ikke var tilstedet. Det vil si at det var omtrent like mange av deltagerne som hadde foreldre som hørte hjemme i mellomlagene som det var deltagere med foreldre i arbeiderklassen. Det som gjør dette resultatet så oppsiktsvekkende er, som nevnt over, at dette går i en helt annen retning enn det andre undersøkelser har funnet da disse har påpekt at utøvere av friluftsliv som regel har høyere utdanning.

9.5 Oppsummering

Helt til slutt vil jeg prøve å oppsummere kort. Jeg har funnet resultater som vil være med på å besvare mine to problemstillinger. Når det gjelder den første problemstilling, ”*hvilke motiver har unge for å reise på BC*”, fant jeg her noen punkter som kan være med på å forklare dette:

- De synes dette er morsomt
- Det er en fin mulighet til å bli kjent med nye som deler samme interesser som en selv
- Man får være sammen med venner
- Kontemplasjon, man får kommet seg bort

Det viste seg også at det å prøve nye aktiviteter, føle samhold med naturen og å utsette seg selv for risiko ikke var viktig i det hele tatt.

Når det gjelder bakgrunnen til deltagerne på BC, som jo var den andre problemstillingen min, fant jeg også her en del punkter som kjennetegner deltagerne:

- De driver generelt mye med tradisjonelt friluftsliv
- En stor andel driver også med moderne friluftsliv
- Generelt er de mer aktive enn resten av befolkningen
- De har bedrevet mye og variert friluftsliv i løpet av oppveksten
- De har blitt introdusert for friluftsliv via foreldre og annen slekt
- En stor andel kommer fra mellomlagene, men en nesten like stor del kommer fra arbeiderklassen

Når det gjelder den videre framtiden til Basecamp tror jeg at BC vil gå en lys fremtid i møte. For så lenge ungdom er interessert i å være sammen med andre likesinnede i en kombinasjon med ulike friluftslivaktiviteter og DNT Ung klarer å følge med på de trendene som skjer innenfor friluftslivet samt å tilby disse til sine medlemmer vil jeg anta at antall deltagere bare vil stige. Det kan også være av interesse å fortsette å holde øye med deltagerne og da spesielt med tanke på sosial bakgrunn for å se om de tendensene jeg fant fortsetter eller om dette kun

var et engangstilfelle. Jeg har i min oppgave belyst BaseCamp ved hjelp av kvantitativ metode og jeg forestiller meg derfor at det nok er store muligheter for også å gjennomføre både mer utdypende, kvantitative metoder, men også kvalitative metoder på deltagerne og samtidig gjøre flere interessante funn.

Kilder

- Aakvaag, G. C. (2008a) *Moderne sosiologisk teori*, Oslo, Abstrakt forlag.
- Aakvaag, G. C. (2008b). Klasseanalyse på hell? *Sosiologi i dag*, 3, 72-103.
- Aasetre, J., Kleiven, J. & Kaltenborn, B. P. (1994) *Friluftsliv i Norge: motivasjon og atferd*, Trondheim, Norsk institutt for naturforskning.
- Bischoff, A. & Odden, A. (2000) Moderniseringsprosesser i utmarka - konsekvenser av endringer innenfor friluftslivet. *Tidsskriftet Utmark*.
- Bourdieu, P. (1984) *Distinction: a social critique of the judgement of taste*, London, Routledge & Kegan Paul.
- Bourdieu, P. (1995) *Distinksjonen - En sosiologisk kritikk av dømmekraften*, Oslo, Pax Forlag A/S.
- Breivik, G. (1978) To tradisjoner i norsk friluftsliv. I Breivik, G. m.fl. (Red.) *Friluftsliv fra Fridtjof Nansen til våre dager: et utvalg*. Oslo, Universitetsforlaget.
- Dahle, B. (1990) *Naturforvaltning og friluftsliv i lokale samfunn: lokalbefolkningens medvirkning : foreløpig rapport fra Hemsedal og Kvam herad*, Oslo, Norges idrettshøgskole.
- Dalland, O. (2012) *Metode og oppgaveskriving*, Gyldendal.
- Danielsen, I.-J. (2005) Utdanning, et resultat av tilfeldigheter?: en kvantitativ studie av hvordan ulike trekk ved familiebakgrunn virker inn på ungdoms motivasjon mot utdanning, og hvordan sammenhengen mellom sosial bakgrunn og utdanningsrelaterte kjennetegn ved ungdom er ulik i 2002 og 1992. Oslo, I.-J. Danielsen.

- Driver, B. L., Tinsley, H. E. & Manfreda, M. J. (1991) The paragraphs about Leisure and Recreation Experience Preference Scales: Results from Two Inventories Designed to Assess the Breadth of the Perceived Psychological Benefits of Leisure. I Driver, B. L. m.fl. (Red.) *Benefits of leisure*
- Fauske, H. (1998a) Anthony Giddens: Refleksiv modernitet. Orden og kaos i det høymoderne samfunn. I Nilsen, Ø. m.fl. (Red.) *Modernitet - refleksjoner og idébrytninger*. Oslo, Cappelen Akademiske Forlag as.
- Fauske, H. (1998b) Anthony Giddens: Identitet som selvrefleksjon. I Nilsen, Ø. m.fl. (Red.) *Modernitet - refleksjoner og idébrytninger*. Oslo, Cappelen Akademiske Forlag as.
- Fogh Jensen, A. & Svarre Hansen, R. (2006) *Magtens Kartografi. Foucault og Bourdieu*, København, Unge Pædagoger.
- Furlong, A., & Cartmel, F. (2007). *Young people and social change: new perspectives*. Maidenhead: Open University Press.
- Giddens, A. (1997) *Modernitetens konsekvenser*, Oslo, Pax Forlag A/S.
- Grette, M. S. (2009) Foreldrene i natur- og friluftsbarnehager i Buskerud: hvem og hvorfor? Bø i Telemark, [M.S.Grette].
- Grønmo, S. (2011) *Samfunnsvitenskapelige metoder*, Bergen, Fagbokforlaget.
- Gytz Olesen, S. & Møller Pedersen, P. (2000) *Pædagogik 1. Sociologisk perspektiv*, Viborg, Pædagogisk UdviklingsCenter.
- Horgen, A. (2009) Friluftslivet slik media ser det. *FRIFO forskningsrapport*.

- Jeppesen, S. (2011) Havpadling: en kvalitativ og kvantitativ undersøgelse af motiver blandt havpadlere og en fænomenologisk refleksjon over havpadlingens egenart. Bø i Telemark, [S. Jeppesen].
- Johannessen, A., Tufte, P. A. & Christoffersen, L. (2010) *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*, Oslo, Abstrakt Forlag.
- Krange, O. & Strandbu, Å. (2004) *Ungdom, idrett og friluftsliv*, Oslo, NOVA.
- Krange, O. & Øia, T. (2007) *Den nye moderniteten. Ungdom, individualisering, identitet og mening.*, Oslo, Cappelen akademiske forlag.
- Kvarv, S. (2010) *Vitenskapsteori: tradisjoner, posisjoner og diskusjoner*, Oslo, Novus Forlag.
- Lyngø, I. J. & Schjøtz, A. (1993) *Tarvelig, men gjestfritt: Den Norske turistforening gjennom 125 år*, [Oslo], Den Norske turistforening.
- Manfredó, M. J. (1996) Measuring Leisure Motivation: A Meta-Analysis of the Recreation Experience Preference Scales. *Journal of Leisure Research*, vol. 28, 26.
- Ntoumanis, N. (2001) *A step-by-step guide to SPSS for sport and exercise studies*, London, Routledge.
- Nygaard, T. (1995) *Den lille sosiologiboka*, Oslo, Universitetsforlaget.
- Odden, A. (2008) Hva skjer med norsk friluftsliv?: en studie av utviklingstrekk i norsk friluftsliv 1970-2004. Trondheim, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.
- Odden, A. & Aas, Ø. (2003) Motiver for friluftslivsutøvelse. *Rapport fra konferansen Forskning i friluft: Øyer 19.-20. november 2002*. [Oslo], Friluftslivets fellesorganisasjon.

- Pedersen, T. F. (2004) Ungdom og friluftsliv: en kvantitativ studie av studenter og skoleungdoms forhold til fritidsbruk av naturen. Bergen, [T.F.Pedersen].
- Rogg, E. (1998) Pierre Bourdieu: en tidlig brobygger. I Nilsen, Ø. m.fl. (Red.) *Modernitet - refleksjoner og idébrytninger*. Oslo, Cappelen Akademiske Forlag as.
- Rogn, H. (2010) DNT UNG. *UT*, 3.
- Sjøløkken, L. (2010). *Friluftsliv og klasse: en kvantitativ undersøkelse av Osloungdoms deltakelse i friluftslivsaktiviteter*. L. Sjøløkken, Oslo.
- Skille, E. Å. (2000) Friluftsliv, ungdom og sosialisering: Finnmarksungdoms friluftsliv og deres sosialisering til friluftsliv. Oslo, [E.Å. Skille].
- Skogen, K. (1999a) Cultures and natures: cultural patterns, environmental orientations and outdoorrecreation practices among Norwegian youth. Oslo, Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- Skogen, K. (1999b) *Friluftsliv som en seismograf for sosial endring: Jegere og snowboardere i det seinmoderne*, Prøveforelesning til Dr. Polit. graden UiO.
- Skogvang, B. O. (1993) Sosialisering til friluftsliv: en kartleggingsundersøkelse av friluftsliv blant personer som var gymnaselever i Trondheim på 1970-tallet : påvirkning under oppvekst og gymnastid og friluftslivsvaner i dag.
- Skår, M. (2003) Dagens friluftsliv - tradisjonelt og moderne. Med sykkelen som eksempel. *Rapport fra konferansen Forskning i friluft: Øyer 19.-20. november 2002*
- Skår, M., Odden, A. & Vistad, O. I. (2008) Motivation for mountain biking in Norway: Change and stability in late-modern outdoor recreation. *Norsk Geografisk Tidsskrift*, 62.

- Somdal-Åmot, T. (1999). På vei til sommer'ns feriekoloni. *Tobias - Informasjonsblad fra Oslo byarkiv*, 2
- Strandbu, Å. (2000). *Storbyungdom og natur: en undersøkelse av Osloungdoms forhold til friluftsliv og miljøproblemer* (Bind 14/00). Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- Tordsson, B. (2003) Å svare på naturens åpne tiltale: en undersøkelse av meningsdimensjoner i norsk friluftsliv på 1900-tallet og en drøftelse av friluftsliv som sosiokulturelt fenomen. Oslo, Norges idrettshøgskole, Institutt for samfunnsfag.
- Tordsson, B. (2010) *Friluftsliv, kultur og samfunn*, Kristiansand, Høyskoleforlaget.
- Vaagbø, O. (1993) *Den norske turkulturen: friluftslivets år 1993*, [Oslo?], FRIFO.
- Vaage, O. F. (2009). *Mosjon, friluftsliv og kulturaktiviteter: resultater fra Levekårsundersøkelsene fra 1997 til 2007* (Bind 2009/15). Oslo: SSB.
- Vaage, O. F. (2007). Stadig mer tid foran skjermen. *Samfunnsspeilet*, 4.
- Øia, T. & Strandbu, Å. (2004) Ungdom og tradisjonell bruk av naturen. *Tidsskrift for ungdomsforskning*. Bergen, Fagbokforlaget.

Nettsider:

www.turistforeningen.no

<http://www.ssb.no/jegerreg/tab-2012-04-13-03.html>

http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/Default_FR.asp?PXSid=0&nvl=true&PLanguage=0&tilside=selecttable/hovedtabellHjem.asp&KortnavnWeb=fritid

Vedlegg 1 – REP-skala spørsmål

25 Rep-skala spørsmål

Kontemplasjon (4 spørsmål)

Jeg får forandring fra daglige rutiner

Jeg opplever frihet

Jeg kommer bort fra stress og mas

Jeg får oppleve glede og lykke

Natur (5 spørsmål)

Jeg får oppleve samhørighet med naturen

Jeg får oppleve landskap og stemninger i naturen

Jeg får oppleve naturens stillhet og fred

Jeg får oppleve plante- og dyreliv

Jeg får mulighet til å høste fra naturen

Fysisk aktivitet (5 spørsmål)

Jeg får mosjon og trening

Jeg får bruke kroppen allsidig

Jeg kan ta meg ut og kjenne at jeg blir skikkelig sliten

Jeg kan ta vare på min egen helse

Jeg får samlet nye krefter og overskudd

Sosialt samvær (4 spørsmål)

Jeg får være sammen med venner

Jeg får være sammen med andre som har samme interesser som meg

Jeg kan leke og improvisere

Jeg synes det er moro

Fart og spenning (4 spørsmål)

Jeg får oppleve det uttrygge og usikre

Jeg kommer bort fra dagliglivets trygge rammer

Jeg får oppleve fart og spenning

Jeg får søke utfordringer som kan innebære risiko

Mestring (3 spørsmål)

Jeg opplever å ha kontroll over kroppen (kroppsbeherskelse)

Jeg lærer å mestre slitsomme og utfordrende situasjoner

Jeg får utviklet nye ferdigheter

Vedlegg 2 Spørreskjema

Del 1 – BaseCamp:

1. Hvem er du på BaseCamp med?

Svarmuligheter: Venner, familie/slektninger, alene

2. Hvordan har du fått høre om BaseCamp?

Svarmuligheter: familie, venner, DNT medlemspost, UT, Fjell og Vidde, annonse i andre blad, DNT sin hjemmeside

3. Hva er det som teller mest for ditt opphold på BaseCamp

Svarmuligheter a: fottur, topptur, klatreaktiviteter, breaktiviteter, sykkel, kano/kajakk, sove i telt, aktiviteter i leiren

Svarmuligheter b: være med venner, bli kjent med nye venner

4. REP-skalaen. Her ble de 25 motivspørsmålene, som er kategorisert i motivgrupper i vedlegg 1, stilt. Her kom spørsmålene i tilfeldig rekkefølge.

Del 2 – Friluftsliv i oppveksten

5. Hva slags friluftsliv har du bedrevet i oppveksten og hvor ofte?

Her var kategoriene for hver enkelt aktivitet: Svært mye, forholdsvis mye, forholdsvis lite, nesten aldri, aldri.

De aktivitetene jeg spurte etter var: skitur, topptur ski, topptur til fots, fottur skog, fottur fjell, kano/kajakk, jakt, fiske, sopp-/bærplukking, sykkeltur, ridetur, skøyter (ikke på bane), alpinanlegg, klatring.

6. Hvem var du mest på tur med under utøvelse av disse aktivitetene i oppveksten

Her var det følgende aktiviteter: fottur, skitur, topptur, fisketur, jakt, bær/sopp, kano/kajakk, alpinanlegg og klatring.

Alternativene var her: mor, far, annen slekt, skole, organisasjon, venner

Del 3 – friluftsliv i løpet av det siste året

7. Hva slags friluftsliv har du bedrevet i løpet av det siste året?

her var det følgende aktiviteter: skitur, topptur med ski, fottur skog, fottur fjell, kano/kajakk, fiske, jakt, sopp-/ bærplukking, sykkeltur, ridetur, skøyter, alpinanlegg, klatring.

Svarmuligheter: fritt svar

Del 4 - Bakgrunnsopplysninger

8. Hva er ditt kjønn?

Svar: Mann, kvinne

9. Når er du født?

Svar: fritt svar

10. Bosted

A: Bor du i:

- En stor by (over 100.000 innbyggere)
- En mellomstor by (20.000 – 100.000 innbyggere)
- Et større tettsted (2.000 – 20.000 innbyggere)
- Et mindre tettsted (under 200 – 2.000 innbyggere i selve tettstedet)
- Spredtbygd strøk eller ei mindre grend

B: Bor du i:

- Oslo/ Akershus
- Østlandet ellers (Hedmark, Oppland, Buskerud, Telemark, Vestfold, Østfold)
- Sørlandet (Aust- og Vestagder)
- Vestlandet (Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal)
- Trønderlag (Nord- og Sør-Trønderlag)
- Nordnorge (Nordland, Troms, Finnmark)

11. Arbeid

a. Hvilket yrke har (eller hadde) din far?

Svar: fritt svar

b. Hvilket yrke har (eller hadde) din mor?

Svar: fritt svar

12. Omtrent hvor mange bøker fantes det i hjemmet der du vokste opp?

Svar: fritt svar

13. Skolegang

a. Hvor lang skolegang har du?

Svar: fritt svar

b. Dersom du går på / har gått på videregående skole, hvilken studieretning var dette?

Dersom du studerer / har studert ved høyskole/universitet, hvilke fag dreier det seg om?

14. Skole og arbeid

a) Hva er din hovedbeskjeftigelse for tiden?

Svar: i arbeid, går på skole eller studerer, militærtjeneste/siviltjeneste, hjemmeværende, arbeidsledig, annet

b) Dersom du er i arbeid, hvilket yrke har du?

(Skriv også ned yrket du eventuelt hadde før du ble hjemmeværende, trygdet eller arbeidsledig)